

1

Ghi bzi Samwèl

¹ Wùl ìlvi nin læ meyn nà ghi iziyn i ηweyni ghi Elkanà. Wu nà n-chî a ntè' Lamà ila' ili atu kfîyn ghi toŋtî na Efilèm. Wu nà n-ghi wâyn Jèlohàm, Jèlohàm i ghi wâyn Elihù, Elihù i ghi wâyn Tohù, Tohù i ghi wâyn Zuf ila' nâ ghè. ² Elkanà nà n-keli ghîki ghìbò, a ghi Hàna ηêyn Bèninà. Bèninà nà n-keli woyn miti Hàna keli wi.

³ A nà n-ghi mi a bêŋ ìkà Elkanà i ko' a Shilò si ko'si Bôbo Fiyini si fi si fu ifu sî ηweyn. A nà n-ghi itu' nâ ghè, ngàŋsi ndô Fiyini si ghi woyn Eli, ghi toŋtî àŋena na Ofîni ηêyn Fineghàs. ⁴ Elkanà nà n-fu ìfu sî Bôbo nô mi ìlvi gha, wu fu ìlwê' i nyâm ìlvi sî wî ηweyn Bèninà ηêyn woyn ηweyn ghilûmnì ni ghîki nô ghìjîm. ⁵ Wu nà n-kôŋ wî ηweyn Hàna nô ajûŋ nô mi ta Bôbo nà n-ghi bula wù fu woyn sî ηweyn ì nì wu fu ki nô àlê' a nyam a gha'ni-a sî ηweyn. ⁶ Fifi ηweyn Bèninà nà n-faŋ wi tì nà lu'si Hàna, nî na itoŋ ηweyn na yafa ta Bôbo nà n-ghi bula wù fu wayn sî ηweyn tì. ⁷ Wu nà n-nî ki tèyn bèŋ sî jîm ìlvi ta àŋena kò' a Shilò, a ndo nì Bôbo. Wu nà n-lû'si ηweyn nô mi ìlvi gha, Hàna dzì tèyn i le' iyi. ⁸ Wù sesi le' tî lûm ηweyn Elkanà i nà bif sî ηweyn nâ, "Wà n-dzî ghà? Bòm ghà ta wà n-bî kayn mbzi tèyn a? A mà ti n-chwô wì woyn ìvim sî và a?"

⁹ A læ nà ghi achi ali-a a ndô Fiyini a Shilò, àŋena yi mèsì i fi nyvi. Hàna làlì i timi iyvi si jèm. À nà n-ghi tì Eli i ngàŋ ndô Fiyini du' ki achi afi a wù nà n-lum du' ateyn ichfi ndô Fiyini.

¹⁰ Hàna nà si jèm sî Bôbo, fê'tì nge'si ŋweyn fi dzî nô nì àkfiynà.

¹¹ Wu jèm tèyn i kæ chfini sî Bôbo, i bò idwa' ìjìm na, “Bôbo, bò idwa' ìjìm, wà kæ si ki ki nô ngê' semsi i kòynsi isuyn sî mà i fù wayn ilûmnì sî mà, a mà kasî fù wayn àteyn sî và a Bôbo si a wul ifèl nì và kì si a mìlvi ìnjìm, a ghi læ faŋ tì kom atu a ŋweyn.”

¹² Hàna nà n-jêm tì Eli nya'tî ki ki ìchfi i ŋweyn. ¹³ À nà n-ghi tì Hàna jêm ki àtsi-atsi, a nûlì ki gvisi ichfi nì ŋweyn. Eli yeyn tî i nà si kfâ' na à kù mìlû' ku Hàna, ¹⁴ i kæ bif sî ŋweyn na, “Mìlû' ti n-bî fu ti nge' sî và tèyn a? Visi mìlû' myâ mèyn!”

¹⁵ Hàna bèynsì i bè sî Eli na, “Yi n-ghi wi tî a bòbè, mà lum nyi wi mìlû' into. Mi n-ghi wul ì wi, keli nge'si si dvî ki tèyn. Mi n-fê'tì ki ngê' semsi sî Fiyini fi, i bò idwa' ìjìm. ¹⁶ Ka wa n-lì wul ì fèlini nì và si a wul ìwi àyùŋayun. Mi n-jêm tèyn, fê'tì ki nge' semsi sî Fiyini fi.” ¹⁷ Eli bè sî ŋweyn na, “Kfa nì mbôynì. Fiyini fi gheli Isilàè fi nin fu nô mi ghà vzî a wà n-bif sî nfeynfi.”

¹⁸ Hàna bèynsì i bè sî ŋweyn na, “Bô, wa du'a kfâ'tì wul ifèl nì và.” Ta wù tànji tî mi ilvi gha i lu kfa ndù i yi, i nà bu fi koynsî kê' wì ke'.

¹⁹ Elkanà nì isas i ndo nì ŋweyni nìn bis meyn làlì i ko'si Fiyini i kasi kfa si a àŋena abe a Lamà. Ta wù kfa tî i ndu chi nì wî ŋweyn Hàna, Bôbo bèynsì ìjêm i Hàna. ²⁰ Bèŋ i sesi chwò, wu timi

ilvâ i læ bzi wayn ì lûmnî i chfî ìziyn i ñweyn na Samwèl bê na, a n-ghi ta yi n-læ loyn ñweyn sî Bôbo.

²¹ Ìlvi læ kfeyn, Elkanà i lì gheli abe nî ñweyn ñêyn àñena ko' a Shilò si fu ifu i Fiyini si fi si luynsi ichfîni i ñweyn sî Bôbo.

²² Àñena nin læ se si ko' tî Hàna fañtî ko' i bè sî lûm ñweyn na, “Mà làè teyn wayn si igheyn mi itu' gha ì ko' nî ñweyn a ndô Fiyini ta ka wù fañ kî afu si a wul ìfèl nî Bôbo Fiyini.”

²³ Elkanà i bèynsî i bè sî ñweyn na, “ni ki iwo zî-ì a yi n-kfeyni sî vâ. Bôbo nin ni-à a wà luynsi ichfîni ìzæ sî ñweyn.” Hàna kæ fañ i nà nyon̄sî ko' nî wàyn i læ teyn si igheyn.

²⁴ Wu n-læ teyn wayn si igheyn tî, ñêyn lûm ñweyn Elkanà i lì wayn nî nyàm bèñsî tal nî ìfû'i ìnkfîni nî nsàl mîlù' i ko' a ndô Fiyini a Shilò nô mi ta wayn nà n-bu læ. ²⁵ Àñena nîn kò' tî i si nyam àteyn i li ndù nî wàyn sî Eli i ngàñ ndô Fiyini. ²⁶ Hàna i kæ bè sî Eli na, “mi n-kfâ' a Bòbè na wà bu kya mà. Mi n-ghi wul i wi vzi a wu n-læ timi a wa asi afêyn i nà jêm sî Bôbo tî. ²⁷ Mi nà n-jêm tî loyn wayn, Bôbo tî kòynsi ìsuyn sî mà ì bèynsî ìjêm ì yemi ì fu wayn wèyn sî mà. ²⁸ À na si ghi lvîyn ma kasî fu wayn àteyn sî Bôbo Fiyini na wu na ghi wul ìfèl nî ñweyn kî samo'.”
Añena^a ko'si Fiyini afu.

2

---

^a1.28 *Añena* Ghi n-to' kya wi na ghi n-keli si bè afêyn na, à n-læ ko'si Elkanà i ko'si Fiyini ma à n-læ ko'si nda a

- ¹ Hàna nin jem meyn sê Bôbo i bè na,
“Atem à kema nin saŋlî sê và a Bôbo Fiyini,
Ma tim meyn yi si adya’ nì và a Bôbo.”
Mà si keli ìwo si bè sê mbàynì semsi lvîyn.
Mi n-saŋli-à bômta wà lisì meyn ìwumi si a ma atu.
- ² Nô wùl ì nin layn wi ta vâ a Bôbo,
nô wul ìlvì i ghi wi ta vâ.
Nô wùl i nìn tô’nì wì ta Bôbo ì wes.
- ³ Ka yì na ko’sî ìwuyn,
kolî mi na gha be-à,
bômta Bô nin ghi Fiyini, kya nô àwo àjìm kì a gheli nin nî,
ghi si sa’ àŋena si awo nâ ghàyn nô àjìm.
- ⁴ Bôbo bebsi meyn mìnchya mì gheli iwòŋ ghi to,
mitì nì na gheli ghi boli na tô’ to ki to.
- ⁵ Gheli ghì a ghi tî nà keli ìfwo i yini, yi kula bu fi keli wi afo si
yi
mitì ighî a ghi tî nà keli wi si yi i yi du’li-à.
Nô mi àkàynà si keli woyn kì si idvì,
mitì ivzî a wù tî nà keli woyn i koynsê dzi-a.
- ⁶ Bô Fiyini nin nî na gheli kfiti fi nî na ghi na chi-a.
Wù n-tum gheli ghili a tîsè mitì kasi lâysì ghili si ikfi.
- ⁷ Bôbo nin nî gheli ghili na ghi na fifa, fu ìgha’ si ghili.
Wù n-su’sê ghili a nse, lâysì ghili iyvi.
- ⁸ Wù n-fisì gheli ghi fifâ si àŋena nge’si,

wu nì na àṅena na dēṅsì du' ilwè' i ko'nini bòmta mbzi yèyn
nìn keli Bôbo, ma wù lem meyn dzi zì a ka yì na jeli
ateyn.

⁹ Wù n-tô'nè nì (kinî) gheli ṅweyn,

miti ghi si nì na gheli ghi bi kfiti abe a fimni-a.

Yi n-ghi tèyn bòmta wùl kà' wù bù tim yi ki bòmta wù n-keli
àdya'.

¹⁰ Bôbo nin sâyti mbàyni si ṅweyn kè isà' isà',

wù n-byal ta ivi i myayni-i atu nì àṅena iyvi.

Bôbo nin sa' ki tìghaṅ ti mbzi tìjìm.

Wù n-fu àdya' sî fòyn,

fî fu kimi sî wùl vzi a wù cho' meyn lèm si a fòyn.

¹¹ Hàna i jèm i mèsì ṅèyn lum ṅweyn Elkanà i kasi kfa ndù si a
ntè' Lamà, miti Samwèl i faṅ i nà si gâmti Eli felì sî Fiyini fî.

¹² A nà n-ghi tì woyn Eli ghi ki nô woyn ghi bi, fâyn wi Fiyini.

¹³ Àṅena nà n-ghi ma ghi lem meyn na wùl nìn gvî fu ifu i ṅweyn
nì nyàm, ghi sesi kfè, wùl ì felini nì ṅaṅ ndô Fiyini i gvì i fìsì ki
fìsì ìlì. A nà n-ghi tì wù sesi gvì wu gvì nì àntàs achu'ni-a, ki keli
àsoṅ à tal si chu' si fìsì nyam àteyn a ntòyn. ¹⁴ Wù nà gvî tì nyàm
zì i bu selâ ki sela ichi wu bim tuṅ chu' ki chu', à fvî mi àlê' a
nyâm àkà, wu lem ki na à si ghi aki-a. À ti kè ta àṅena nà n-nî sî
woyn Isilæ nô ghìjìm ilvi ta àṅena kò' a Shilò ì fu ifu i àṅena. ¹⁵ À
nà n-gvî mi ilvi ta ghi bu du' tì nyò' alê' iso i nyâm, a wùl ì felini
nì ṅaṅ ndô Fiyini gvì ì bè na ghi fu njwò iku ta ka ghi nyo' nyo'

sî ngàṅ ndô Fiyini wù kfil bòmta wu n-fsi wi nyam ìkfeni a bu ki iku.

¹⁶ A wùl ì vzi a wù n-naṅsi iwo ifu nâ zì be na, “visi ghi nyo’ mèsì iso sî Fiyini fi jæ ta ka wà li nô mi àlê’ a njwò àkà ta wà n-kôṅ.” A wùl ì fèlini nì ngàṅ ndô Fiyini nâ zì fî bè kî na, “ìnganṅ fu nyam àteyn sî mà kî lvîyn, a bu tì a mà fsi si adya’.”

¹⁷ Mbisi woyn Eli nâ sîsì i nà si bem ki tèyn sî Bôbo bòmta àṅena nà koli mi ghà, nî ki ni nì ìfu i Bôbo i.

¹⁸ A nà n-ghi tì, Samwèl i fèlì sî Bôbo. Wù nà n-bu ghi ki wayndà mitì sesi fèl wu mà’ ndzisi si ghi ki ta ndzisi ngàṅsi ndô Fiyini.

¹⁹ A na n-ghi mi a bêṅ ìkà Hàna tas i fîndziytî, wu ndu fu sî Samwèl ilvi ta ṅêyn lûm ṅweyn nin n-ko’ si fu ifu ichfi bêṅ.

²⁰ Àṅena nà n-ko’ a Shilò nô mi ilvi gha, Eli jèm na Bôbo boysi Elkanà ṅêyn wî ṅweyn. Wù nà n-nî wu bè na, “Bôbo nin fu woyn sî và toynî a wul i wi afêyn bôm ìjêm i ṅweyn zì-ì a wù tî jèm sî Bôbo.” Eli jèm tì nô mi ilvi gha àṅena kasi kfa. ²¹ Bôbo boysi Hàna wu fi bzi kfeynsi woyn ghilûmnì ghili ghì tal nì woyn ghiki ghìbò. A nà n-ghi tì Samwèl i faytî lemâ ki lema nî ki ìfèl i Bôbo.

²² Eli nà n-si ghi ma wù lema meyn nô ajûṅ, yvi ki yvi awo kî a woyn ṅweyn n-nî sî gheli Isilæ fî yvi ta àṅena nin chi nì ghìkì ghî a ghi n-fèlì a ichfi findo nì Bôbo. ²³ Eli bif sî woyn ṅweyn na, “bôm ghà ta yi n-nî tìnkì ti awo tèyntì-a? Mi n-yvi àwo abi-a nì zì kî sî gheli ghìjìm. ²⁴ Ìnganṅ a woyn ghem. Ka yì fî mòm. Awo kî a mi n-yvi ta gheli Bôbo nin bê kûm zì nin jofî wì. ²⁵ À n-gvi ilvi ta

wùlì nì iwo ibzi-i sî wùl, a na ghi ma Bôbo kà' a wù timi si gàm̀tì si fayti iwo ateyn. Mitì ma wùl kæ nì iwo i bzi-i sî Bôbo wùl bû nà fî ghi si gàm̀tì ñweyn nô sakos.” Wu n-læ tañi mi tì woyn ateyn i fañ tì yvè itañi i bò àñena. Yi nà n-ghi tèyn bòmta Bôbo nà si ghi ma wù cho'ni meyn si zueti àñena, àñena nà si ghi ma ghi kà' ghi bû fi yvi bò àñena.

²⁶ Samwèl i nà lêmâ ko' ki nô ajûñ itof i ñweyn i tô' lemâ ndû ki asi. Bôbo Fiyini i nà kôñ ñweyn, nô gheli i boñ kôñ à.

Nge' zì a ka yì læ kòli Eli nì isas i ndo nì ñweyn i

²⁷ À nà n-ghi achi ali-a nfè'tì igha'ni ìlì i gvì i là'ì ntum si Eli ma yì lù sî Bôbo Fiyini i bè na, “Mi n-læ meyn dyeyn baynsi ngên yem sî ghìbo i ghya itu' ta àñena nà n-feli akôs sî Felò ila' i Ijìb.

²⁸ Mi n-læ meyn cho' bò bò vâ Alòyn antèyǹnì asas a ndosi nì gheli Isilæ nô àjìm na wù na ghi nfè'tì yem, fu tìfu atù àbañ ifu nì mà fî nyô' ìleñ sî mà, mà' ndzisi nfè'tìsì i lvi ta wù n-felì sî mà. Mi n-læ meyn be kimi sî ghìbò i ghya kì si zìtì a Alòyn si ndù asi na gheli Isilæ na gvì fu nyamsi si a tìfu sî mà, ghi si, ì sesi nyò' atù àbañ ifu, àñena nà lî ìlwê' ilvi ateyn kfil a. ²⁹ Bòm ghà ta asi àki-a nin fvì a tifu ghè a gheli nin fu sî mà-a? Bòm ghà ta iwo i woyn ghya-i nin to sî và tèyn chwô iwo iyemi a? Ba zì àñena nin yi kì tìfu nâ tìtì a gheli Isilæ nin gvì fu sî mà tèyn, gha'li-a?”

³⁰ À ti iwo zì a yi nì Bôbo Fiyini fi Isilæ fi bê na, “Mi n-læ meyn chfìnì na gheli isas i ndo nì bò vâ nì gheli ndo nì và làè nà felì kì sî mà, mitì lvîyn ma na bê na yi na bu fî ghi wi tî.” Mà na kôñ kì

gheli ghì a ghi n-ko'si ma, miti bâyn gheli ghì a ghi n-kesi ma.
³¹ Hlvi nin gvî-à ta ka mà teyn isas i ndo nì và a yi na bu felì wì sî mà. Nô gheli isas i ndo nì và ghìjìm nin làe kfiti ki nì dzì. Wùl ilwema làe nà bu ghi wi a wa isas i ndo. ³² Wà làe nà koynsî ki ki ki ta mi n-boysi gheli Isilè wa nà ghe'à, miti wul ilwema bu fi ghi wi si làe si nà fi ghi a yi isas i ndo nô ta ka ghì làe ghì. ³³ Mà kæ visi mi visi wul isas i ndo nì và na wù na felì sî mà atû àban ifu, a wù fef nà bu fi keli wi mi àdya'. Nô gheli isas i ndo nì và ghìjìm làe kfiti ki nì dzì.

³⁴ Iwo zì a ka yi gayn sî woyn ghya, Ofini nì Finighàs na ghi si a nchwæ sî và. Àjena làe kfiti ki achi àmò' ghìjìm, ³⁵ a mà cho' nfè'ti yem ijùn a wù na nî nô mi ghà ki ighel ta mi n-kin. Mi nì lêm gheli isas i ndo nì ñweyn si a ma nfè'tisi kè si a milvi injim.
³⁶ Mi nì nî tèyn, a nô mi ndà ta wù fañ a isas i ndo nì và na ngvimlî ki ngvimli ñweyn. Wùl si ateyn làe nà loyn fikwôtì kèsa fifôlì tèyn si ñweyn si yi bê na, "mi n-chwotî na wà li ma si a nfè'ti îli ta ka mà na keli ki nô àfo si yi."

3

Bôbo Fiyini i jàñ Samwèl

¹ Samwèl nà n-ghi wayndà, bu felì ki si Fiyini fi isas nì Eli. A ghi a mîchi nâ ghè tì Bôbo nyânsi tanî wì sî gheli, nyânsi fvî wì ikè' nì gheli a ndayn.

² A làe nà ghi nintu' achi ali-a Eli nyiñ ki alè' ghè a wu nà n-lum

kfâ nyiņi ateyn ma wù si fefà, ³ Samwèl i boņ nyiņ si alè' a layni-a ghê a àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fi nà n-ti ateyn. A ni nà ghi a nlây n ìtù' lâm zì a yi nà n-nî yi nà bayn afu bu bayn ki bayn, ⁴ Bôbo jàņ Samwèl. Samwèl i bèynsì na, "Wù yvi meyn." ⁵ Ta wù bèynsì tî ì nyiņ ndù sî Eli ì bè sî ŋweyn na, "Mà wêyn, wà jaņ meyn mà." Mitì Eli bè sî ŋweyn na, "Ma bû jàņ và a wayn wom, kasi ndu nyiņi si a wa alè'. Samwèl i kasi ndu nyiņi."

⁶ Kì tēyn Bôbo fi jàņ, "Samwèl." Samwèl i fi lâlì i ndu yeyn Eli i bè sî ŋweyn na, "Mà wêyn, wà jaņ meyn mà." Eli fi be ki na, "Ma bû jàņ và a wayn wom, kasi ndu nyiņi si a wa alè'."

⁷ A nà n-ghi tì Samwèl i bu du' tì nà kya gyâ Bôbo bòmta Bôbo nà n-bu du' tì fàyti tì dyèyn ngêņ ŋweyn sî Samwèl. ⁸ Bôbo fi jàņ Samwèl na à na si ghi ìngal ìtal. Samwèl i fi ndù sî Eli i bè sî ŋweyn na, "Mà wêyn, wà jaņ meyn mà." No mi ilvi gha Eli keli na à n-ghi tì a jâņ Bôbo jâņ Samwèl. ⁹ Wu kæ bè sî Samwèl na, "Kasi ndu nyiņi ki nyiņi. Wù kæ fi jàņ và, wa bè na, "Taņi a Bôbo, wùl ì felini nì và nìn yviti-à." Samwèl i kasi ndu nyiņi.

¹⁰ Bôbo fi jàņ Samwèl kì ta wù nì nà jâņ si asi tì na, "Samwèl, Samwèl." Samwèl i bèynsì i bè na, "Taņi a Bôbo, wùl ì fèlini nì và nìn yviti-à."

¹¹ Bôbo kæ be sî Samwèl na, "Yeyna, mi n-kiņ si ni iwo ila' i Isilæ na à na yvi mi ndà wu nà chĩtĩ fayn à. ¹² Mi n-nî no mi ghà ta mà si ghi ma ma bê meyn na mi n-nî sî Eli ŋêyn ìsas i ndo nì ŋweyn i, nô ìwo i nìn faņ wi. ¹³ Mà si ghi ma ma fu meyn nfàsì

nfàsì sî Eli kûm nge' zì a mi n-ghi si fu sî ìsas i ndo nì ñweyn i bòmta woyn ñweyn ti meyn nà telê Fiyini mitì wu tisê wì àñena. ¹⁴ Mâ si ghi ma ma lem meyn si ikàyntì na mà kà' ma bú lèsì fu mbisi Eli ñêyn woyn ñweyn. Àñena kòñ a ghi fu tifu sî mà ki tìnki tìjìm.”

¹⁵ Samwèl i kasi ndu nyìnì. Itu' layn mèsì, wu làlì i cho'ti àchfî a ndô Fiyini kè ta wu nà lum cho'ti. Mitì i nà si fâyn si fè'tì iwo zì a Bôbo tí kfa bè sî Eli. ¹⁶ Kì tēyn Eli jàñ ñweyn i bè na, “Wayn wom Samwèl.” Samwèl i bèynsì na, “Mâ wēyn.”

¹⁷ Eli i bif sî ñweyn nâ, “Bôbo tí kfa bè na gha sî và a? Fè'ti nô mi ghà sî mà ta Bôbo tí bè sî và. Ka n-lèytì iwo sî mà. Wà lèyti ki iwo ìmò', a njva Fiyini ku vâ.” ¹⁸ Samwèl i fè'tì no mi ghà si Eli i fañ tì lèytì iwo. Eli kæ bè na “À n-ghi ñweyn Bôbo Fiyini. Wù ni kè iwo zì-ì a yi n-kfeyni sî ñweyn.”

¹⁹ Samwèl i nà si lemâ ko'a, Bôbo tisê ñweyn, no mi ghà ta wù n-bê i kfeyn ki kfeyn. ²⁰ Nô gheli Isilæ ghìjìm kè si zìtì a ntè' Dan si kàlì si chem a ntè' Bashibà nà n-kya na Samwèl nìn ghi ki nô nkàyntì nfè'tì ìgha'ni nì Bôbo. ²¹ Bôbo Fiyini i fañ i nà lum fvê ki fvi a Shilò, dyêyn ngêñ ñweyn sî Samwèl toynê awo afî a wu nà n-bê. Samwèl i kasî fê'tì ntum ateyn sî gheli Isilæ nô ghìjìm.

4

¹ Bôbo nà n-bê nô mi na gha sî Samwèl, wu kasi fè'tì sî gheli Isilæ nô ghìjìm.

Gheli Fìlisiyà i ghal fsi antayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî

À nà n-ghi itu' nâ ghè, gheli Isilè i tim iwonj nêyn gheli Fìlisiyà. Sugèy'si Isilè si nin læ bì alè' ali-a a ntè' Ebènezà i si Filistây si bì a ntè' îli ghi tonjtî na Afèk. ² Sugèy'si Filistây si fvì i nù i zueti i si Isilè sî nkamsî kàe i yi iwonj ateyn. ³ A nà si ghi ta iwonj ateyn i màe, sugèy'si Isilè si kasi kfa. Chye'si Isilè si nà si bif nâ, “Bòm ghà ta Bôbo vîsi na gheli Fìlisiyà tim ì yì ghesinà layn a? Yi n-jofi na ghesinà tum ghi ndu a Shilò, ì lî gvì nì àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo kî. Ghesinà kàe se' iwonj nì ànkeyna, a Bôbo na ghi ghesinà amo' ì gàmîti ghesinà ta ka ghesinà tim yi mbàynî si ghesinà.”

⁴ Ànena kàe tum gheli na ghi ndu a Shilò ì lî gvì nì àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo i bò idwa' ijîm, înjweyn vzì a wù ndu' ma nchîsi jîj meyn kâl njweyn. Ghi ndu lî i se si gvì Ofînî nì Finighàs, i woyn Eli i jumti gvì nì ànkeyn a.

⁵ A nà ghi ta ghi gvì chem nì ànkeyna alè' ghè a ghi bì ateyn nô mî ilvi gha gheli Isilè nô ghîjîm ta ghi nà n-ghi afu i nà si sanlî-à byaytî nô tèyn ilwe' i ne'à. ⁶ Gheli Fìlisiyà i yvi ta ghi n-byayti i nà si bif nâ, “Gheli Isilè ti n-byayti ghà teyn a?” A nà si ghi ta ànena yvi na gheli Isilè gvi meyn nì àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo afu, ⁷ gheli Fìlisiyà i nà si faynà bê na, “Mîyìnî gvi meyn alè' ghè a gheli Isilè bì ateyn”, fî bê kimi na, “Nge' koli meyn ghesinà bem ki tèyn bôm ta ìnkî iwo ta iyeyni bù tîmi gâyn. ⁸ Nge' koli meyn ghesinà, bem ki tèyn. A ti n-fsi ndà ghesinà si awu nì mîyìnî îmbemnî nì gheli Isilè nâ mèyn a? À n-ghi kimi mîyìnî

mzì a mi n-læ mà' tiko'i ti kayniti ti zueti gheli Ijib a nse iyum.
⁹Ghesinà kul mitem ì bà'ti ngen̄si ghesinà ta ghilûmnì a gheli Filisiyà. Ghesinà kæ òim a ghesinà kasi si ikòs sî gheli Isilæ ghèyn kì ta àñena nin ghi sî ghesinà lvîyn. Ghesinà ba'ti kì nô ta ghilûmnì ì nù.”

¹⁰Ta àñena tàn̄ji tî ì nù nô nì àdya'a ì zueti gheli Isilæ nô si idvì. Àñena nîn læ meyn zueti sugèy'si Isilæ nkam mivim ìntal. Nô mi ndà ta wù fañ ì nà nyiña kfa ndu ki dzi a ñweyn abe. ¹¹Gheli Filisiyà nîn ghal meyn fsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî nâ kì ì fi zueti kimi woyn Eli, ma àti Ofinì nì Finighàs.

Eli ì kfi

¹²Wùl isas ì ndo nì Benjamèyn ìlvì nin le' meyn itwa' iwòñ kîmi achi nâ ghè ì ndù a Shilò ma wù bayti meyn ndzisi ñweyn ì fi fu' abîl a ñweyn atu. ¹³Ta wù lè' tî ì se si gvì Eli du' a ñweyn achi a mbæ dzì chîtì sa'gha kûm iwòñ. Wu nà n-du' tì faynà, kayn kì iwo zì-ì a yi ka' a yi gayn nì àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî. Wùl isas ì ndo nì Benjamèyn vzi ì gvì fè'tì sa'gha kûm iwòñ ateyn, nô ntè' ijîm ì dzì nô si a ñañ.

¹⁴Eli yvi tî ta gheli nin dzînì ì kæ bif nâ, “Gheli nin dzînì tèyn a gâyn ghà a?” Wul ì ntum vzi ì nyiñ ndu fè'tì iwo zì a yi gâyn sî ñweyn. ¹⁵A ghi tì ma Eli si ghi bèñ mivim bulamo' njvàsì mfama, ma wù fi meyn fèf. ¹⁶Wùl àteyn nîn bè sî Eli na, “À n-ghi mà ma mà le' kì nô asi iwòñ. Mà lè' kì nô layn.” Eli bif sî ñweyn nâ, “À gâyn ghà afu a wayn wom?” ¹⁷Wùlì vzi a wù gvì nì sa'gha àteyn ì

bèynsì i bè na, “Sugèy’si Fìlisìyà si tim meyn yi ghesìnà i zuèti sugèy’si ghesìnà si dvî ki tèyn, si lisi le’ni. Ghi zueti kìmì woyn ghya ghi ghìbò i Ofìnì nì Finighàs i fì ghal fsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî.”

¹⁸ Eli yvi gvì nì iwo zì a yi gàyn nì àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî tēyn i fe ki àtèl-atel iwuy n mbàyn i kòl ìtoŋ ŋweyn i kfi ki kfi. Eli nà n-ghi tì ma wù dviyn meyn, fî keli ìwuy n ô si a ŋaŋ ma wù sa’ meyn Isilàè si a bèŋsì mivim ìnkàè.

¹⁹ A ghi tì wî wāyn Eli vzì a ghi nà n-toŋtì na Finighàs i ghi ma wù gufi meyn tìmsi. Wu yvi gvì nò mi ilvi gha tēyn na ghi ghal meyn fsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî, bò lum nì ŋweyn fî kfi lûm ŋweyn boŋ kfi, wāyn i zìtì ki zìtì si lum ŋweyn. Wu sesi bzi i kfi. ²⁰ À nà n-ghi ta ghìkì ghî a ghi nà n-kini ŋweyn yèyn ta wù n-kfi ndû àŋena nà si kfimtî ŋweyn bê na, “Ka wa n-fāyn. Wà bzi meyn wayn i lûmnè.” Mitì wu faŋ tì zì iwo i faŋ mi tì bè iwo sî àŋena,

²¹ i chfî ki iziyn i wayn na Ikabòd, ma wù ti bè na, “Adya’ a Fiyini-a lu meyn si a Isilàè.” Wu n-chfî iziyn nâ yèyn tēyn bòmta gheli Fìlisìyà ghal fsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî, bò lum nì ŋweyn kfi nò lum ŋweyn fî boŋ kfi. ²² Wu kàè bè na, “Adya’ a Fiyini-a lu meyn si a Isilàè bòmta ghi ghal meyn fsi àntayntayn a mîkàyn nì ŋweyn si awu nì gheli Isilàè.”

5

Àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo i fu nge' sî gheli Fìlisiyà

¹ Gheli Fìlisiyà nîn ghal fsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fì asi iwòn a Ebènezà tì i li ndù nì ànkeyna a ntè' Ashdòd. ² Àņena nin li ndù nì ànkeyna tî, i zi nì ànkeyna a ndo nì fiyini fì àņena fì lifi ghi tonťî na Dagòn i tom a ngùņ àteyn. ³ Itu' bis layn, gheli ntè' Ashdòd i se si ndù i yeyn ki ma Dagòn fe meyn àkfi-akfi asi antayntayn a mîkàyn nì Bôbo. Àņena làysì i kasi tom a alè' ghè a wu tî nà ti ateyn. ⁴ Mitì itu' i fi layn, àņena làlì i se si ndù i fi yeyn ki ma Dagon fi meyn fe àkfi-akfi asi antayntayn a mîkàyn nì Bôbo, ma atu a nì àkœ teynti meyn i nà si nyiņ dzi ichfi i ndo à faņ kì iwuyn. ⁵ À ti iwo zè-ì a à n-ghi mi si chem layn, ngàņsi Dagòn sîsì a si n-ghi a ntè' Ashdòd nì gheli ghili nin sesi zi a ndo nì Dagòn nâ ghè ghi chà' i ya'i ki ya'i ichfi ndo.

⁶ Bôbo nin bu læ fi visi na gheli Ashdòd nì gheli ntè' sîsì a si nà n-ba'si afu nyvi kùl mu. Wù n-læ meyn fu nge' sî àņena nô si a ñaņ i fi nì ifwo nà ko'lî a àņena iwùyn. ⁷ Gheli Ashdòd i yeyn tî i bè na, “Ghesìnà kà' ghi bû nà fì lêm àntayntayn a mîkàyn nì fiyini fì gheli Isilæ kèyn. Fì fu meyn nge' sî ghesìnà nô si a ñaņ i fi fu kîmi sî fiyini fì ghesìnà fì.” ⁸ Àņena taņi tì i yvìņtì gheli ghi sa'ni a Fìlisiyà nô ghìjìm i bif sî àņena nâ, “Ghesìnà ti n-nî ghà nì àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fì Isilæ kèynà a?” Àņena bè na, “Yi n-jofi na ghi li ndù nì ànkeyna a ntè' Gât.” Ghi li i ndù nì ànkeyna

afu.

⁹ Mitì a nà si ghi ta ghi lì ndù nì àntayntayn ateyna a ntè' Gât, Bôbo fi fu nge' ikayni sî gheli afu i nì ifwo i nà ko'li iwùyn nì ghilema fî ko'li iwùyn nì woynnda. Ifayn igha'ni-i ku àņena.

¹⁰ Gheli ntè' Gât i lì àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî i fi tsiynsi ndù nì ànkeyna a Eklòn, a ghi kimi ntè' ilì a Fìlisìyà. Gheli Eklòn i nà yeyn gvî nì ànkeyna tēyn i nà si byaytî ki byayti bê na, “Ghi kal meyn ki nì àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fi gheli Isilè kî tēyn ì nà si gvî nì ànkeyna afēyn. Ghi si kiņ si boņ si zueti ghesinà.”

¹¹ Àņena taņi tì i kæ tum si jàņti gheli ghi tisini a Fìlisìyà si be sî àņena na, “Yì kasi tsiynsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fî Isilè nâ kî alè' ghè a ki n-keli si nà ghi ateyn bu tì a ki zueti mèsì ghès nô ghìjìm.” Àņena nà n-bê tì bòmta Fiyini fi nà n-ghi ma fi fu meyn kî nô nge' ikayni sî gheli a ntè' afu. Àņena nin læ meyn kfiti kî si idvì. Ighî a ghi faņ i nà si chî ki nì ifayni, ¹² ifwo ko'lî a àņena iwùyn, idzi-i ko' ki a ntè' tēyn.

6

Gheli Fìlisìyà i kasi i gvì nì àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo a Isilè

¹ Àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo nin chi meyn ila' i Fìlisìyà si a njoņsi nsòmbo. ² Si ibàm ateyn gheli Fìlisìyà i jàņti ngàņsi mîyini nì àņena nì gheli minya' i bif sî àņena nâ, “Ghesinà ti n-nî ghà nì àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo kēyn a? Yì fe'ti nâ ghesinà nin jeli

ti si tsiynsi na ki kasi ndù alè' ghè a ki n-keli si nà ghi ateyn a?"

³ Àņena bè na, "Yi na ghi si kasi si tsiynsi àntayntayn a mîkàyn nì Fiyini fì Isilæ nâ kî, ka yi n-tsiynsi bula ifu a ngùŋ àteyn. Ka yi n-faŋ tì tsiynsi ifu ateyn si dyèyn na yi fe meyn isa' i ŋweyn. Yi tsiynsi ta ka nge' yèyn mæ. Yi kæ tsiynsi a Fiyini fì ateyn fì chu' zì, a yì fì kèli ìwo zì a wù tî mà' iko'i nâ yèynì a yi iwùyn si ateyn, yi faŋ kî faŋ."

⁴ Gheli Fìlisiyà i bif nâ, "Ghèsi ti n-tum nô ìnkì ifu ì kà si dyèyn na ghèsi fe meyn a?" Àņena i bè na, "Yì li aso ikwo ì fàyti ìnfyè'sì ifwo vzì a wu tî nà ko'li a gheli iwùyn tî ìtwây nì ìnfyè'sì chwokù'sì kîmi ìtwây kî ighel ta ghìbo ntè'sì nîn ghi a Fìlisiyà bòmta iko'i nâ yèynì tî kù zì tēyn boŋ ku kîmi àņena. ⁵ Yi fayti ìnfyè'sì ifwo nâ wèyn a wu n-bebsi ila' yèynì tēyn ì fu iko'si sî Fiyini fì Isilæ fì ateyn. Yi kæ ni tēyn lvifili a fì faŋ tì fì tì fù nge' sî zì nì mîyini mî ìla' nì zì, a ila' ì zì-i na keli mbôynì. ⁶ Bòm ghà ta yi n-to nì àtu-a fì tòsi mitem mzî ta Fòyn Ijìb nîn læ tosi ŋēyn gheli ŋweyn a?" Ba Fiyini fì Isilæ fì nîn læ meyn fu nge' sî àņena nô si a ŋaŋ, àņena kæ visi gheli Isilæ na ghi lu?

⁷ "Yì fayti fincha' fì keli àkal àkàè ì kîni nyamsi mbolo' sî bò ma si kù' bzi kî bzi bùla si timi gùfì fincha' ì kul ateyn ta ka si na gufà. Yi ni yi fò woyn ateyn a mbàyn. ⁸ Yi nî mèsì, yi ko'si àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo atû fincha' nâ ghè ba'sî nì fîntayntayn fifi a yì we ìnfyè'sì ifwo vzì a yi n-tum si ifu tì. Yi nî yi tsiynsi nyam sîsì si na gufì ndû ki nì fincha' fì ateynfì tî, wùl i

tisî wî. ⁹ Nyamsi ateyn si sesi ndù yi nà ki ki ki. Si kæ ndu dzi-a ntè' Bet Shemèsh a yi na dyèyn na à tî fù Bôbo Fiyini fù nge' ìgha'ni nâ yèyn sî ghesinà. Mitì si faṅ tì ndu dzi-a afu, a yi na dyèyn na nge' nâ yèyn bu tî fu Bôbo sî ghesinà. A à na ghi na yì tî bim gàyn kî gayn.”

¹⁰ Nô mi ìlvi gha, àṅena ni ki tî i kul nyamsi ateyn a fîncha' afu i fò woyn ateyn a mbàyn, ¹¹ i kæ ko'si àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo nì fîntayntayn fifi a ghi we ìfyè'si chwokù'si vzî nì ìnfyè'si ifwo ìko'lini vzì atû àteyn. ¹² Nyamsi ateynsi i lù i nàyn i ndu ki dzi-a Bet Shemèsh, ndû tì dzî woyn ìnseyinsi. Ghibo ntè'si nì gheli Fìlisiyà i jùmtì nyamsi ateyn tēyn i ndu chem nô ighami i ntè' Bet Shemèsh.

¹³ À nà n-ghi tì gheli ntè' Bet Shemèsh i si wît àṅena ibal afu. A nà si ghi ta àṅena làysì àsi i ki yeyn àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo, àṅena nà saṅlî nô si a ṅaṅ. ¹⁴ Fîncha' fi ateyn fi ndu zi a gvèyn nì Joshùwà ìlvi a wu nà n-chî a ntè' Bet Shemèsh i timi a ngùṅ ngò' ìgha'ni ìlì afu. Gheli ateyn i gvi cho'ti ìnkâ' mzì a ghi fàytì fîncha' nâ fifi ateyn tì i bàytì i kwò, i si nyam sîsì i nyò' si ifu sî Bôbo. ¹⁵ À nà n-ghi tì ma gheli isas i ndo nì Levì ni meyn sù'si àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo nì fîntayntayn fifi a ghi nì we ìnfyè'si chwokù'si vzî nì ìnfyè'si ifwo i ko'lini vzì ateyn i tom atû ngò' ìgha'ni afi. Gheli ntè' Bet Shemèsh nin læ meyn fu tifu ti nyo'niti kîmi nì tîfu tiliti sî Bôbo achi nâ ghè. ¹⁶ A nà n-ghi ta ghibo ntè' nì gheli Fìlisiyà ghi ghi tâyn yeyn iwo zì-ì a yi gàyn,

àņena i kasi ndù a ntè' Eklòn kì achi nâ ghè.

¹⁷ Ìnfye'sì ifwo i ko'lini vzi a gheli Fìlisìyà nin tsiynsi si ifu sî Bôbo si dyèyn na àņena fe meyn tì nà n-ghi àmò' a lî àlê' a bò ntè' Ashdòd, àmò' a lî àlê' a bò ntè' Gazà, ali-a lî àlê' a bò ntè' Ashkelòn, ali-a fî lî àlê' a bò ntè' Eklòn. ¹⁸ Ìnfye'sì chwokù'sì nâ vzi ìtwâyñ nà n-ghi ki ighel ta ntè'si Fìlisìyà sîsì sîtâyñ a nô mi ìkà nà n-keli bò ntè' tî. Ìnfye'sì ateyñ nà n-lî àlê' a ntè' si gha'lini nâ sîsì sîtâyñ a si nà n-ghi antêynì mbâyñsì tî kîmi nì mîntè'tî mzi a mî nà n-keli wi mbâyñsì. Ngò' ìgha'ni zì a gheli ndo nì Levì nin læ tom àntayntayñ a mîkâyñ nì Bôbo ateyñ tì bu ghi ki a gvêyn nì Joswà i wulì Bet Shemèsh vzi si ko' si chem layñ si a nchwò nsa' (nchwæ) kûm ìwo zì-ì a yi n-gâyñ afu.

¹⁹ Mitì Bôbo Fiyini nîn læ meyn zueti gheli a Bet Shemèsh mîvim nsòmbo bòmta àņena ki antêynì antayntayñ a mîkâyñ nì Bôbo. Gheli ntè' nâ ghi i dzì nô si a ñaņ bòm ìwo zì-ì a Bôbo nì sî àņena. ²⁰ Àņena nà n-dzi-a bif nâ, “À ti kà' a timi nô ndà asi nì Bôbo Fiyini fî layñifi kûm ìwo antayntayñ nâ yèynì a? Ghesìnà ti kà' a ghi li lem nô wo àntayntayñ ateyñ ta ka ki na bu fî ghi wi a ntè' afeyñ a?”

²¹ Ta àņena tàņi tî i kæ tum gheli a ntè' Keliyat-jelìm na ghi ndu bè na gheli Fìlisìyà kasi meyn gvì nì àntayntayñ a mîkâyñ nì Bôbo kì, yi jofî na àņena kali ì lî ko' nì ànkeyna si a àņena ntè'.

7

¹ Gheli Kiliyat-jelìm i gvì i lì i ko' nì àntayntayn a mîkàyn nì Bôbo a ndo nì Àbinadàb atû kfîyn. Ta ghi ndù tî i cho' Elizà iwayn Àbinadàb na wù na kinî-à.

Samwèl i zìtì sî sa' a Isilæ

² Àntayntayn ateyn a nìn læ meyn chi a Kiliyat Jelìm nô sî a ndèyn. Ki n-læ chi bèñ mivim ìmbò. Gheli Isilæ i nà sî dzi-à kasì le' ndû sî Bôbo na wù gamti àņena.

³ A læ nà ghi achi ali-a Samwèl i bè sî gheli Isilæ na, “Yi na kin sî kasi sî gvì sî Bôbo Fiyini kî nô nì mitem mzî ìnjîm, yi mà'ì mîyìnì mî ìtum mèyn a yi n-ko'si tēyn ba'sî nì ìnfyè'si Ashtolèt nì zì wēyn. Yi mà'ì yi fu ngēñ sisi sî Bôbo Fiyini i nà felì ki sî ŋweyn ta ka wù boesi zì sî iwu nì gheli Fìlisìyà.” ⁴ Gheli Isilæ i yvì tî nô mî ilvì gha i mà'ì ìnfyè'si Bâl nì ìnfyè'si Ashtolèt vzì i nà sî ko'sî ki Bôbo Fiyini.

⁵ Samwèl i fi bè sî gheli ghi tisini nì àņena na, “Yì yvîŋtì gheli Isilæ nô ghìjîm a ntè' Misbà mà jem sî Bôbo Fiyini a yi alè'.”

⁶ Aņena yvîŋtì a Misbà i tu mu i sfîs a nse asi nì Bôbo Fiyini i fi bam ichfî sî achi afîblî-à, loyn ilêsì ifu bê na, “Ghèsi ni meyn mbi sî vâ a Bôbo.” Misbà ti n-ghi àlê' kî a Samwèl nìn læ zìtì sî tisi gheli Isilæ ateyn.

⁷ À nà n-ghi ta gheli Fìlisìyà yvì na gheli Isilæ yvîŋtì meyn a ntè' Misbà, gheli ghi tisini nì àņena i lì sugèy'si àņena i fvì i ndù sî nu

gheli Isilæ. Ànena sesi ndu tí gheli Isilæ i yvi na ànena nin gvî-à i nà si fâyn nô si a ñaṅ, ⁸ i kæ be sî Samwèl na, “Ghès nin chwotî vâ, wa jêm ki jem sî Bôbo, i Fiyini fi ghesinà na fi bæsi ghesinà si a iwu nè gheli Filisiyà ghèyn.” ⁹ Samwèl i si wayn njì, yi bu nyoṅa i nyò’ ki ijìm si ifu sî Bôbo i faṅ i nà jêm ki jem sî Bôbo kûm gheli Isilæ. Bôbo bèynsì ijêm i ṅweyn.

¹⁰ Samwèl nà n-fu ifu nâ zì-ì sî Bôbo tí, gheli Fìlisiyà i ba’sî gvî kimi si nu gheli Isilæ ilvi nâ ghè. Mitì Bôbo nì achi nâ ghè ivi-i nà byaytî nô si a ñaṅ faynsì gheli Fìlisiyà. Ifayni ateyn i nì ànena jìṅi. Nô mi ilvi gha gheli Isilæ i tim yi ànena. ¹¹ Sugèy’si Isilæ si fvì a ntè’ Misbà i nyiṅ ibàm nì ànena tēyn i ndu chwò Betkà i kàli chem nô isas i ntè’, nyiṅ tì zuetî ndû ki ndu nì ànena.

¹² Samwèl i lì ngò’ îlì i lèm alè’ ghè a ntè’ Misbà nì ntè’ Shên nà n-lêm ighami ateyn i chfi ìziyn i ngò’ ateyn na Èbènezà, ma wù ti n-bê na, “Bôbo Fiyini gamti meyn ghesinà ì ko’ chèm layn.”

¹³ À ti ta gheli Isilæ nìn læ tim yi gheli Filisiyà kè si amo’. Ànena læ faṅ tì fì tì tòm avi a nse Isilæ. Bôbo fi nì ànena faṅ nà jîṅ ki jîṅ nô ta ka Samwèl læ kfi. ¹⁴ Bôbo nìn læ meyn nì ntè’ sîsì nô sîjìm a gheli Fìlisiyà nin læ ghayti fsi sî gheli Isilæ kè si zìtì a ntè’ Eklòn si ndù si chem a ntè’ Gât i kasi ndù sî ànena. Ànena fi ghayti fsi ilwê’ vzì a wu nà n-ba’si a ntè’si nâ ghàyn sî gheli Fìlisiyà. Gheli Isilæ ṅèyn gheli Amò i kasi nà si chî ki nô nì mbôynì.

¹⁵ Samwèl nìn læ meyn faṅ ki si a wul i tisini a Isilæ si ya’i ta ka wù læ kfi. ¹⁶ À nà n-gvî nô mi a bêṅ ikà wu lù a Lamà i ndù a

Betèl ì lù a Betèl wu ndù a Gilgàl ì læ jeli ki tēyn ì ndu chem a ntè' Misbà, sa' fu ndù ki nì nsa'si ghèl sè ilwè' nâ ghàyn. ¹⁷ Wù nà n-jeli mesì ntè' nâ sèynsì nô mi ilvi gha ì kasi kfa si a Lamà wu nà bu sa' fu ki nsa' si ghèl. Wù n-ba'li meyn àbaṅ ifu a Lamà sî Bôbo Fiyini.

8

Gheli Isilæ ì nà si kiṅ fòyn

¹ À nà n-ghi ta Samwèl dviyn, wu lèm woyn ṅweyn si a gheli ghi sa'ni a Isilæ. ² Wayn ì wû àsi nà n-ghi Jowèl, ànkùmtì a ghi Àbijà. Àṅena nà n-sa' a ntè' Bæshebà, ³ mitì chi wì ta bò àṅena. Àṅena nà n-kwo nyiṅ ki ibàm ì ikwo, ghi gvî yuyntî ki yuynti nsa'si sî àṅena, àṅena fye'ti-à.

⁴ Chye'si Isilæsì nô sîjìm ì læ chiyntì ì ndù ì yeyn Samwèl a ntè' Lamà, ⁵ ì bè sî ṅweyn na, “Wà si ghi ma wà lema meyn, woyn ghya chî wì ta vâ. Ghès nin kiṅ na wà lem fòyn wù na sa' ghès kìmì ta tifòyntì nin sa' tìla' tiliti.”

⁶ Mitì Samwèl ì nà saṅlî wì kûm ìwo nâ zì a àṅena bè tî na wu lem fòyn wù na sa' àṅena ì kæ fu iwo ateyn sî Bôbo ijèm. ⁷ Bôbo ì bè sî ṅweyn na, “Ni ki iwo zì a àṅena bè. Àṅena bú nyàṅ vâ, àṅena kwo nyàṅ ma. Àṅena nì tì ma ghi ti bè na mà bu fì ghi wi fòyn àṅena. ⁸ Àṅena si ghi ma ghi n-læ meyn nyanṅ ma kì si zìtì achi ta mà fìsi àṅena a Ijìb si ko' si chem layn. Àṅena nìn læ meyn nyanṅ ma ì nà ko'sî ki mỳyìnì ì mînlù. À na si ghi lvîyn

àņena nî kimi tî sî vâ. ⁹ Ni læ ndù nî iwo zî a àņena nin bê. Mitî wà sesi nî wa fu nfàsî-nfàsî sî àņena i fayti i fè'tî ìnkî i nchîni zî a ka fòyn àteyn gvi nà chî sî àņena.”

¹⁰ Samwèl i fè'tî nô mi ghà ta Bôbo Fiyini bè sî gheli ghi a ghi na n-bifi fòyn sî ŋweyn tî. ¹¹ Wù n-bè na, “À ti dzi zî a ka fòyn vzi na sa' zî ateyn tèyn. Wu nî lî woyn ghilûmnî nî zî ì lèm si a sugèy'sî, a sugèy'sî ateyn si lisi na jelî atû nyamsi kfaŋ, si lisi jelî atû mìncha' a gufi kimi nyamsi, si lisi nyiŋ ndû asi a fìncha' ghè a wù n-jêl ateyn dyêyn ndû na Fòyn weyn n-gvî. ¹² Fòyn àteyn i nî nà lî ghili wu lèm wul ìmo' i nà tisî sugèy'sî nkam ì lî ghili wu lèm wul ìmo' i nà tisî sugèy'sî mivim ìntâyn. Ghili nî nà feli gveynsi ŋweyn, ifwo i yini ko', ghili kfi. Ghili nî nà faytî ifwo iwòŋ sî sugèy'sî ŋweynsi. ¹³ Wu nî lî woyn ghiki nî zî ghili a àņena na faytî miyisi ìnlîmtinî sî ŋweyn, ì lî ghili a ghi na kfê ifwo i yini sî ŋweyn kî a dzisi a dzisi, ghili kaŋ kaŋ ghili nyô' nyo'. ¹⁴ Wu nî ghali fsitî gveynsi ifwo i yini si jûŋsî nî zî ì fsiti gveynsi mitàm nî gveynsi olîfsî ì fù sî gheli ghi felini nî ŋweyn. ¹⁵ Yî læ nà kfî àsaŋ àki-a wu kàyn na yî gwosi ilwê' ìvim ì fu alê' àmò' wù fu sî gheli ghi felini nî ŋweyn. ¹⁶ Wu nî fsitî gheli ghi felini nî zî nô ghìjìim, i ghilûmnî ni ghiki, ì fi ghal fsiti woyn da tîkuŋ^b nî zî ghî a ghi n-keli adya' a ghi na felî sî ŋweyn. Wu nî ghal fsiti kimi njàkâs sisi si jûŋsî ì lèm a si na felî si ŋweyn. ¹⁷ Yî læ nà lî nyâm sisi wu kàyn yi gwòsî inòyn ìvim wu fsi anòyn àmò' ateyn. Nô zî i nî kasî

---

^b8.16 Ŋwà'lî si lisi nin bê afêyn na “Nyamsi mbolo” nî zî

ki ìkôs sî ñweyn. ¹⁸ Ilvi nâ vzi làè kfeyna a yì na byal dzî na Bôbo fsi zi si awu nì fòyn nâ wèyn a yì cho' kî nô si a zì a ngeñ tēyn, miti a Bôbo fañ tì fi tì bè iwo sî zì achi nâ ghè.”

¹⁹ Mitì gheli ateyn i fañ tì yviti iwo zì-ì a Samwèl nìn bê, i bè ki na, “Ingan! Ghes nin kiñ ki fòyn na wù na sa' ghès, ²⁰ ta ka ghèsì nà bonj ghi kimi ta tila' tiliti, fòyn i sa' ghès, lí se' nì ghès itwa' iwòñ kasi kfâ.”

²¹ A nà si ghi ta Samwèl yvi awo kî a gheli ateyn bè, wu kasi ndù i fè'ti ki àjìm sî Bôbo Fiyini. ²² Bôbo i bè sî ñweyn na, “Ni ki iwo zì-ì a àñena nin kiñ i cho' fòyn wù na sa' àñena.” Samwèl i kæ bè sî gheli Isilàè na, àñena kasi i kfa a àñena ntè'si nà yviti-à.

9

Samwel i yisi Sôl si a fòyn gheli Isilàè

¹ Wùl isas i ndo nì Benjamìn ìlvi nìn læ meyn nà ghi a ghi nô wul itwo, iziyn i ñweyn i ghi Kish, a ghi wâyn Abiyèl. Abiyèl nà n-ghi wâyn Zelò, Zelò i ghi wâyn Bekolàt, Bekolàt i ghi wâyn Afiyà. ² Kish nà n-keli wayn, iziyn i ñweyn i ghi Sôl, a ghi kî nô ìkuñ, njetî chwô nô mi ndà a Isilàè, nô wul i ghi wi si fè'ni ñēyn ñweyn.

³ A læ nà ghi achi ali-a, njàkâsi Kish ma àti bò Sôl i/si jèl i lèlì. Kish i kæ be sî wayn ñweyn Sôl na wù li wul i felini ìlvi ñēyn ñweyn jel kiñ njàkâs si ateyn. ⁴ Àñena lù i jèl i toyni a Eflèm ila' i kfìynsi i fi jèl i chem nô abàs a Shàlishà miti i fañ tì yeyn i lù si

afu i ndù abàs a Shalìm, si ghi wi afu i fi jèli toyni ìla' i Benjamìn nò ìjìm miti i fañ tì yeyn njàkàs si ateyn.

⁵ A nà si ghi ta àñena jèli chem abàs a Zûf, Sôl i bè sî wùl ì felini vzi a ñeyn ñweyn nà n-ghi amo' tî na, “Yi n-jofi na ghesivà kasi nà kfa bu tì a bò wom lesi njàkàsì nà si kwo kayn ki mbzi kùm ghesivà.”

⁶ Mitì wùl ì felini àteyn i bè sî Sôl na, “Wùlì Fiyini ìlvì nin ghi a ntè' afeyn gheli ngvimlî ñweyn nò ajûñ. Wù n-bê mi na gha, yi gâyn ki tì. Yi n-jofi na ghesivà ndu yèyn ñweyn, lvifili a wù fe'ti nâ ghesivà kà' a ghi kîñ ndù wo dzi nì njàkàsì ateynsi a.”

⁷ Sôl i bèynsì i bif sî ñweyn nâ, “Ghesivà ti n-ndù ghi fu nò ghà sî ñweyn ma ifwo i yini mæ meyn si a bòsì nò ìjìm a? Afo a bu ghi wi si ndù si fu sî ñweyn.”

⁸ Wul ì felini àteyn i bè na, “Mi n-keli fikwôtì ma mà kà' a mà fu sî ñweyn ta ka wù fe'ti nâ ghesivà nin kîñ ndù wo dzi nì njàkàs si ateynsi a.”

⁹ À nà n-ghi si asi a Isilæ wùl na kîñ si yvi iwo sî Fiyini fi, wu bè na, yi n-jofi na ghi ndu yèyn isi-ibayni, bê tì a ghi nfè'ti ìgha'ni nì Fiyini fi bòmta ghi nà n-toñti nfè'ti ìgha'ni ìla' i Isilæ itu' nâ ghè na isi-ibayni.

¹⁰ Ta wùl ifelini àteyn bè tî, Sôl i bèynsì ki na, “Wà bè samo', gvi ghi lu.” Àñena lu ndù a ntè' afi a nfè'ti Fiyini nâ zì nà n-chi ateyn.

¹¹ A nà si ghi ta àñena lù ì nà ko' kfiyn ìlì a dzi si chem a ntè' afu, àñena yeyn woynnda ngòynsì ghili ta ghi fvì gvì si tu mû i bif

sî àṅena na, “Isi-ibayni nin ghi afeyn a?” ¹² Àṅena bèynsì na, “Yi n-ghi.” “Wù n-kû’ ko’ ndû ki a yi asi tèyn. Yì làytì ki nì avî a tèyn a yì koli ṅweyn. Wù gvì a ntè’ afèyn layn tèyn bòmta gheli nin keli ifu si fu alè’ ifu sî Fiyini fi. ¹³ Yi nyàṅsì zi ndù kì antèyn nì ntè’ lvîyn tèyn a yì yeyn ṅweyn jæ ta ka wù ko’ ndù alè’ ifu si yi. Gheli ghi a ghi n-ghi alè’ ifu nâ ghè kà’ ghi bú zìtì si yi bula wù ndù si bòysi ifu ateyn meyn. Yì n/yàṅsì ndù kì lvîyn tèyn a yì koli ṅweyn.”

¹⁴ Sôl ṅèyn wùl ì felini vzi ì ko’ ì nà zi ndù ki tèyn ì kòyn nì nì Samwèl wu ko’ ndù alè’ ifu nâ ghè.

¹⁵ A nà n-ghi jæ ta ka itu’ layn na Sôl gvi, ma Bôbo Fiyini dyeyn meyn sî Samwèl na, ¹⁶ itu’ nin làè layna a à ni nà ghi kimi alen ilvi ghè a wù nì gvì sî Samwèl ateyn, a wù tsiynsi wul sî ṅweyn a ghi wulì ndô Benjamìn, a Samwèl yisi ṅweyn si a fòyn ta ka wù na sa’ gheli ṅweyn a Isilè. Na fòyn àteyn làè bôèsì gheli Isilè si iwu nì gheli Fìlisiyà bòmta wù yeyn meyn nge’ zì a àṅena nin ghi ateyn fi yvi idzî ì àṅena.

¹⁷ Samwèl ì ni nà yeyn gvî nì Sôl tèyn, Bôbo bè sî ṅweyn na, “Iwèyn nìn ghi wul vzi a mà tî fè’ti sî và tì. À n-ghi ṅweyn vzi a ka wù na sa’ gheli ghem.”

¹⁸ Sôl ì ko’ ì ba’si sî Samwèl ichfi mbàyn ì bè sî ṅweyn na, “Mi n-chwotî và, fè’ti sî mà na isi-ibayni nin chi wo afeyn a?”

¹⁹ Samwèl ì bèynsì ì bè sî Sôl na, “À n-ghi mà tèyn. Yì ko’ ndayn alè’ ifu bòmta ghesinà nin yi ki amo’ layn. À làè nà ghi a libis a

mà sesi ndù si tsiynsi zi ì fè'ti nô mi ghà vzî a wà n-kinj si nà kya jæ ta ka yì lù. ²⁰ Si iwo i njàkàsì afî a si tî lèlì tî, layn na si ghi michi ìntal, ka yì fî kfà' mbzi bòmta ghi si ghi ma ghi yeyn meyn. Ba wà n-kya na gheli Isilæe nô ghijim si ye'tî ki a vâ zî isas i ndo nì bò va-ì."

²¹ Sôl i bèynsì i bè na, "Mi n-ghi wuli ndô Benjamìn, a ghi ki nô isas i ndo i boli a Isilæe tèyn, wà na bê iwo nâ yèynì sî mà tèyn bòm ghà?"

²² Samwèl i li zi nì Sôl nêyn wùl ì fèlini vzî alè' a yini-a i lèm àņena nô alè' a ngantini-a antèynì nì gheli ghi a ghi n-là'ì ghi ko' ndû mivim ìntal. ²³ Samwèl i bè sî wùl ì kfeni na, "Li gvi nì àle' a nyâm kî a mà nì fu na wà fayti lèm tî."

²⁴ Wùl ì kfeni àteyn i li gvi nì àbî inkùyna i lèm asi nì Sôl. Samwèl i bè na, "À ti ale' a nyâm kî a mà tî lèm sî vâ. Kfil. Mà tî lèm kî nô si achi ghè a mà zìtì si là'ì gheli ateyn na wà gvi layn zî àņena kfil." Sôl i yi ki nô nêyn Samwèl achi nâ ghè.

²⁵ A nà si ghi ta àņena kàsi meyn kàlì si alè' ifu, Samwèl i li i ko' nì Sôl abàs a ndo ali-a dzi iyvi nêyn nweyn i bèsì àwo, ghi fayti alè' Sôl i chi si afu. ²⁶ Itu' ni nà layn gvî ki tèyn Samwèl i jànj bè sî Sôl na, "Làli i ba'ti mà ndu tsiynsi vâ." Sôl i làli nêyn Samwèl i fvì i nà si ndû-à. ²⁷ Àņena ni jèl ki tèyn i nà si fvî mesì ndû nì ntè', Samwèl i bè sî Sôl na, "Bè sî wayn ì felini wèyn na wù chwo nà ndû asi. Wù chwô se si ndù wa timti mà fe'ti iwo zì a Bôbo bè sî vâ."

10

¹ Samwèl i lli fînshiq fi mîvil i sfîs atu nî Sôl i ba'ni ñweyn i bè sî ñweyn na, Wa kya samo' na Bôbo Fiyini yisi meyn và si a fòyn gheli Isilà. Wa n-sa' gheli ñweyn i bôèsì àñena si a iwu nî mbàynîsi àñena.^d ² Ghesivà nin gwoèsì afêyn a wà se si ndù i kòynî nî ghilûmnî ghili ghìbò a ngùñ isè nî Lashèl a ntè' Zelzà, ighami nî Benjamìn. Wa n-koyinî nî àñena, a ghi be sî và na, "Ghi yeyn meyn njàkàs sîsì a wà tî fvì se' ikinî ateyn tì. Bò vâ bu fi kfâ' wì mbzi kûm njàkàs si ateyn. Wù si kwo kfâ' ki mbzi kûm và. Wù si kayn ki nâ, yi ti nî nô ghà si yeyn wayn ivzi-a."

³ Wa nî visî àñena i jèl kî têyn ndù chem isas i fîkà' fi ôk ghè a ntè' Tabò a zî ghilûmnî ghili ghì tal koyinî afu àñena ndù si ko'si Fiyini a ntè' Betèl. Wa nî yeyn àñena wùl ìmò' i keli woyn bzisi ghì tal, ìlvì keli tìghef tì abayn tì tal, ìlvì keli nsàl mîlù'. ⁴ Àñena nî tonjtî và, i fu tìghef tì abayn tìbò sî và. Ghi fu, wa fsi.

⁵ Si ibàm ateyn, a wà lu kò' a Gibiyà a kfîyn Fiyini, alè' ghè a sugè'si Fìlisiyà si nin se' felì ateyn i lù afu i sesi zi si ndù a ntè' i yeyn anòyn a nfè'tîsi si gha'nîsi ali-a ki kalì gvî atû kfîyn, bu' gvî

---

^d10.1 ñwà'li si mu si lisi nin bê kfeynsî alè' ghàyn na, "ÿêyn nin ghi nchwæ si dyèyn na Bôbo cho' meyn và si a fòyn atu nî gheli ñweyn."

nì tìlunṭi nì nchùmsi fì tonṭ tìsonṭ, jân fê'tì àwo. ⁶ A Ayvis a Bôbo su'i gvì a wa atu nô nì àdya'a, a zî àṅena chiynti na biyna, jân fê'tì àwo kî a kî n-ghi si gàyn. Nô mi ilvi gha a wà kasi kî si a wûl iwû lù. ⁷ Awo nâ kèyna gàyn mèsì tèyn, wa nà ni kî iwo zì a wà n-keli si nì bòmta Fiyini fì nin ghi zî ṅweyn.

⁸ “Kàlì ndayn a Gilgàl. Mi n-kàlì gvì kolî và ì fu tifu ti nyo'niti sî Bôbo fì fu kîmi tìfu si nà chî nì mbôynì ghesì gheli ghili. Wà n-keli si chiti afu si a michi nsòmbo na mà gvi fè'tì ìwo zì-ì a ka wà ni.”

Ghi lèm Sôl si a fòyn

⁹ A nà si ghi ta Sôl kàsi lù si a ngùn nì Samwèl, Fiyini fì ì kfini àtem a ṅweyn, nô mi ghà ì gàyn achi nâ ghè kî ighel ta Samwèl nì bè sî ṅweyn. ¹⁰ Sôl ṅèyn wûl ì fèlini nì ṅweyn ì ndu chem a Gibiyà ì kòynì nì anôyn a nfè'tisi gha'nisi kî, Ayvis a Bôbo ì gvì sî ṅweyn nô nì àdya'a ṅèyn àṅena chiynti ì nà si jân fê'tì àwo kî a kî n-ghi si gàyn. ¹¹ Gheli ghi a ghi nà n-kya Sôl si a asi ì yeyn ta wù si fê'tì awo kî bu ghi si jæ si gàyn ì nà si bif si àṅena ngenṣi nâ, “À ti gàyn ghà sî wayn Kish wèyn a? Yi ti n-dyèyn na wù si boṅ ghi kîmi nfè'tì ìgha'ni ìlì ma?”

¹² Wûl ìlvì a wù nà n-chi a ntè' afu tèyn ì bèynsì ì bif nâ, “Ghìbo nfè'tì si li sèynsì nin ghi ghì ndà a?” À ti ta ghi n-læ ziti ì nà si mô si a ngàyn na, “Ba yi ti n-ghi na Sôl si boṅ ghi kî mi nfè'tì ìgha'ni ma?” ¹³ Sôl ì fè'tì mèsì awo kî a kî bu ghi si jæ gàyn ì kasi ko' alè' ifu.

¹⁴Waynà bò ñweyn i bif sî ñweyn ñêyn wùl ifelini vzi na, “Yi tí lù ndù wo?” Sôl i bè na, “Ghès tí nà jelì kin njàkàs si bò wom ì kin fàn ti yeyn ì lù ndù si yeyn Samwèl kùm iwo ateyn.”

¹⁵Wayn nà bò ñweyn nâ vzi i bè sî ñweyn na, “Fè’ti iwo zì a Samwèl tí ndù bè sî zì.” ¹⁶Sôl i bè sî ñweyn na, “Wù tí bè sî ghès na ghi yeyn meyn njàkàs si ateyn.” Wù n-be tēyn i fan tì fè’ti sî ñweyn na Samwèl tí bè tì fi bè kìmì na yi n-keli si nà ghi fòyn.

¹⁷Samwèl nìn jañti meyn gheli Isilæ nô ghìjìm asi nì Bôbo a ntè’ Mizbà, ¹⁸i bè sî àñena na, “Bôbo Fiyini fi gheli Isilæ fi bè na, ‘Mi n-læ meyn fvìsì zì si a Ijìb i bèsì zì si iwu nì àñena i fi boesi kimi zì si iwu nì tìla’ tili tìtì a ti nà n-ye’ti zi.’ ¹⁹Mitì yi na si ghi ma yi chas meyn Fiyini fifi ma à ti Fiyini fifi a fi n-bòèsì zi si a zì a nge’si nô sìjìm ì bè na mà fu ivzî fòyn. Yi n-jofi lvîyn na yì gvi asi nì Bôbo kì ta achfî a ndosi nì zì-a nìn ghi, nô mi ndà timi kì anòyn ta isas i ndo nì ñweyni nìn ndêyn.”

²⁰A nà si ghi ta Samwèl bè meyn asas a ndosi nì gheli Isilæ a fvî gvì tì, ghi kìtì, yi fvì na Bôbo cho’ meyn ichfì ndo nì Benjamìn.

²¹Samwèl i fi jàn i fvìsì gheli ndo nì Benjamìn ghi fvi gvi kì achfì a ndosi achfì a ndosi, Bôbo cho’ ichfì ndo nì Matì. Gheli itweñ nì Matì i fi fvi gvì kì ghìjìm Bôbo cho’ Sôl i wâyn kish. Mitì ghi kin ñweyn i fan tì yeyn. ²²Àñena fi bif sî Bôbo nâ, “Wùl àteyn si ghi afeyn a?” Bôbo bimi i bè na, “Wù vzi nléytì ibàm ifwo.”

²³Gheli ateyn i nyiñ ndu ghal Sôl i li gvì nì ñweyn antêynì nì gheli. Wu timi antêynì nì gheli i nà njetî chwô nô mi ndà afu.

²⁴ Samwèl i bè sî gheli ateyn nô ghìjìm na, “Yì faytî kî wul wèyn a Bôbo chò’ tēyn. Ba yi yèyn meyn wul vzi a Bôbo chò’ antēynî nî ghesinà?” Gheli ateyn i nà si byatî ki byayti bê na, “Mîchi mî ηweyn dyebti.”

²⁵ Samwèl i fayti fè’tî àdya’ kî a fòyn nîn keli atu nî gheli ηweyn nî àwo kî a wù n-keli si nà ni-à i fi nyà’ a ηwà’lî i lèm asi nî Bôbo Fiyini. A nà si ghi ta wù mèsî, wu bè sî gheli ateyn na àηena kasi kfa si a àηena mîbè.

²⁶ Sôl i boη Kasi kfa si a ηweyn abe a Gibiyà i se si kfa, Bôbo kùm mîtem mî gheli adya’ ghili àηena jùmtî ndù nî ηweyn. ²⁷ Mitî ìngù i gheli ghili nà bif nâ, “A ti bè na wùl tēyn ta Sôl kà’ a wù gamti na ghesinà tim yi mbàynîsi ghesinà-a?” Àηena tanji tî i kesi Sôl i faη tî fu afo sî ηweyn mitî Sôl i faη tî bè iwo.

11

Sôl i tim yi gheli ntè’ Amòn

¹ Nahàsh ma àti fòyn Amòn nîn li meyn gheli iwòη nî ηweyn i ndù nî àηena a ntè’ Jabèsh abàs ila’ ghè a ghi nà n-tonji na Gilèt. Ta wù ndù tî i jîη kali ìla’ nâ zî-ì. Gheli Isilè ghî a ghi nà n-chi a ntè’ Jabèsh i tum bè sî ηweyn na, “Wà na koηà wa yini ghesinà ta ka ghès faη tî fi tî nu zi ì nà kwo yvi kî sî vâ.”

² Mitî fòyn Nahàsh nâ wèyn i bè na ghi ndu bè sî àηena na, “Mà kà’ a mà bimi iwo zî-ì a yì bè ìlvi ta yì bîmi na mà bò’ fvîsî àsi ìkoe itwo nî gheli Isilè nô ghìjìm a ntè’ afēyn. Mà kæ si ni tēyn a

mà wumsi gheli Isilæ nô ghìjìm.”

³ Gheli ghi tisini a ntè' Jabèsh i yvi iwo nâ yèyni i tum na ghi ndu bè sî fòyn Nahàsh na, “Fu ghes nì mîchi nsòmbo ghès tum loyn igâmti sî gheli Isilæ nô ghìjìm. Ghès kæ tum wùl faṅ tì gvì sî gâmti ghes, a ghès fe kî a yi asi.”

⁴ A nâ si ghi ta gheli ntum nâ ghi ndù chèm a ntè' nì Sôl a Gibiyà i fè'ti iwo ateyn sî gheli ntè' nâ ghi, gheli ateyn i fe ki nì idzi-ì. ⁵ Kî tēyn Sôl i lù a ṅweyn a gvēyn i nâ kasi kfa gvi-à, leṅtî kfâ gvî nì mbòṅsi ṅweynsi i bif sî gheli ghi afu na, “À n-gâyn ghà? Gheli nin bì dzîni ghà teyn a?” Gheli ateyn i fè'ti ntum zì a gheli Jabèsh gvì nì ìnyeyn.

⁶ Sôl i yvi iwo ateyn Ayvis a Fiyini-à i nè' ṅweyn, itoṅ ṅweyn i yaf nô si a ṅaṅ. ⁷ Wu lî mbòṅsi ṅweyn si lisi sîbò i si i ka'ti ki a tîkà' a tîkà' i fu na gheli ntum jel dyèyn tîka' ti ateyn sî gheli Isilæ nô ghìjìm i bè sî àṅena na, “À ti iwo zì-ì a ka yi gayn nô mi sî mbòṅsi nda si ilvi ta wù faṅ tì jùmti Sôl ṅēyn Samwèl na ghi ndu nù gheli Amòn.” Gheli ateyn yvi ntum nâ zì Fiyini fi nì àṅena nâ fayn nô si a ṅaṅ bòmta àṅena yèyn na Fiyini fi fu meyn àdya' sî Sôl, nô mi ilvi gha i fvi gvì ki ghìjìm ṅēyn ghi Sôl i se' alè' iwòṅ.

⁸ Sôl i ndu yvìṅtì gheli a Bezèk i taṅ, gheli Isilæ i fvi nkam ighi ìtal, gheli Judà i fvi nkam mivim ìntal.

⁹ Sôl i kasi tum gheli ntum ghi a ghi lù gvì a ntè' Jabèsh na ghi ndu bè sî gheli afu na, “À làè nâ ghi a libis ilvi ta chuè bayn to a ghès gvì gâmti fsi zi si awu nì mbàyni sisi.” Gheli ateyn i ndu là'ì

ntum àteyn sî gheli ntè' Jabèsh. Àjena nà sanlî nô si a ñaṅ.
¹⁰ Gheli ntè' Jabèsh i tum na ghi ndu bè sî gheli ntè' Amòn na, “À
làè nà ghi a libis a ghès ì gvi fu ngeṅ seysi sî zì, a yì ni iwo zi-ì a
yi n-koṅ nì ghès.”

¹¹ Itu' i layn Sôl i gwòsì gheli ṅweyn inôyn ì tal. A ni nà ghi a
nlâyn ìtù' àjena zi alè' ghè a gheli Amon nà n-ghi ateyn i zìtì si
zueti àjena i ni zueti kî tēyn chuè i ni bayn to àjena zuetî kî
zueti. Ighî a ghi faṅ i le'ni i ndu kî ilwè' ilwè', nô mi ndà i le' ndû
kî ṅweyn ninyiṅ.

¹² Gheli Isilàè i bif sî Samwèl na, “Gheli ghi ba a ghi tî nà bê na
Sôl nin keli wi si nà ghi fòyn wes tî a? Yì li gvi nì àjena ì fù ghèsì
zueti.”

¹³ Mitì Sôl i bè sî gheli ateyn na, “Ìngaṅ. Wùl nin zue wi wul
layn nô ìmò' bòmta layn nìn ghi àchi kî a Fiyini fi bòesi gheli
Isilàè ateyn.”

¹⁴ Samwèl i kæ be sî gheli ateyn na, “Ghesìnà ndu a ntè' Gilgàl ì
fi jemti na Sôl nìn ghi kî nô fòyn ghesìnà.” ¹⁵ Nô gheli ghìjìm i
ndù a ntè' Gilgàl asi nì Bôbo Fiyini i fi lèm Sôl si a fòyn. Àjena
lèm tì i si nyam i fu sî Fiyini fi si ba'ti ichi i chiyntì i kfil njwò
ateyn. Sôl ṅēyn gheli Isilàè nô ghìjìm i chiynti yi ayi a gha'ni-a
achi nâ ghè.

12

Samwèl i taṅi i gò'sì sî gheli

¹ Samwèl nìn be meyn sî gheli Isilæ nô ghijim na “Ma ni meyn nô mi ghà vzi a yi tî bè na mà ni. Ma cho’ meyn fòyn na wù na sa’ zì. ² Si ziti lvîyn si ndù asi à n-ghi ñweyn vzi a ka wù nà sa’ zì. Mà si ghi ma ma lema meyn, atu à kema fif, woyn ghem ghìbò i ghi afêyn zî àñena, ma ma tisi meyn zì kî si ziti si a wayndà si ko’ si chem lvîyn. ³ Yi n-faytî kya mà. Ta ghesinà nìn ti afêyn asi nì Bôbo nì fòyn vzi a wù cho’ meyn, wùl nìn ghi a zì antêyni a wù kà’ a wù fe’ti iwo i bzi-i ta mà nì-a? Wùl nìn ghi afêyn a mà timi ghal fsi mbòñ ñweyn kèsa njàkàs ñweyn a? Wùl nìn ghi afêyn a mà timi fsi afo a ñweyn a? Ma timi meyn nì iwo ibzi-i sî wùl a? A wùl ti kà’ a wù be na yi timi meyn yùynti mà na mà sa’ fù nsa’ sî ñweyn a? Mà kæ si nà ghi ma ma timi meyn nì iwo ibzi-i sî wùl a mà fayti.”

⁴ Gheli Isilæ i bè na, “Wà bù timi lisi wul. Wà bù timi nà ye’tî ghès. Wà bù timi ghal fsi afo a wùl.”

⁵ Samwèl i kæ be sî àñena na, “Bôbo ti n-ghi nchwò nsa’ lvîyn na yi fe meyn. Fòyn vzi a wù cho’ i ghi kimi nchwò nsa’ layn na ma bù timi ghal fsi afo a wul sî zì.” Àñena bè na, “Bôbo nìn kya na wà bù timi nì bebsi iwo sî ghès.”

⁶ Samwèl i fi bè na, “À n-læ cho’ Bôbo i cho’ Mosis ñêyn Alòyn na ghi na tisî ghìbo ghi. Wu n-læ toyni a àñena si fvìsi ghìbo ghi si a ndô àkòs ila’i Ijìb. ⁷ Yi fayti yviti bòmta mi n-baynsî isas i zi-i asi nì Bôbo lvîyn. Mi n-dyèyn nchwæ na yi ni meyn mbi. Mi ni-à a yi kasî bètì àwo ajûñ kî a Bôbo nìn læ ni si bèsì zì zî ghìbo ghi.

⁸ À nà n-ghi ta Jàcôb nêyn gheli nweyn lù ndù ila'i Ijìb gheli Ijìb i nà fu nge' sî àņena. Ghìbo ghi dzì sî Bôbo wu tum Mosìs nêyn Alòyn àņena fvìsì ghìbo ghi si afu i gvi lèm àņena afêyn.

⁹ Mitì ghìbo ghi lèsì Bôbo Fiyini fi àņena, fi fu àņena sî àtu a sugey'si nì ntè' Hazò kì a ghi nà n-tonṭi na Siselà. Wu tim yi àņena. Gheli Fìlisiyà i fi boṅ tim yi àņena. Fòyn Muwàb nì sugèy'si nweynsi fi tim yi kimi àņena. ¹⁰ Mbàynìsi nà n-yi àņena mi ilvi gha, àņena dzì ìkumi iwùyn i bè sî Bôbo na, 'Ghèsì ni meyn mbi. Ghès bu fi ko'sî wì vâ a Bôbo. Ghèsì si kwo ko'sî kì infyè'si mîyìnì tèyn ta Bâl nêyn Ashtolèt. Mitì ma wà kæ si bèsì ghes si awu nì mbàynì seysi a ghèsì na felì kì sî vâ.' ¹¹ Àņena nà n-dzî tèyn mi ilvi gha Bôbo bèynsì ìjêm i àņena i tum wul na wù gvi gàmṭi àņena. Wù n-læ meyn tum Gidiyòn nì Balàk nì Jeftà, à na si ghi lvîyn ma wù tum meyn mà i Samwèl. Ilvi nà n-gvî kfeyn mi ilvi gha wu bèsì zì si awu nì mbàynì sisi kì ibwàs ìjìm. Wù nà n-bôsì tì wu nì yi nà chî nì mbôynì, wùl i bu fu wi nge' sî zì.

¹² Mitì à ti nà ghi ta yì yeyn Nahàsh i fòyn Amòn ta wù n-gvî si nu zì yi bê sî mà na, 'Ghès bu kôṅ wì si na chi-a bula fòyn. Ghès nin be na wà cho' fòyn wù na sa' ghès.' Bôbo ti nà ghi fòyn sî zì mitì yi faṅ tì bìmi na wù kà' a wù gamṭi zì. ¹³ À n-ghi fòyn vzì a yì chò' lvîyn tèyn, kì nô ivzî a yì tî bif. Bôbo fu meyn fòyn lvîyn na wù na sa' zì. ¹⁴ Yì kæ si nà n-gvimlî Bôbo, yvinî nweyn fî felì sî nweyn, chas wi awo kì a wu n-bê na yì na ni-a, mitì zî fòyn àteyn i chîyntì jûmtì kì nweyn, a yi na jofà. ¹⁵ Mitì ma yì kæ faṅ tì yvìni

ŋweyn ì kwo chas tisa' ti ŋweyn, a wù fu nge' sî zì ki ighel ta wù n-læ fu sî ghìbo ghi.

¹⁶ Yì fayti ki yeyn iwo i kayni-i zì-ì a ka Bôbo ni. ¹⁷ Ba lvîyn nìn ghi ìlvi vzì a ghi n-kfi asaŋ a wît ateyn? Lvîyn nìn ghi nì lùm, mitì ma ghi si jèm na Bôbo tum ivi i byalni-i fi nì na ivi-i sù'i ta ka yì keli iwo ibzi-i zì a yì ti nì si bè na Bôbo cho' fòyn sî zì.”

¹⁸ Samwèl i taŋi tì no mi ìlvi gha i jèm sî Bôbo wu tum ivi ibyalini-i i fi su'si ivi. Bôbo nîn læ meyn nì ivi-i nà byayti-à achi nâ ghè fî su'i-à. No mi ìlvi gha achvî-à i yum gheli nô ghìjìm, àŋena nà fâyn Bôbo fî fâyn Samwèl.

¹⁹ Àŋena nà si chwôtî Samwèl bê na, “Jèm sî Bôbo Fiyini fyafi wù lesi fu mbî seysi ka ghès kfiti. Ghès nìn ghi felini nì vâ. Jèm na ka wû n-zuèti ghès. Ghès nìn fayn na ghès nìn kfiti-à bòmta ghes i ni meyn àwo abi-a ki dvî ki tèyn ì fi nì nô ibemni-i ta ghès tî bè sî vâ na wà cho' fòyn wù na sa' ghès.”

²⁰ Mitì Samwèl i bè sî àŋena na, “Ka yi n-fàyn. Yi n-ghi samo' na yi ni meyn àwo abi-a nâ kèynà, mitì ka yi n-fi bèyn jìm sî Bôbo. Yì na kwo feli ki sî ŋweyn lvîyn nì àtem àki-a àjìmà. ²¹ Ka yi n-vìsi Bôbo ì ndù nà felì sî ìnfye'sì ayùŋ ayuŋ. Ìnfye'sì ateyn kà' wu bù gàm-tì zì. Wu kà' wu bù bèsì zì si awu nì mbàynì sisi bòmta wu n-keli wi adya' ali-a. ²² Bôbo kà' wu bù mà'ì gheli ŋweyn kì nô bòm ìzìyn igha'ni-i nì ŋweyn. Yi n-ghi tèyn bòmta Bôbo nìn læ meyn nà saŋlî si li zì si a ghèl nì ŋweyn. ²³ Sî mà, jèm kà' yi bu làè chî na mà na bu fi jèm wì sî zì. Mà kæ si mòm a mà

na ghi ma ma ni meyn mbi sî Bôbo. Mi n-ye'i zî nî ìwo zî a yi n-jofi fî ghi àti-ati. ²⁴ Yi n-keli si nà fayn Bôbo fî felì sî ñweyn kî nô nî àtem àki-a àjìmà. Yi na kfâ'tî àwo a kayni-a kî a wù nî meyn sî zî. ²⁵ Yi kæ fañ nà nî ki àwo a bi-a a Bôbo visi a mbàynî sisi tim yî zi ì lî zî si ikòs ba'sî ki nî fòyn vzi.”

13

Sôl i fañ tî yvini Bôbo

¹ Sôl nîn læ ko' si a fòyn a Isilæ ghi bèn ìvìvìvì ìntal i sa' si a bèn ìvìvìvì ìnkæ njvàsì bò.

² Wù n-læ meyn cho'ti gheli ndo ìwòn nî ñweyn nkamsì tal na ñêyn àñena ndu nù gheli Fìlisiyà. Gheli fañ nkam sîbò antêynî nî gheli nâ ghi na ñêyn àñena nà tim ìwoñ amo' a ntè' Mikmàsh nî Betèl i ntè' kfìynsi. Ghili ghi nkam i ndù ñêyn Jònatan a ntè' Gibiyà abàs a Benjamìn. Wu n-læ cho'ti tî i bè sî ighî a ghi fañ na àñena kasi kfa si a àñena mîbè.

³ Jònatan i ndù i tim yi sugèy' si Fìlisiyà sisì a si nà n-ghi a ntè' Gebà. Gheli Fìlisiyà i yvi iwo ateyn, Sôl i bè na ghi toñ ison kî ila' i Isilæ ìjìm ì nî gheli yvìnti ì bà'ti ìwoñ. ⁴ Gheli i yvi ntum nâ yèyn kî ntè' sîjìm ila'i Isilæ na Sôl tim meyn yî anôyn a gheli iwoñ nî gheli Fìlisiyà ali-a. Gheli Fìlisiyà i nà si bàyn gheli Isilæ nô si a ñañ. Gheli iwoñ nî Sôl ghili kæ ndù si koli ñweyn a ntè' Gilgàl.

⁵ À nà n-ghi kimi ilvi nâ ghè gheli iwoñ nî gheli Fìlisiyà i yvìnti

si ba'ti si nu gheli Isilæ. Àņena nà n-keli mitùsì nkamsì tal^e a tisì gheli nkamsi ntufa, nì sugèy'sì si dvî ki tèyn ma ghi kà' ghi bù taņ. Àņena tsìyntì i ko' ndù a ntè' Mikmàsh. Alê' nâ kèynà nà n-ba'sî a ntè' Bet Avèn. ⁶ A nà si ghi ta gheli iwonj nì Isilæ yèyn na ki n-bef sî àņena bòmta gheli iwonj nì gheli Fìlisiyà nà n-to chwô àņena, ghi le'ni i lèytì a tîfò, ghili lèytì a tîwù, ghili lêytì a tîbì, ghili lêytì a tîbì ti mu. ⁷ Gheli Isilæ ghili nìn le' meyn dyàn jvâ Jodàn i ndu chem a ntè' Gâd nì ntè' Gilgâl. Mitì Sôl i faņ ki a ntè' Gilgâl. Gheli iwonj nì ŋweyn ghì a ghi n-faņ ŋèyn ŋweyn i nà fayn nô si a ŋaņ. ⁸ A nà n-ghi tì ma Samwèl be meyn sî Sôl na wù chiti zi a ntè' Gilgâl si a mîchi nsombo, mitì Samwèl i faņ tì gvì, nô mi ilvi gha gheli iwonj nì Sôl i zìtì si le'ni. ⁹ Sôl i kæ bè na, "Yì li gvì nì nyam sîsì a ghi lèm si nyò' si ifu sî Bôbo tî nì i sîsì a ka ghesinà kfil ilvi ta ghi fù meyn ifu sî Bôbo." Sôl i fu ifu i nyo'ni-i nâ zì-ì sî Bôbo kè si a ŋweyn a ngeņ. ¹⁰ Wu nà fu mesì gvì ki nì ifu ateyni tèyn, Samwèl i gvì Sôl i fvi ndù si toņti ŋweyn.

¹¹ Samwèl i bif sî ŋweyn nâ, "À ti gha a wà nì tèyn a?" Sôl i bè sî ŋweyn na, "Mà nì yeyn na ilvi vzì a wà tî bè na wà n-gvì ateyn chwô meyn, gheli iwonj nì ma na si le'nî-à, ma gheli iwonj nì gheli Fìlisiyà si yvîņtì a ntè' Mikmàsh. ¹² Ma yeyn tì ì nà si kfâ' na àņena nin gvì nû mà ghesì gheli ghem a Gilgâl bula ma nî ìwo na Bôbo na saņli-à. À ti iwo zì-ì a mà nì yèyn na yi n-jofi si fu ifu sî Bôbo." ¹³ Samwèl i bè sî ŋweyn na, "Wà ni meyn nô ìwo angù.

---

^e13.5 Ŋwà'lì si mu si lisi nin bê na à n-ghi nkam mivîm ntal.

Wà bù lèm ì sa' zì a Bôbo Fiyini fyafi tî fù sî vâ. Wa nà n-nî iwo zì-ì a Fi n-kiṅ a Fi ni a zî woyn gha lâ sà' Isilâè nô ta ka ghi lâ ghi. ¹⁴ Mitì yi bu fi boynî wì. Zî woyn ghya kà' ghi bù nà fî sa' ila' i Isilâè. Bôbo si ghi ma wù cho' meyn wul vzì a wù n-kôṅ na wù na ghi fòyn gheli Isilâè ì lèm na wù li alê' àkya si a fòyn bòmta wà bù lèm ìsa' i ṅweyn.”

¹⁵ Samwèl i taṅ tì i lù si a Gilgàl i ndù a Gibiyà a ntè' Benjamìn. Sôl i taṅ gheli ghi a ṅêyn àṅena nì nà ghi amo' ghi fvì ighi ntufa (footnote).

Sôl ṅêyn Jònatàn i tim yi gheli Fìlisiyà

¹⁶ Sôl ṅêyn wayn ṅweyn Jònatàn nìn ndu meyn ṅêyn gheli iwoṅ nì ṅweyn i bì a ntè' Gibiyà abàs ila' a Benjamìn. Gheli Fìlisiyà i bì a Mikmàsh. ¹⁷ A nà ghi a mîlvì a mîlvì inôyn i gheli iwoṅ nì gheli Fìlisiyà ìtal i ndù a ntè' a ntè' ndù nú gheli, be'ì lú nì ìfwo àṅena. Anôyn a ki asi-a i ndù a ntè' Ofilà, abàs a Shuwàl, ¹⁸ ali-a ndù dzi a ntè' Bet Holòn, a ali-a ndù dzi-a kfiynsi afî a si nà n-ghi ighami ta yi nà n-ke'ni ntè' Zeboyìm a dzî nse iyum.

¹⁹ Gheli Isilâè nà n-fayti keli wi ìfwo iwòṅ bòmta nô wùl ìmò' nà n-ghi wi ila' i Isilâè ta wu nà n-tsi alâm. Yi nà n-ghi tèyn bòmta gheli Fìlisiyà nà n-bimi wì na wùlì Isilâè na nî ìnkì ifèl nâ yèynì, a bu tì a gheli Hibìlù na tsi tìfô nì àwoṅa. ²⁰ À ti iwo zì a gheli Isilâè nà n-sesi se njàmsi nì fisi nì mìnnyuè nì ìfwo felini nì àṅena ilvi, àṅena li kàlì ki nì ìṅweyn a Fìlisiyà. ²¹ Gheli alâm ila' i Fìlisiyà nà n-bif ìkwo si nà se ìfwo nâ wèyn wu dvî ki tèyn. Àṅena nà n-sesi

se nô mi ghà ghi bif ikwo wu lætî ki tèyn si yuyn afi-a ateyn.

²² A nà ghi achi ghè a gheli Isilèè ndù si nu gheli Filisiyà a keli ki sôl nêyn wâyn nweyn Jònatàn keli àwoŋ nì mînyuè.

²³ À nà n-ghi tì ma anôyn a gheli iwoŋ nì gheli Filisiyà ali-a ndu meyn ifyàyn a ntè' Mikmàsh.

14

¹ À n-læ meyn nà ghi achi ali-a Jònatàn i wâyn Sôl i bè sî waynda ikùŋ vzî a wu nà n-be'î ifwo iwoŋ nì nweyn na nêyn nweyn dyaŋ ndù injiyn nì gheli Filisiyà. Wu bè tì i faŋ tì fè'ti sî bò nweyn Sôl na à ti iwo zî-î a yi n-kiŋ si nì.

² À nà n-ghi tì Sôl i chî a isas i fîkà' fî bòmeglanèt a ntè' Miglòn kî tèyn ta ghi fvî mèsi ntè' Gibiyà. Wu nà n-chi afu nêyn gheli iwoŋ ghi chem ndû ighi ntufa. ³ Nfè'tî Àhijà nà n-ghi kimi antèyn nì nì gheli nâ ghi keli àfo (àghaŋsi) a nweyn iwùyn nì iwo i Fiyini ateyn. Ahijà nà n-ghi wâyn waynà Ahitùb ghi toŋtî na Ikabòd. Ahitùb i ghi wâyn Finehàs i wâyn Eli vzî a wu nà n-ghi nfè'tî Bôbo a Shilò. À nà n-ghi tì wùl i kya wi na Jònatàn ndù meyn alè'.

⁴ Jònatàn nêyn wùl vzî a wu nà n-be'î ifwo iwoŋ nì nweyn nà n-keli si toyni a nfaynisi tîwu tìbò si jæ si chem alè' ghè a gheli iwoŋ nì gheli Filisiyà nà n-ghi ateyn. Ghi nà n-toŋtî àbas iwu ali-a na Bozèz, toŋtî ali-a na Senè. ⁵ Iwu ili nà n-ghi dzi a abàs ikuè ta ghi n-ko' ndû a Mikmàsh ili ghi abàs i tsiyn dzi a abàs a Gebà.

⁶ Jònatan i bè sî wàynnda ìkùṅ nâ vzi a wù n-be'i ifwo iwoṅ nì ṅweyn na, “Gvi ghesivà dyaṅ ndù alè' nì gheli Fìlisìyà ghèyn a ghi n-kya wi Fiyini tèyn lvifili a Bôbo gamti ghesivà, nì a ghesivà tim yi àṅena. Bôbo kà' wu bù faṅ tì gàmti ghesivà, kèsa ghesivà nìn keli gheli iwoṅ ghi lâ læ, kèsa ghi n-dvî dvi-a.”

⁷ Waynda ìkùṅ àteyn i bè sî Jònatan na, “Ni ki iwo zì-ì a wà yeyn yi jofà. Ndayn asi. Mi n-gvî a wa ibàm ki nì àtem à kema àjìm.”

⁸ Jònatan i bè sî ṅweyn na, “Ghesivà lu. Ghesivà nìn dyaṅ ndù ki nô a ndayn ta ka àṅena yeyn ghesivà. ⁹ Àṅena kæ bè na ghesivà timi àṅena gvi kòynì nì ghesivà, a ghesivà timi kì afu i faṅ tì fì tì ko' si ndù alè' ghè a àṅena nìn ghi ateyn. ¹⁰ Mitì àṅena kæ bè na ghesivà ko' gvi alè' ghè a àṅena nìn ghi ateyn a ghesivà ko'. Yi gàyn tēyn a à na ghi nchwæ si dyèyn na Bôbo fu meyn àṅena iwu nì ghesinà.”

¹¹ Ta Jònatan tàṅi tî, àṅena fvi ndu ki nô a ndayn gheli Fìlisìyà yeyn àṅena i bè na, “Yì yeyn a! Gheli Isilæ si fvî si ibù' ghè a àṅena tî nà lêytì ateyn.” ¹² Gheli iwoṅ nì gheli Fìlisìyà nâ ghi i byal i bè sî Jònatan ṅèyn wùl ì ṅweyn vzi na, “Yì ko' gvi afèyn a ka ghèsì dyeyn iwo ibañni-i sî zì.” Jònatan i bè sî wùl ì ṅweyn vzi na, “Ko' gvi a ma ibàm. Bôbo nìn gàm-ti-à a ghesinà tim yi àṅena.” ¹³ Jònatan i myam i ko', wùl ì felini nì ṅweyn i boṅ ko' a ṅweyn ibàm. Jònatan i nà si tima gheli Fìlisìyà i felî à, wùl ì fèlini nì ṅweyn vzi i zueti mesì gvî-à. ¹⁴ A nà n-ghi inù i yi asi nâ

ghè, Jònatan nêyn wùl ì nweyn nâ vzi ì zueti gheli Fìlisiya mivim ìmbò bula ghi cho' ìvi ìshwè'.

¹⁵ Fiyini fi nì ifâyn ì gha'ni-i ku gheli iwonj nì Fìlisiyà nô ghijim, ighî a ghi nà n-ghi alè' ghè a ànena nà n-chî ateyn nì ighî a ghi nà n-ghi itwa' iwònj nì ighî a ghi nà n-ghi ilwè' ilvi. Yi nà n-gâyn tì nse ne'à.

¹⁶ Gheli isi ibayni-i nì Sôl ghi a ghi nà n-ghi a ntè' Gibiyà abàs ila' nì Benjamìn nìn yeyn meyn ta gheli Fìlisiyà nìn nyinj ko' ki tèyn kalì-à bu kya wi na à n-gâyn ghà a. ¹⁷ Sôl ì bè sî gheli nweyn ghi a nêyn ànena nà n-ghi amo' na, “Yì yvintj gheli iwonj nì ghesinà ì yèyn na à lù ndà ndù nà nû mbayni ghesinà a?” Ànena yvintj ì yeyn na Jònatan nêyn wùl ì felini nì nweyn nìn ghi wi a ànena antèyni.

¹⁸ Sôl ì bè sî nfè'ti Ahijà na wù li gvi nì àntayn-ntayn a mîkàyn nì Fiyini fi. À nà n-ghi ilvi nâ ghè àntayn-ntayn a mîkàyn ateyn a ghi sî gheli iwonj nì gheli Isilæ. ¹⁹ À nà n-ghi ta Sôl nìn tanj sî Ahijà tì gheli Fìlisiyà tô' byaytî ndû ki asi. Sôl ì kæ be sî Ahijà na wù visi ndù bòmta ilvi nìn ghi wi si nì iwo nì ànkeyna ilvi nâ ghè.

²⁰ Sôl ì kæ chiyntj gheli iwonj nì nweyn na nêyn ànena ndu nù gheli Fìlisiyà. Ànena ndu yeyn ma gheli Fìlisiyà jinj meyn ì kàsi nà nû ngenji. ²¹ A ghi tì ma gheli Isilæ ghili nìn læ meyn le' ndu chiyntj gheli iwonj nì Fìlisiyà. Ànena kasi le' gvi sî gheli Isilæ ghi a ghi nà n-ghi nêyn Sôl nì Jònatan. ²² Ghili ta ghi nà n-ghi ma ghi

leyti meyn a kfiynsi a ntè' Eflèm i yvi na gheli iwonj nì gheli Fìlisiya ghi n-le'ni, àņena fvì i nà nyiņ a àņena ibàm nô nì àdyà' a. ²³ À ti dzi zì a Bôbo nin bôesi gheli Isilæ ateyn achi nâ ghè. Gheli Isilæ i nyiņ ki ibam nì gheli Fìlisiyà tèyn i ndu chwò ntè' Bet Avèn.

Jònatàn i kòl isa' i Sòl

²⁴ Jèn nin læ meyn yaf gheli iwonj nì Isilæ àņena nà boli-a bòmta Sòl nà n-ghi ma wù ni meyn kàyntì na a yì mi ndà afo bula aleņ ilvi ikfa kfeyn yi fì tim yi mbàynì sisi a nge' koli ŋweyn. Wùl i faņ tì yi afo achi nâ ghè nô si akos.

²⁵ Nô gheli iwòņ ghìjìim i zi akù i yeyn fìdyòņ a nse, ²⁶ i se si ziti si ndù i fi yeyn ta fìdyòņ fi ateyn fi nin ŋeli mitì nô wùl i faņ tì mòm si lo bòmta àņena nà n-fayn iwo zì-ì a Sòl nì kàyntì tì. ²⁷ À nà n-ghi tì Jònatàn i kya wi na bò ŋweyn ni meyn na gheli iwonj nì ŋweyn lem si ikàyntì na ghi n-yì wi afo. Wu nà n-kya wi bòmta ghi n-sesi kàyntì iwo ateyn wu ghi wi afu. Wu yeyn fìdyòņ fi ateyn tì i lì mbàņ ŋweyn i tuņ sò' ateyn i lo mi ilvi gha i toni. ²⁸ Wùl iwòņ ilvi i bè sî ŋweyn na, “Wùl bù nì nà keli si yi afo layn bòmta bò vâ ni meyn kàyntì ghèsì chfînì na wùl nin yi wi afo layn i fi kàyntì na nge' ìgha'ni na ghi mi atu nì ndà ilvi ta wù yi afo. Ghesi bù yi afo. À ti iwo zì-ì a gheli iwòņ nin boli tèyn.”

²⁹ Jònatàn i bè sî àņena na, “Bò wom bù nì ajûņ sî gheli Isilæ. Yì kà' a yì yeyn na ma toni meyn lvîyn bòmta mà lo fìdyòņ. ³⁰ Yi nà n-ka' a yi na jòf nô si a ŋaņ ilvi ta wù nà n-bimi na gheli iwòņ yi

ifwo i yini vzi a ghi ghal fsi sî gheli Fîlisiyà. Ànena nà n-yi afo layn ma ghi zueti meyn gheli Fîlisiyà chwô ta ghi zuèti tēyn.”

³¹ Gheli Isilè nin læ meyn tim yi gheli Fîlisiyà achi nâ ghè. Ànena nin ziti si tim iwonj ateyn a ntè' Mikmàsh i tim ndu chem a ntè' Ayjalòn i bol nô si a njan. ³² Ta ànena bòl tî i shij li nyam sisi a ànena nì ghàyti fsì sî gheli Fîlisiyà ta nyamsi mbolo' nì woyn ateyn, nì njisi i fanj mi tì bà'li abanj ifu i kwo si ki a nse. Ànena nin si tî i kfil ba'si ki nì mîlûnj mzi àteyn. ³³ Wùl ìlvì i bè sî Sôl na gheli iwonj nì nweyn nin yvini wì Bôbo bômata ànena nin kfil nyam mîlunj bu ghi ateyn. Sôl i byal i bè sî ànena na, “Yi kol meyn isa' i Bôbo. Yi bijj gvi nì ngo' i gha'ni sî mà afēyn kî lvîyn tēyn.” ³⁴ Wù n-fi meyn bè sî gheli ghi tisini nì nweyn na, “Yi ndu bè gheli gvi nì nyamsi mbolo'si nì njisi ànena i sî atû ngò' afēyn mîlunj fvi jæ ta ka ànena kfil. Ànena nin keli wi si kfil nyam mîlunj bu ghi ateyn a bu tì a ànena na nî mbi asi nì Bôbo.” A nà ghi nintu' achi nâ ghè gheli iwònj ateyn i gvi nì nyamsi ateynsi i si atu ngò' nâ ghè. ³⁵ Sôl i bà'li abanj ifu sî Bôbo. À nà n-ghi abanj a ki asi-a kî a wu n-bà'li.

³⁶ Ta wù bà'li mèsì tî i kæ bè na, “Ghesinà nyij ibàm nì gheli Fîlisiyà nintu' layn tēyn si chem ta ka itu' layn, i fsiti ifwo ànena. Ghesinà zueti ànena nô ghijim.” Ànena bè sî nweyn na wù ni nô mi ghà vzi a yi n-jofi sî nweyn. Mitì nfè'ti Fiyini i bè sî nweyn na, “Yi n-jofi na ghesinà bif sî Fiyini fi meyn.”

³⁷ Sôl i kæ bif sî Fiyini fi nâ, “Yi n-jofi na mà li gheli iwonj nì mà

ghesì àṅena nyiṅ ibam nì gheli Fìlisìyà lviyn a? A wa ti n-nî na ghèsì gheli Isilè tim yi àṅena a?” Mitì Fiyini fi faṅ tì bèynsi Sôl achi nâ ghè.

³⁸ Sôl i bè sî ghìbo ndo ìwòṅ nì ṅweyn na, “Yì gvi afêyn ghesinà yeyn nâ à nì ndà mbi antêynì nì ghesinà layna a. ³⁹ Mi n-bê samo’ si iziyn nì Bôbo vzi a wù n-gâmtì fvisi gheli Isilè si iwu nì mbàynsì. Wùl vzi a wù nì mbi nâ yèyn nìn keli si kfi, à kôṅ a na ghi wayn wom Jònatàn.” Mitì nô wùl ìmò’ i faṅ tì bè iwo.

⁴⁰ Sôl i bè sî gheli iwoṅ nì ṅweyn nô ghìjìm na, “Nô zi ghìjìm chwo timi abàsì ghe, ghesì Jònatàn timi abàs ghàyn.” Gheli ateyn i bè na, “Wà bè mi na gha a ghèsì ni kì tî.”

⁴¹ Sôl i jèm sî Bôbo i bè na, “Bôbo Fiyini fi gheli Isilè, bòm ghà ta wà faṅ tì bèynsi ijêm i wul ì fèlini nì và layn a? Bôbo, mbi àteyn kæ si nâ ghi ma à nì mà kèsa wayn wom Jònatàn, wa dyèyn i toyni a Ulîm, a kæ si nâ ghi mbi àteyn i ghi ma à nì gheli Isilè wa dyèyn i toyni a Tùmîm.” Yi dyèyn na nge’ àteyn nìn ghi abàs nì Sôl ṅèyn Jònatàn. Abàs ali-a kì i layn nsa’. ⁴² Sôl i bè sî nfè’ti na wù fi ki ì yèyn nâ à nì zì mbi ma à nì wayn vzi Jònatàn a. Wu ki yeyn na à nì Jònatàn.

⁴³ Sôl i bè sî Jònatàn na, “Fè’ti iwo zì a wà nì.” Jònatàn i bè sî ṅweyn na, “Mà nì kù’ tàs ki alê’ a fîdyòṅ tēyn nì ìsas i mbàṅ nì mà-i ì lòti, yi na si ghi na mi n-keli si kfi.”

⁴⁴ Sôl i bè sî ṅweyn na, “Mi n-jêm na Fiyini fi zue ma ilvi ta mà faṅ tì lèm ichfînì iyemi. Jònatàn, wà n-keli si kfi.”

⁴⁵ Mitì gheli iwonj i bè sî Sôl na, “Ghi n-keli wi si zue Jònatàn. À bòesi ñweyn bòesi ghesinà si iwu nì gheli Fìlisiyà. Ghi kà’ ghi bù zuè ñweyn. Ghès nin bê si iziyn nì Bôbo vzi a wù n-chi na wùl nin kùm wi Jònatàn. Iwo zì a wù nì si boesi ghesinà layn nin ghi ma à gàm-tì Bôbo wù nî.” Gheli ateyn i tanj tì i gàm-tì na ka ghi zue Jònatàn.

⁴⁶ Sôl i fañ tì fi tì nyiñ ibàm nì gheli Fìlisiyà, àñena kasi kfa si a àñena ila’.

⁴⁷ À nà n-ghi ta Sôl ko’ ifôyn a Isilæ wu nù mbàynisi Isilæ kî ibyàs ñjìm. Wù n-læ meyn tim iwonj ñeyn ìla’ i Muwàb nì ìla’ i Amòn, nì ìla’ i Edòm nì tìfoynti Zobà nì Fìlisiyà. Wu na n-tim ìwonj nô mi ñeyn ìla’ ìkà-i yi kî yi. ⁴⁸ Wù nà n-ghi kî nô wul ìwonj ì bemni i tim yi gheli Amalèk. À ti dzi zì a wu n-bòesi Isilæ si iwu nì gheli ghi a ghi nà n-fu nge’ sî àñena, ghaytî fsi ñfwo àñena.

Woyñ Sôl

⁴⁹ Sôl nà n-keli woyñ ghilûmnì ghi tonjtî na Jònatàn, nì Ishvì nì Malki-Shùwà. Wu nà n-keli kimi woyñ ghiki ghìbò, ilwema ghi Melàb ìtwelâ i ghi Mikàl. ⁵⁰ Wî Sôl nà n-ghi Ahinowàm i wâyn Ahimàs. Bò ndo ìwònj nì Sôl nà n-ghi Abnà, i wâyn Nê, i wâynà bò Sôl. ⁵¹ Kish i bò Sôl ñeyn Abnà i bò Nê, nà n-ghi woyñ Abiyèl.

⁵² Mìchi mì Sôl nô ñnjìm ta fòyn nà n-ghi wu tim kî ìwonj ñeyn gheli Fìlisiyà. À ti iwo zì-ì a wu nà n-yeyn wul ila’ i Isilæ wu keli Àdya’ nì àtem ato-a wu li kî li ñweyn si a wul ìwònj.

15

Bôbo i su'si Sôl si a Fòyn

¹ À n-læ nà ghi achi ali-a, Samwèl i bè sî Sôl na, “À n-ghi mà vzî a Bôbo nin læ bè na mà yisi vâ si dyèyn na wù cho' meyn và si a fòyn gheli Isilàè. Yviti iwo zì-ì a Bôbo bè na mà be sî và. ² Bôbo bè na, ‘Mi n-fu nge’ sî gheli Amalèk bòm nge’ zì a àņena nin læ nì sî gheli Isilàè. À nà n-ghi ta gheli Isilàè lù ila’ i Ijìb ì nà gvî afèyn, gheli Amalèk i gvì àņena a dzi i nà nû àņena. ³ Li gheli iwòn nì và lvîyn i ndù nu gheli Amalèk i bebsi nô mi ghà vzî a àņena nin keli. Ka wa n-vìsi wul si ateyn tì zuè. Yì zueti àņena nô ghìjìm si zìtì ki nì ghìlûmnì nì ghìki nì woynnda nô nì woyn ghìboli. Yì zueti kìmì nyamsi àņena ma àti nyamsi mbolo’ nì njìsì nì kàmelsì nô nì njàkaysì.”

⁴ Sôl i jànti gheli iwòn nì ŋweyn ŋèyn àņena tsìyntì a ntè’ Telèm. Wu n-yvìnti àņena tî i yeyn àņena ghi nkam ighi ìbò nì nkamsi ìvim. Gheli nkamsi ìvim nà n-ghi ma ghi fvì gvì a Judà, ghili ghèyn nkam ighi ìbo fvì gvì a Isilàè. ⁵ Sôl i li ndù nì gheli iwoņ nì ŋweyn a ntè’ Amalèk i nà si gvì àņena afoņli ali-a jvâ i ghi wi ateyn. ⁶ Sôl i tum bè sî gheli Kên na, “Yì fvi vîsi gheli Amalèk. Mi n-kiņ si zueti àņena, yi jofi wì na mà se si zueti ì boņ zuèti zì. Yi n-ghi tèyn bòmta yi n-gamti meyn gheli Isilàè itu’ ta àņena nin le’

si ila' i Ijìb.” Nô mi ilvi gha gheli Kên i lù i visi gheli Amalèk.

⁷ Sôl i lì gheli iwoŋ nì ŋweyn ŋêyn àŋena ndu nù gheli Amalèk kì si zìtì a ntè' Hàvilà si ndù si chem a shû abàs a Ijìb ghè a ichfi iyvi-i nin sal ateyn. ⁸ Sôl i ghal fòyn Amalèk iziyn i ŋweyn i ghi Agàg i faŋ ti zue mitì i bè na ghi zueti gheli ŋweyn nô ghìjìm.

⁹ Àŋena nìn bu visi kì Agàg tì zue, ghi n-visiti meyn kimi njìsi nì nyamsi mbolo' si jûŋsì ba'sî nì woyn njìsi nì woyn nyamsi mbolo' ghì a ghi nà n-kûylì i fi visi nô mi ghà ilvì vzî a kì nà n-jofì. Àŋena nìn bu nà kiŋ si zueti ifwo ìjìm a bu kì nyam sîsì a si nà n-jebti kê' ke', bu ghi wi si afo. ¹⁰ Bôbo taŋi sî Samwèl i bè na, ¹¹ “Mì n-kumî ìwuyn ta mà tî lèm Sôl si a fòyn Isilæ bòmta wù beyn meyn jìm sî mà ì nà bu nî wi iwo zì-ì a mà tî bè na wù na ni-à.” A nà si ghi ta Samwèl yvi iwo nâ yèynì itoŋ ŋweyn i yaf wu chi jem kì sî Bôbo tēyn itu' layn.

¹² Itu' i nà layn gvî kì tēyn Samwèl i làlì i ndù si yeyn Sôl mitì ghi bè sî ŋweyn na Sôl ndu meyn ì tom ngò' a ntè' Kamèl ta ka yì na dyèyn sî gheli na wù n-ghi kì nô wul ì bemni ì lù si afu ì kàlì a ntè' Gilgàl.

¹³ Samwèl i ndu koli Sôl a ntè' Gilgàl, Sôl i bè sî ŋweyn na, “Mì n-jêm na Bôbo boysi vâ. Ma ni meyn iwo zì-ì a Bôbo tî bè na mà ni.”

¹⁴ Mitì Samwèl i bè sî ŋweyn na, “Wà bè na wà zueti meyn nyamsi gheli Amalèk nâ sîsì nô sîjìm, njì sèynsì a si n-dzînì a ma atu tēyn na si fi ghi sî kà? Mì n-yvi kimi ta nyamsi mbolo'si nin

dzînî.”¹⁵ Sôl i bè sî ηweyn na, “À tî fsî gheli iwoη nî mà fsî nyamsi ateyn sî gheli Amalèk. Àηena tî fsî lèm si fu si ifu sî Bôbo Fiyini fyafi. Ghèsi ti meyn zuèti nô sîjîm ì vîsi ki iseyn nâ sèynsî.”

¹⁶ Samwèl i bè sî Sôl na, “Ka fi tàηi. Mi n-fê’tî ìwo zî-ì a Bôbo tî bè sî mà nîntu’.” Sôl i bif sî ηweyn na, “Wù tî bè na gha?”

¹⁷ Samwèl i bè sî ηweyn na, “ Ba wà si ghi fòyn Isilæ lvîyn nô mi ta wà tî nà li wî na wà n-ghi àfo? À tî chò’ Bôbo chò’ vâ si-a fòyn a Isilæ ì tùm vâ na wà ndu nî ìwo sî ηweyn. ¹⁸ Wù tî bè na wà ndu zuèti mèsi gheli Amalèk bômta àηena nin ghi gheli ghibi, na wà ndu tim zueti àηena ki ghîjîm, ka nô wùl ìmò’ faη. ¹⁹ Bòm ghà ta wà tî faη tî yvîni Bôbo a? Bòm ghà ta wà tî fsî ifwo àηena ì nî mbi asi nî Bôbo a?”

²⁰ Sôl i bèynsî i bè na, “Ma ti meyn nî ìwo zî-ì a Bôbo tî bè na mà ndu nî. Ma ti meyn zuèti mesî gheli Amalèk nô ghîjîm ì ghal Agàg i fòyn àηena. ²¹ À tî fsî gheli iwoη nî mà fsî nyamsi mbolo’ nî njîsî sî gheli Amalèk. Àηena tî lì kî si jûηsî si fu si ifu sî Bôbo Fiyini fyafi a ntè’ Gilgâl.”

²² Mitî Samwèl i bèynsî i bif nâ,

“À n-ghi ìwo ìkà a yi n-nî na Bôbo na sanli-a? Na wà fu ifu sî ηweyn ma na wà yvîni ηweyn a?

Yi n-jofî si nà yvîni Bôbo chwo si nà fu tîfu sî ηweyn. Yi n-jofî si nà yvîni ìwo zî-ì a wù n-bê chwo si nà fu nô njîsi gha’linisi sî ηweyn.

²³ À n-gvî ilvi ta gheli nî yvîni wî Bôbo àηena nà ghi ki mi ta

gheli ghì a ghi n-kfil avîŋ, ighî a ghi ghaŋsi iwuyn i ghi kimi ta gheli ghì a ghi n-ko'si ìnfyè'sì.

Ta wà chàs meyn ìwo zì-ì a Bôbo bè, wù bu fì lî wì vâ si a fòyn.”

²⁴ Sôl i bèynsi bè sî Samwèl na, “Yi n-ghi samo' na ma ni meyn mbi. Ma bû yvîni Bôbo, ì faŋ kîmi tî nî iwo zì-ì a wà bè na mà ni. Ma ti meyn nà fâyn gheli iwòŋ nî mà ì kwo nî ìwo zì-ì a àŋena nin kiŋ. ²⁵ Mi n-chwotî và, lèysi fu mbi yem i gvî ghesivà kasi ndù yèyn gheli ghem ta ka mà fu iko'si sî Bôbo.”

²⁶ Mitî Samwèl i bè sî Sôl na, “Mà kà' ma bû kàsi ndù ghesivà. Wà chas meyn gyâ Bôbo, wù su'si và si a fòyn Isilæ.”

²⁷ A nà si ghi ta Samwèl Bèynsi iwuyn si lù Sôl i ghal ighaŋ i ndzisi nî ŋweyn si bàsà. ²⁸ Ta si bàsà tî Samwèl i bè sî ŋweyn na, “À ti kî ta Bôbo ghâl meyn fsi adya' à kya si a fòyn Isilæ. Wù fsi meyn fù sî wùl a ghi kimi wulî Isilæ wu chî nchîni àtî-ati chwô và. ²⁹ Fiyini fî ngaŋtini fî nî Isilæ lum wam wi, bê ìwo bu fî kfîni wî. Wù n-ghi wi wul mîsòŋ si nà be iwo wu kasi kfîni.”

³⁰ Sôl i bè na, “Ma ni meyn mbi. Mi n-chwotî na wà leyti ma asi nî chye'si sèynsi ba'sî nî gheli Isilæ ghèyn, fî chwotî na wà kasi gvî ta ka mà ko'si Bôbo Fiyini fyafi.” ³¹ Samwèl i kæ kasi si ndu ŋèyn Sôl na wù ko'si Bôbo.

³² Samwèl i bè sî Sôl na, “Gvi nî Agàg i fòyn Gheli Amalèk sî mà.” Agàg i boyni gvî asi nî Samwèl kya na ghi n-bu fî zue wi zî.

³³ Samwèl i bè sî ŋweyn na,

“Mi n-zue và a nà vâ boᅇ wò vâ ki ighel ta và si ghi ma và nî meyn ghìkì ghìli boᅇ wò woyn àᅇena.”

Samwèl i zue Agàg asi abaᅇ ifu nì Bôbo a ntè' Gilgàl.

³⁴Ta wù zuè tî ì lù ndù a Lamà, Sôl i kasi ko' a ᅇweyn abe a Gibiyà. ³⁵Samwèl i læ jèl i kfi kì ta wù fî ndù si yeyn Sôl nô mi ta wu nà n-koynsi isuyn sî Sôl nô mi ìlvi gha ta wù kfà'tì ᅇweyn. Bôbo nà ghi nì ìkumi iwùyni na wù n-læ meyn lèm Sôl si a Fòyn Isilæ.

16

Samuel i lèm Devìt si a fòyn

¹À nà n-ghi achi ali-a Bôbo bè sî Samwèl na, “Wa ti n-dzì Sôl ndù chèm wo ma bu lî wì ᅇweyn si a Fòyn gheli Isilæ a? Lì bom ndoᅇ nì và i we mivìl mì olìf ateyn ì ndù a Betìlànhêm, a ndo nì Jesì. Mà si ghi ma ma cho' meyn wayn ᅇweyn ìlvi na wù li alè' a Sôl si a fòyn.”

²Mitì Samwèl i tuynsi i bè na, “Yi n-boynî wì ta ka mà ndu. Mà kæ si mòm Sôl yvi a wù zue ma.” Bôbo i bè sî ᅇweyn na, “Wà se si ndù wa lì wayn nyàm iki. Wà ndû wa be ki sî gheli afu na và gvì a Betìlànhêm si fu ifu sî Bôbo. ³Wà bê tì wa jàᅇ Jesì alè' ifu nà ghè a ka mà dyeyn bàynsi ìwo zì-ì sî và a ka và ni. Mi n-fè'tì wul vzi sî và a mà chò' a và yisi ᅇweyn si a fòyn.”

⁴Samwèl i ni ki ighel ta Bôbo bè. A nà ghi ta wù chèm a Betìlànhêm chye'si fvi ndù si fsisi ᅇweyn i nà faynà i bif sî ᅇweyn

nâ, “A wà ti n-gvî ki nô nî mbôynî-à?”

⁵ Samwèl i bèynsî sî àņena na, “Mà gvî kî nô nî mbôynî, si fu ifu sî Bôbo. Yî ba’ti ngêņ sisi ì gvî ghesîna ndu alè’ ifu nâ ghayn.” Mî ilvi gha Samwèl i fu Jesî ñeyn woyn ñweyn sî Fiyini fi i boņ là’i àņena alè’ ifu nâ ghè.

⁶ A nà si ghi ta àņena ndù meyn alè’ ifu nâ ghè, Samwèl i yeyn Eliyàb, i wâyn Jesî ilwema wu ti afu i nà si kfâ’ na, à n-ghi ñweyn vzi a Bôbo chò’ meyn si a fòyn.

⁷ Mitî Bôbo i bè sî Samwèl na, “Ka wa n-ki kî ta wù n-ghi ìkuņ fi njetî-à. Ma bû chò’ ñweyn. Mî n-ki wi wul a dzi afi a wul mîsòņ nin ki ateyn. Gheli nin ki wul ikè’ mitî ma ki dzi atem.”

⁸ Jesî i jàn wâyn ñweyn Àbinadàb i bè sî ñweyn na wù ghayni ì chwò asi nî Samwèl. Mitî Samwèl i bè na, “Bôbo bû chò iwêyn.”

⁹ Jesî i fi bè Shamà ghayni i chwò asi nî Samwèl mitî Samwèl i fi be ki na, “Bôbo bû chò’ nô mî iwêyn.” ¹⁰ Jesî nîn be meyn nô woyn ñweyn ghîjîm nsòmbo ta ghi nà n-ghi afu i jèl i chwò asi nî Samwèl mitî Samwèl i be ki na, “Bôbo bû chò’ nô wul ìmò’ a àņena antêynî.” ¹¹ Wu bè tî i kæ bif sî Jesî nâ, “A ti màe kî woyn ghya teyn a?” Jesî i bè na, “Àngò’sî-à bu ghi mitî kinî bzisi itwa’.” Samwèl i bè sî Jesî na, “Tum ghi ndu jàn ñweyn. Ghesîna nîn zîti wî si yi a bu ki na wù gvî meyn.”

¹² Jesî i tum wul na wù ndu lì gvî nî àngò’sî a wayn nî ñweyn a. Wayn àteyn nà n-ghi ki nô ìkuņ, bô’sî jôf ki teyn, ikè’ i ñweyn i lanî-à. Wu gvî mî ilvi gha Bôbo i bè sî Samwèl na, “À n-ghi

ŋweyn vzi a mà chò' tēyn. Yisi ŋweyn si a fòyn.”

¹³ Samwèl i ni ki ighel ta Bôbo bè i li bom ndoŋ zì nì mivîl mzi ateyn i sfis atu nì àngò'sì a wayn nì Jesi kî kî asi nì woynà ŋweyn. Kî si ziti ilvi nâ ghè si ndù asi Ayvis a Bôbo nà si tisî Devit. A nà si ghi ta Samwèl fù meyn mèsì ifu ateyn nô mi ilvi gha i kasi ndù a ntè' Lamà.

Devit i nà felì sî Sôl.

¹⁴ Ayvis a Bôbo nà n-si ghi ma ki visi meyn Sôl, Bôbo tum àyvis abi-a ki nà fu nge' sî ŋweyn.

¹⁵ Gheli ghi felini nì Sôl i bè sî ŋweyn na, “Yi n-ghi samo' na Fiyini fi tum meyn àyvis abi-a ki na fu nge' sî vâ. ¹⁶ Visi a bô ghès kini wul wu faytî kya si bu' iluŋ ta ka Ayvis abi-a nâ kèynà na se si fu nge' sî vâ wu nà bu' iluŋ yi kfimtî vâ.”

¹⁷ Sôl i bè sî gheli ghi felini nì ŋweyn na, “Yi kini wul wu faytî kya si bu' iluŋ i gvî nì ŋweyn sî mà.”

¹⁸ Wùl i felini nì ŋweyn ilvî i bè na, “Mi n-kya wayn Jesi i wû Betilâhêm ilvî a ghi ki nô i kuŋ kya si bu' iluŋ, keli àtem ato a, itaŋi-i fi fom ichfi, tim ìghoŋ nô ajûŋ. Bôbo nin tisî ŋweyn kî awo afi a wù nî àjîm.”

¹⁹ Sôl i tum ghi ndu bè sî Jesi na, “Tsiynsi wâyn vâ vzi sî mà a wu n-kini bzisi sî vâ tì ghi tonŋti na Devit.” ²⁰ Jesi i li njâkâs i kul ifwo i yini si a jim nì nsâl mîlù' ma ghi fâyti nì gvî nyàm ba'sî nì wayn bzi i tsiynsi na wâyn ŋweyn Devit ndu fù sî fòyn Sôl.

²¹ Devit i ndu yeyn Sôl i nà si ghi wul ifèlini nì ŋweyn. Sôl i nà si

kôŋ Devit nô si a ŋaŋ i cho' na wù na ghi wul ìmò' antêyni nì gheli ghi a ghi n-be'ì ifwo iwoŋ nì ŋweyn. ²² Sôl i fi tum ntum sî Jesi i bè na, “Mi n-saŋlî nô si a ŋaŋ kûm wâyn vâ Devit. Visi wù faŋ nà felì sî mà.”

²³ À nà n-nî a na ghi nô mi ilvi gha ta Ayvis abi-a kî ziti si fu nge' sî Sôl, Devit i li iluŋ i ŋweyn i nà bu'a, ì sesi bu' Ayvis abi-a ateyna visi Sôl wu nà si ku ki nô ajûŋ.

17

Devit i tim yi Gôliyât

¹ Gheli Fìlisìyà nìn ba'ti gheli iwoŋ nì àŋena i yvìnti a ntè' Soko ila' i Judà i nà gvîti si nù. Àŋena nìn læ bì alè' ghi toŋtî na Efes Damim kî ghi ighami i ntè' Soko nì Azekà. ² Sôl ŋêyn gheli iwoŋ nì ŋweyn i yvìnti i nà chi ifyayn Elà, i ba'ti si nu gheli Fìlisìyà. ³ Gheli Fìlisìyà nìn timi meyn i kè' gheli Isilæ a ghi tì nô mi ghi nda i ti kî a àŋena kfiyn, afoŋli a gwôsì kfiyn si ateyn sîbò.

⁴ Nô àtu a ndô iwòŋ ato-a nì gheli Fìlisìyà ali-a ghi toŋtî na Gôliyât ma wù lù a ntè' Gât i fvi gvì si se' gheli Isilæ. Gôliyât nà n-dyef chwô ntamsì tal. ⁵ Wu nà n-ghi ma wù su meyn àfol iwòŋ ma ghi fàyti nì akas a, ì mà' ndzisi ma ghi fàyti kîmi nì àkasa, si dilì chwô kilùsì mivim ìntâyn. ⁶ Wu nà n-ghi ma wù kul meyn ìkfas si kînti afyeyn a ŋweyn, ì waf fîwoŋlî a mbè' ma ghi fàyti nì àkasa. ⁷ Wu nà n-keli kîmi iwòŋ ili yi gha' kî tèyn, atu ateyn a dîl chwô kilùsì ntufa. Wu nà n-ngvî à wùl vzì a wù nà n-be'ì nkyà

iwonj nì nweyn i ndû a nweyn asi.

⁸ Gòliyàt i timi i jaŋ bif sî gheli Isilæ na, “Bòm ghà ta yi n-weyn nge’ ba’tî si tim iwonj a? Mi n-ghi wulì Fìlisìyà, yi ghi ìkôs i Sôl. Yì cho’ wul ìmò’ ta yi n-kya na wù kà’ a wù nu sî zì wù kali gvì ghesì nweyn nu. ⁹ Wù kæ si tim si zue ma, a ghelì ghem na ghi ìkôs sî zì mitì ma mà kæ si zue nweyn a nô zi ghìjìm na ghi ìkôs sî ghès.” ¹⁰ Gòliyàt nìn fi meyn bè na, “Mi n-chye’ zì gheli iwonj nì Isilæ. Yì tum wul wù gvi ghesì nweyn nu.” ¹¹ Sôl nêyn gheli nweyn i yvi iwo zì-ì a wùl Fìlisìyà nâ wèyn bè iwuyn àŋena i boli àŋena nà si fâyn nô si a ŋaŋ.

¹² À nà n-ghi tì Devìt i wâyn Jesì, i wul ìsas i ndo nì Efilà, chî a Betilâhêm ila’i Judà. Jesì nà n-keli woyn ghilûmnì mfama. A nà n-ghi itu’ ta Sôl nìn sa’ Isilæ ma Jesì si ghi ma wù lema meyn nô ajûŋ. ¹³ Woyn Jesì i ghi asi ghital nà n-ghi gheli iwòŋ anòyn a gheli iwonj nì Sôl ma nêyn ghi Sôl se’ meyn si nu gheli Fìlisìyà. Wâyn ìlwema nà n-ghi Eliyàb, ànkùmtì a ghi Abinadàb, ìlvì i ghi Shamà. ¹⁴ A nà n-ghi tì Devìt i ghi àngò’sì. Woyn Jesì i ghi asi nà n-ghi ma ghi se’ meyn iwonj nêyn Sôl si nu gheli Fìlisìyà, ¹⁵ mitì Devìt i nà visì Sôl ndû tô’nì nì bzisi bò nweynsi a Betilâhêm kasì gvî-à.

¹⁶ A nà n-ghi mi achi àkà, nì bisì bisì nì àleŋ ilvi ikfa wulì Fìlisìyà nâ vzì i gvì sê’lì gheli Isilæ. Wu nà n-nî ki tì si a mîchi mîvim ìnkæ.

¹⁷ A læ nà ghi achi ali-a Jesì i bè sî wâyn nweyn Devìt na, “Li bò

àsàṅ a kaṅi-a yèyn nì tìghef ti abayn tèyntì ìvìm i nyaṅsi ndu fu sî woyn nà ghya alè' iwòṅ. ¹⁸ Li kimi ì bye'li igheyn i nyâm zì a yi tòsi ìvìm i fu sî wùl vzi a wù n-ghi atu alè' nì àṅena. Wà fu wa kasi gvì nì afo-a ta àṅena fù si a nchwæ si dyèyn na àṅena nin ghi ki nô ajûṅ. ¹⁹ Sôl ṅêyn woyn nà ghya, nì gheli iwòṅ ghili nin ghi afoṅli a Elà, nû ṅêyn gheli Fìlisiyà.”

²⁰ Iṭu' i nà bis layn gvì ki tèyn Devìt i visi bzisi sî nchì ìlì na yi na kini-à, i lù nì ìfwo i yini nì woyn nà ṅweyn vzi ki ighel ta Jesì nà n-si ghi ma wù be meyn sî ṅweyn. Wu n-ndu chem ki ilvi ta gheli iwòṅ nì Isilæ nà n-se' ndû alè' iwòṅ. Àṅena nà n-fvi ndû tì byaytî yem njàṅsi iwòṅ. ²¹ Gheli iwòṅ nì Isilæ nin timi meyn i kè'nì gheli iwòṅ nì Fìlisiyà i nà si gvîti si nù. ²² Devìt i fu ìfwo i yini vzi a wù gvì nì ìṅweyn sî wùl vzi a wu nà n-kini ìfwo i nyiṅ ndù alè' ghè a gheli iwòṅ nì Isilæ nà n-ghi ateyn i toṅti woyn nà ṅweyn. ²³ A nà n-ghi ta wù n-taṅi ṅêyn àṅena, Gòliyàt i wulì Fìlisiyà vzi a wù lù a ntè' Gât tì i fvi gvì i nà si fî byaytî sê'lì Isilæ kè ta wù nà n-lum nì. Devìt i yvi iwo zì-ì a wù n-bê. ²⁴ Gheli Isilæ nà n-yeyn Gòliyàt nô mi ilvi gha àṅena nà fâyn nô si a ṅaṅ le'nî-à.

²⁵ Àṅena nà n-nî ghi nà bê na, Wùl wèyn nin fvì ki michi ìnjìm lù'sì ghesinà a. Fòyn chfini meyn na à kæ zue mi ndà wul àteyn a wù fu igha' i kayni sî ṅweyn. Wù fi meyn chfini kìmì na yi n-fu wâyn nto' sî wùl vzi a wù zue ṅweyn si a wi a wùl isas i ndo nì bò ṅweyn lâe faṅ tì fi tì là' tâks a Isilæ.”

²⁶ Devìt i bif sî gheli ghi a ghi n-ti a ṅweyn angùṅ na, “Wùl ti kæ

si zue Gòliyàt ì lisi ìwumi nâ yèynì si atu nì Isilæ a ghi fu nô ghà sî ñweyn a? Wulì Fìlisìyà nâ wèyn a wù n-kya wi Fiyini tèyn nèn kfâ' na yi n-ghi nô ghà si nà telî ki gheli iwoñ nì Bôbo ta wù n-kôñ a?"

²⁷ Gheli ateyn i fi bè ìwo zì-ì a àñena nì nà bê na Fòyn lem meyn na à zuè mi nda Gòliyàt a yì fu imya'ti sî ñweyn.

²⁸ A nà ghi ta wâyn nà Devit ilwema i Eliyàb yvì ta Devit nèn tanjì ñèyn gheli iwoñ wu nà nyô'sì ìtoñ sî Devit bif sî ñweyn nâ, "Wà gvì si ni gha afèyn a? Wà vîsi bzisi sî ndà itwa' a? Wà n-ghi tèyn ko'sî ìwuyn nô abi fî keli àtem abi-a. Mi n-kya na wà gvì kè afèyn si ki ta ghi n-tim iwoñ."

²⁹ Devit i bif sî ñweyn nâ, "Mà bèbsi ghà na wà na bê àwo kèyn sî mà a? Ba yi ti n-ghi na mà kà' ma bù fi bif ìwo ma?" ³⁰ Wu tanjì tì i fi fye'ti i bif kfeynsi sî wul ìlvì nâ, imya'ti vzì a fòyn chfinì si fu sî wul vzì a wù zue Gòliyàt nèn ghi ghà a? Gheli ghi i fi be ki iwo zì-ì a ghi nì bè si asi. ³¹ Gheli ghili i yvi iwo zì-ì a Devit nèn bif i ndu fè'ti sî Sôl, Sôl i tum jàñ ñweyn.

³² Devit i ndu chem asi nì Sôl i bè sî ñweyn na, "Ghesinà nin keli wi si nà faynà bòm wulì Fìlisìyà wèyn. Mà wulì fèlini nì và nin ndù nù ñweyn kè nô si a ma ngeñ."

³³ Sôl i bè sî ñweyn na, "Wà kà' wa bù nù wulì Fìlisìyà nâ wèyn. Wà bu ghi ki wayndà miti wul nâ wèyn i ghi ma wù n-læ ziti inû bu lâ ki tèyn si ko' si chem layn."

³⁴ Devit i bè sî Sôl na, "Mi n-kya na mà kà' a mà nu ñweyn. Mi

n-kinî bzisi bò wom. À n-gvî ilvi ta bzìkem kesa nyam àbo gvì kù bzi, ³⁵ ma nyiṅ i ghal fsi bzi àteyn. Nyàm àteyn bêynsì ì kè' mà, ma ku i zue. ³⁶ Mà si ghi ma ma zue meyn bzìkem nô nì nyam àbo, ghi si zue wulì Fìlisiyà wèyn a wù n-kya wi Fiyini tèyn kè ta mà zuè nyam nâ sèynsì bòmta wù teli meyn gheli iwoṅ nì Fiyini fifi a fi n-chi. ³⁷ Bôbo Fiyini fifi a fi tî gàmti ma ta bzìkemsì nì nyamsi abosi kè' ma, nin gàmti mà si awu nì wulì Fìlisiyà wèyn.” Sôl i bè sî Devit na, “Wa ndû-à. Bôbo na ghi zî ṅweyn.” ³⁸ Ta wù taṅi tî i lî ndzisi iwoṅ nì ṅweyn i mà' iwùyn nì Devit i sù àfol iwòṅ a ṅweyn atu ma ghi fàyti nì àkas a. ³⁹ Devit i kul finyuè fi ṅweyn atû ndzisi iwòṅ nâ ghè i mòmsì si jèl yi gha' ṅweyn bòmta wu nà n-lum mâ' wi ifwo nâ vzi. Wu bè sî Sôl na, “Mà kà' ma bù nù ṅweyn nì ifwo nâ wèyn a ma iwùyn bòmta ma bù timi mà' ifwo ateyn. Wu taṅi tì i cho'ti ifwo ateyn, ⁴⁰ i lî mbàṅ ṅweyn i kàli ndù a jvâ i bonṅi ngò'sì afu sè tàyn si leyn ki tèyn i we si a ṅweyn a bò, i lî àfam a ṅweyn i fvi ndù si koyni ṅêyn Gòliyàt.

⁴¹ A ghi tì wul vzi a wu nà n-be'i nkyà iwoṅ nì Gòliyàt i ndû a ṅweyn asi, ṅêyn ṅweyn i kiṅtî ba'sî gvì ki gvì sî Devit . ⁴² Wu gvì tì i fayti ki Devit i yeyn na wù n-ghi ki wayndà, layni-à fî kè' ki nô ajûṅ. Wu n-ki tî i fi kesi Devit nô si a ṅaṅ. ⁴³ Wu bè sî Devit na, “Wà n-gvî si nu ma nì mbàṅ ma mà kàsi si a bi ma?” Wu n-bif tî i nà jàṅ mỳyìnì mỳ ṅweyn na mỳ bebsi Devit. ⁴⁴ Wù n-fi meyn bè sî Devit na, “Gvì afèyn. Mi n-zue mâ' ìgviyn ìzæ a mỳnyûyn nì nyamsi itwa'si kfil.”

⁴⁵ Mitì Devìt i bèynsì i bè sî Gòliyàt na, “Wà n-gvî si nu ma nì fînyuefi nì àwoŋa, ma gvî si nu vâ si adya’ nì Bôbo Fiyini i Bò idwa’ ìjîm, i Fiyini fî gheli iwoŋ nì Isilæ fifi a wà n-teli tî. ⁴⁶ Bôbo nin nî ki nô layn a mà tim ì yî vâ. Mî zue vâ i tèyn atu à kya. Mî n-nî tèyn ì fî zueti gheli iwoŋ nì gheli Fìlisiyà nô si idvî ì mà’ tigviynti àŋena sî mînyûyn nì nyamsi itwa’si a si kfil. Yi n-gàyn tèyn a nô gheli mbzi ghîjîm keli na ghès gheli Isilæ nin ko’sî Fiyini fî keli àdya’. ⁴⁷ Nô gheli ghîjîm ta ghi yvîntî afêyn nin keli na Bôbo nin gâmtî wî ki wul bômta wù n-keli iwoŋ nì fînyuefi. A n-cho’nî ki Bôbo wul vzî a wu n-tim yi bômta iwoŋ ateyni nin ghi ìwoŋ i ŋweyn, wu ghi si nì na ghès tim yî zi gheli Fìlisiyà nô ghîjîm.”

⁴⁸ A nà si ghi ta Gòliyàt nin kînti ba’sî gvi si nu Devìt, Devìt i nyîŋ ndù nô nì àdya’ si koyni nì ŋweyn. ⁴⁹ Wu tuŋ awu a ŋweyn a bò i fisî ngò’ i we afam i tim ichfi atu nì Gòliyàt yi zi nô si a ŋaŋ. Ta ngò’ àteyn zi tî wu fe a nse ki nì ìke’ì.

⁵⁰ À ti ta Devìt nin læ tim yi Gòliyàt ki nì àfama nì ngò’. Wù n-bu nà keli fînyuè mitì i zue Gòliyàt.

⁵¹ Ta wù zuè tî i nyîŋ ndu timi a ŋweyn atu, i cho’ fînyuè fî Gòliyàt i teyn atu a ŋweyn ateyn. A nà si ghi ta gheli iwoŋ nì gheli Fìlisiyà yeyn na wul ìwoŋ i bemni nì àŋena kfi meyn tî, àŋena kasi ki nì ì nyîŋi. ⁵² Gheli Isilæ nì gheli Judà i zîtî si yem njàŋsi iwòŋ i nyîŋ ki ibàm nì gheli Fìlisiya tèyn i ndu chem ichfi ntè’ Gât i fi ndu chem ichfi ntè’ Eklòn. A nà n-ghi si ndù si chem

a ntè'si Gât nì Eklòn, tigviyn ti gheli iwonj nì gheli Fìlisiya i nyiņ ki a dzi ta yì ndû a ntè' Shalèm. ⁵³ À nà n-ghi ta gheli iwonj nì Isilæ nyiņ ibam nì gheli Fìlisiyà kasi kfa, àņena zi alè' ghè a gheli iwonj nì Fìlisiyà nà n-ghi ateyn i bè'ì ìfwo vzi a àņena nyiņ vîsi.

⁵⁴ Devit i li ndù nì àtu a Gòliyàt a Jèlusalèm miti i visi ìfwo iwonj nì Gòliyàt a ŋweyn itwò.

⁵⁵ A ghi tì ma Devit ni meyn sesi ndù si nu gheli Fìlisiyà, Sôl yeyn i bif sî atu a ndo iwonj nì ŋweyn nâ, “Abnà, iwêyn nìn ghi wayn ndà?” Wu bèynsì i bè sî ŋweyn na, “Mi n-be samo' a mbàe na mi n-kya wi.”

⁵⁶ Fòyn Sôl i bè sî Abnà na, “Fayti bif i yvi na wàyn nâ wèyn nìn ghi wâyn ndà a?”

⁵⁷ Devit nin læ zue Gòliyàt i kasi kfa Abnà i li ndù nì ŋweyn sî Sôl, atu a Gòliyàt à i bu ghi ki awu nì Devit.

⁵⁸ Sôl i bif sî Devit nâ, “Wà n-ghi wâyn ndà a ba?” Devit i bèynsì i bè na, “Mi n-ghi wâyn wùlì fèlini nì và i Jesi a ntè' Betilâhêm.”

18

Sôl i nà si ghê' Devit

¹ À nà n-ghi ta Sôl tãņi mèsì ŋêyn Devit Jonatàn i ku isuyn ŋêyn Devit i nà si kôņ Devit kì nô ta wù kòņ ngêņ ŋweyn. ² Kì si ziti achi nâ ghè Sôl i lèm na ŋêyn Devit na chî ki amo' a ŋweyn i twò. Wù n-bu læ fi bimi na Devit kasi kfa abe nì bò ŋweyn. ³ Jònatàn i yi mikâyņ ŋêyn Devit na ŋêyn ŋweyn na lum ghi ki nì ìsuyn

bòmta wu nà n-koŋ Devit nô ajûŋ. ⁴ Jònatàn nin cho' meyn àwaf a ŋweyn i fu sî Devit si dyèyn na wù n-kôŋ Devit. Wù n-fu meyn kimi ndisi iwoŋ nì ŋweyn, nì fînyuè fî ŋweynfî, nì fînchya fî ŋweynfî, nì àkue a ŋweyn a.

⁵ Sôl i nà tum Devit na wù nî mi ghà wu fayti nì nô ajûŋ. Bòm tèyn Sôl i cho' Devit si a atu a gheli ndo iwòŋ nì ŋweyn. Nô gheli iwoŋ ghìjîm nì gheli ghi to nì àŋena i nà saŋlî nô ajûŋ bòm iwo nâ yèyni a Sôl nì tèyn.

⁶ A nà n-ghi ta Devit zue Gòliyàt ŋèyn gheli iwoŋ nì Isilàè na kasi kfa, ghìki fvi ki ntè'si Isilàè sîjîm si tonŋti Fòyn Sôl. Àŋena nà yem njànŋsi cheŋà, bu' ifwo fî toŋ ndoŋsi. ⁷ Àŋena nà n-chêŋ tì yem njànŋ bê na,

“Sôl zuèti mbàynîsi nkam
miti Devit zueti nkamsi ivim.”

⁸ Sôl i yvi iwo zî-i a ghi n-yem a njànŋ nâ ghè itoŋ ŋweyn yaf nô si a ŋaŋ bòmta wu nà n-kôŋ wì iwo nâ zî-i a njànŋ àteyn nà n-bê. Wu kfâ'ti si a ŋweyn a ngeŋ na, “Ghìki ghèyn nin bê na Devit zue meyn gheli nkamsi ivim miti ma zue kî nkam. Ghi mùti ki tèyn i nà kiŋ na wù li alê' à kema si a Fòyn.” ⁹ Si ziti ki ilvi nâ ghè Sôl i nà si ki ki Devit nì isi ibzi-i.

¹⁰ Itu' i layn, Fiyini fî tsiynsi àyvis abi-a ki gvi zi antèyni nì Sôl nô nì àdya'a kî nô a ŋweyn a ndo. Ki gvi zi tì, Sôl i nà si byaytî bê àwo nì iwòŋi si a ŋweyn awu. Wu nà n-byaytî tì Devit i bu' iluŋ sî ŋweyn kî ta wu nà n-lum bu'. ¹¹ Kî tèyn Sôl i tim Devit nì iwòŋ nâ

zi-ì. Wu nà n-tim tì kfâ'tì ki si a ηweyn a ngeη na, “Mi n-tim ghântì Devit iwùyn i ndo.” Wu n-tim ìngal ìbò, tim mi ìlvi gha Devit i bâs ki bas iwoη ateyn.

¹² Yi n-gàyn tî Sôl i nà si fâyn Devit bômta Bôbo nà n-si ghi ma wù visi meyn ηweyn ì nà si ghi ki ηêyn Devit, gâmtì ηweyn. ¹³ Sôl i kâ lisi Devit si a ηweyn a ngùη si tum alè' a ki lu-à na wù ndu ì nà tisî ànôyn a gheli iwòη ali-a nkam. Wu ndù i nà si lî se' nì àηena itwa' iwòη. ¹⁴ Devit i nà n-ghal nô mi ghà si nì, nî ki ajûη bômta Bôbo nà n-ghi ηêyn ηweyn. ¹⁵ A nà si ghi ta Sôl yèyn ta Devit nìn tim mi ìwoη ìkà yi ki yi wu fi to' fâyn ηweyn nô si a ηaη. ¹⁶ Sôl nà ni mi tì gheli Isilæ nì gheli Judà nô ghìjìm i kôη Devit bômta wu nà n-li se' nì àηena iwòη ghi tim mbàynìsi àηena.

¹⁷ A læ nà ghi achi ali-a Sôl i bè sî Devit na, “Wâyη ìwi ìlwema nì mà nin ghi afêyn, iziyn i ηweyni i ghi Melàb. Mi n-fu ηweyn sî và si a wi ìlvi ta wà faη nà felì ki feli sî mà ta wul ìwòη vzî a wù n-keli atem ato a, nû tìwoη tì Bôbo.” Wù nà n-bê tì kfâ'tì ki si a ηweyn a ngeη na, “Mà kà' ma bù zuè Devit si a ma ngeη. Yi n-jofi na à kwo zue kì gheli Fìlisiyà, zuè ηweyn.”

¹⁸ Devit i bè sî Sôl na, “Mà ti n-ghi nô ndà? Mi n-ghi tèyn ma mà fvì kì nô isas i ndo i boli a Isilæ. À ti kà' a gâyn nô ghà na mà na ghi lûm wayn nto' a?” ¹⁹ Mitì ìlvi kfeyn na Sôl fu wâyη ηweyn sî Devit ta wu n-chfîni, wu kwo li fu sî Adèl i wulì Mèholà.

²⁰ À nà ghi tì wâyη Sôl ìwi ìlvì ghi toηtî na Mikàl i kôη Devit. Sôl i yvi iwo ateyn i nà saηlî-a, ²¹ i kfâ'tì na yi n-fu Mikàl sî Devit si a

wi ta ka wù ni a Devìt fe iwu nì gheli Fìlisiyà a ghi zue ñweyn. Sòl i kæ fi si be sî Devìt na, “Mì n-fu wayn wom ìlvi a wà mala ta ka wà na ghi lûm wayn wom.”

²² Sòl i bè sî gheli ghi felini nì ñweyn na ghi tanji sî Devìt ibàm ì bè sî ñweyn na, “Fòyn nìn kôn vâ, nô ghès gheli ghi felini nì ñweyn i bonj kôn vâ nô ajûñ. Bìmi iwo zì-ì a wu n-bê ì mala wâyn ñweyn i nà ghi lûm wâyn nto’.”

²³ Àñena ndu bè sî Devìt mitì wu bè na, “Yì n-kfâ’ na yi n-boynî si nà ghi lum wâyn nto’ a?” Wùl ànfif tèyn ta ma ghi kya wi nì ñweyn ti kà’ wu lì wo ikwo si fu atu nì wâyn nto’ a?

²⁴ Gheli ghi felini ateyn i ndu fè’tì ìwo zì-ì a Devìt bè sî fòyn.
²⁵ Sòl i bè na àñena kasi ndù bè sî Devìt na yi n-kiñ wi na wù fu ikwo atu nì wâyn vzi, na yi n-kiñ ki na Devìt si inwam gheli Fìlisiyà ivi, ì gvì nì ñweyn sî zì. Wù kæ si ni tèyn a à na ghi ma wù kasi meyn là’ gheli Fìlisiyà si iwo afi a àñena nì meyn sî Sòl. À nà n-ghi tì Sòl i kiñ dzi na gheli Fìlisiyà zue Devìt.

²⁶ Gheli ghi felini ateyn i ndu là’ì ntum fòyn sî Devìt, wu bìmi na yi malâ wâyn ñweyn. Ìlvi vzi a Sòl nìn lem i nà bu du’ tì kfeyn,
²⁷ Devìt i lì gheli ñweyn ñèyn àñena ndu tim zueti gheli Fìlisiyà ighi ìbò i si inwam àñena, i kfa nì ñweyn sî Sòl si dyèyn na wù fu meyn àfo atu nì wâyn ñweyn. Nô mi ìlvi gha Sòl i fu wâyn ñweyn Mikâl, Devìt i mala.

²⁸ A nà si ghi ta Sòl yèyn na Bôbo nìn ghi ñèyn Devìt, wâyn ñweyn fi kôn Devìt, ²⁹ wu nà si fi tô’ fayn ndû ki nì Devìt asi, i fañ

ndu ki si a mbàynì nì Devìt nô ta ka wù lãe kfi.

³⁰ Itu gheli iwonj nì gheli Fìlisiyà nin fañ meyn i nà se' ki itwa' iwònj. Ànena nà n-se' nô mi ilvi gha Devìt nêyn gheli nweyn i tim yi ki yi. Wu nà n-yi chwô ta gheli Sôl ghili nà n-yi. Iwo nâ yèyni nì nô mi ndà i nà si kya Devìt.

19

Sôl i mòm̀sì si zue Devìt

¹ À nà n-ghi achi ali-a, Sôl i bè sî wâyn nweyn Jònatan nì gheli ghi felini nì nweyn na ànena zue Devìt, mitì Jònatan i kônj Devìt nô si a ñañ. ² Jònatan i nya' nyù' Devìt i bè na, “Bò wom nin kinj si zue vâ, wa tô'nì-à. Wà bis làlì a libis wa le' i ndu lèytì itwa'.” ³ Mà làe lû ghesì bò wom ì gvì tìmi alè' itwa' ghè a wà n-ghi ateyn ì tànji sî nweyn kùm và. A à na ghi ta mà tànji, a mà fe'ti nô mi ghà ta wù bè sî và.”

⁴ Itu' i layn Jònatan i ni ki ta wù ti bè sî Devìt. Wu n-bè ki awo ajuñà sî bò nweyn Sôl kùm Devìt. Wu n-bè na, “Mi n-chwotî và a mbàe na ka wa nì ìwo ibzi-i sî wùl ì felini nì và Devìt, bòmta wù bù nì ìwo ibzi-i ili sî và. Wù kwo nì ki ifêl i juñi sî và.” ⁵ Wù ti kwo mà'ì ngên nweyn bòm và ta wù ti ndù si zue wul ì Fìlisiyà vzi a ghi ti nà tojtî na Gòliyàt tì. À ti nà ghi ki bòm nweyn a Bôbo ti nì ghesinà gheli Isilæ ghijim tim yi mbàynì ghesinà. Yi n-gàyn tēyn wa yeyn i nà sañli-à, ì nà si kinj si zue Devìt bòm ghà bula wù bebsi ìwo a? ⁶ Sôl i yviti ìwo zì-ì a Jònatan bè i kãe bè na,

“Mi n-bê sî và samo’ si iziyn nì Bôbo vzî a wù n-chi na mi n-zue wi Devit.”

⁷ Jònatàn i kæ jaŋ Devit si fè’ti nô mi ghà vzî a ñêyn bò ñweyn tàŋi. Wu taŋi tì i li gvì nì Devit sî Sôl wu nà felì ki ta wù tî nà felì si asi.

⁸ Ghi chiti ki ki tēyn iwonji fi lâlì antēynì nì gheli Isilæ ñêyn gheli Filisiyà, Devit i fi fvì ñêyn gheli iwonj nì ñweyn i se’ nù gheli Fìlisiyà. Àŋena nù gheli Fìlisiyà nô nì ñàŋ àŋena le’ni.

⁹ A nà ghi achi ali-a Sôl i du’ a ñweyn a ndo nì iwonj i ñweyni si a awu, Bôbo tsiynsi àyvis abi-a ki ki zìtì si fu nge’ sî ñweyn. Devit i nà si bu’ iluŋ, ¹⁰ Sôl i mòmsì si tim si ghàŋti ñweyn nì iwonji ñweyn zè iwuyn ndo. Mitì Devit i bàs wu tim bu’ ki iwuyn ndo. A ni nà ghi nìntu’ achi nâ ghè Devit i le’ lù.

¹¹ Ta Devit lè’ tî Sôl i tum gheli nìntu’ achi nâ ghè na ghi ndu nà chî ndô Devit ta ka itu’ sesi layn a àŋena zue ñweyn. Mitì wî Devit i Mikàl i nya’ nyù’ ñweyn i bè na, “Wà kæ si faŋ tì le’ si lu lvîyn nìntu’ a ghi bis ì zuè vâ a libis.” ¹² Mikàl i taŋi tì i gàm-tì i su’si nì Devit a wundù wu su’i i le’ lù si afu. ¹³ Mikàl i lì ànfè’sì i nyìŋsì ikuyn nì Devit, i limti àtu a ànfè’sì nâ kì nì iwî i bzi i fi chiyti ànfè’sì ateyn nì ndzisi.

¹⁴ A nà si ghi ta gheli ghì a Sôl tùm na ghi ndu zuè Devit ndù chem, Mikàl i bè sî àŋena na Devit nìn ko’i kò’i.

¹⁵ Àŋena ndù i fè’ti sî Sôl, wu bè na àŋena kasi ndù yèyn Devit kì nô si àŋena ngeŋsi. Wu n-bè sî àŋena na, “Yì ndu bè’i ñweyn (kì a

ηweyn i kuyn) bà'si ki nì ìkuyn ì gvì nì ηweyn mà zue kì nô si a ma ngeη.” ¹⁶ Mitì àηena ndu zi a ndo nì Devìt i yeyn ki ànfè'sì ta ki n-nyìη i kuyn nì ìwî i bzi atu nì ànkeyna. Àηena kasi ndu fè'tì sî Sôl. ¹⁷ Sôl i tum jànη Mikàl i bif sî ηweyn nâ, “Bòm ghà ta wà lìsi ma ì nì mbàynì yem le' a?” Mikàl i bè sî ηweyn na, “Devìt tî bè sî mà na mà kæ si faη tì vîsi na yì le' a wu zue ma.”

¹⁸ A nà ghi ta Devìt le' fvì iwu nì Sôl, wu ndù i yeyn Samwèl a ntè' Lamà i fè'tì nô mi ghà vzî a Sôl nì sî ηweyn, ηêyn Sôl i ndù a Nayòt i nà chi afu. ¹⁹ Wùl i ndu fè'tì sî Sôl na Devìt nìn ghi a Nayòt a ntè' Lamà. ²⁰ Sôl i fi tum gheli na ghi ndu ghal gvì nì Devìt. Àηena ndù chèm afu i yeyn anôyn a nfè'tì si gha'nisi ali-a àηena jân fè'tì àwo, Samwèl i ghi afu ta wul ì tisini nì àηena. Nô mi ìlvi gha Ayvis a Bôbo gvì atu nì gheli Sôl nâ ghi àηena nà si boη jân fè'tì àwo. ²¹ Sôl i yvi iwo zi-ì a yi gàyn i fi tum kfeynsi gheli na ghi ndu ghàl Devìt. Àηena ndù i nà si fì boη jân fè'tì kimi àwo. Sôl i fi tum kfeynsi gheli na à na si ghi ìngal ìtal, yi fi gayn ki tî. ²² Nô Sôl nì ngêη ηweyn i lu ndù a ntè' Lamà. A nà si ghi ta wù ndù chèm a ngùη ìbi i mu ghê a yi nà n-ghi a Seku, wu bif sî gheli afu na Samwèl ηêyn Devìt nìn ghi awo a? Gheli ateyn i bè sî ηweyn na àηena nìn ghi a Nayòt a ntè' Lamà.

²³ Sôl i lù si ndù a Nayòt a ntè' Lamà, Ayvis a Fiyini-a i gvì a ηweyn atu i nà si tisî ηweyn. Wu nà si boη jeli jân fè'tì ki àwo tèyn nô ta ka wù nî ndù chèm a Nayòt. ²⁴ Wu ndu chem afu, i cho'ti ndzisi ηweyn i nà si jân fè'tì àwo asi nì Samwèl. Wu n-nyìηi

afu ki nê ìsas iyumi i yisi ki tēyn i ni kfa chi. À ti iwo zè a gheli nà n-nê ghi nà mô ngàyn na, “Sôl si ghi kimi nfè’ti ìgha’ni.”

20

Jònatàn i gàm̀tì Devìt

¹ Devìt nìn læ meyn fi le’ i lù si a Nayòt a ntè’ Lamà i kiṅ ndù nì Jònatàn i bif sê ṅweyn nâ, “Mà bèbsi ghà? Mà nì nô ghà sê bò vâ wù lem si a ikàytì na yi n-zue mà-a?”

² Jònatàn i bèysì i bè sê Devìt na, “Yi kà’ yi bû gàyn. Wu n-zue wi vâ. Wa kya na bò wom lum ni wì iwo bula wù fê’ti sê mà kèsa à n-ghi ìwo ìgha’ni-i ma à n-ghi itelâ ì a. Wu nà n-kiṅ si zue vâ ma wù fe’ti meyn sê mà. Yi kà’ yi bu nà ghi na wù n-kiṅ si zue vâ.”

³ Mitì Devìt i bè sê Jònatàn na, “Yi n-ghi ki nô samo’. Bò vâ nìn faytî kya ki nô na mi n-ghi sùyn mìkàyn nì vâ. À ti iwo zè-ì a wù lèm na wu n-fè’ti wì sê vâ. Wù n-kya na wà kæ si keli a wà na saṅlî wì. Mi n-bê sê vâ samo’ si iziyn nì Bôbo Fiyini vzì a wù n-chi na mi n-ti ki ichfî nì ìkfi-i.”

⁴ Jònatàn i bè sê Devìt na, “Wà n-kiṅ na mà ni mi ghà sê vâ a mà ni.”

⁵ Devìt i bè sê Jònatàn na, “Yviti! Ayi a njoṅ ìfi-a nìn ghi a libis, nchînì ìla’ i dyeyn na mi n-keli si yi ghesì fòyn. Mitì visi mà ndu lèytì itwa’ si chem aley ìlvi ikfa ìlvi a chwò libis.” ⁶ Bò vâ kæ si bif ma, wa bè sê ṅweyn na ma loyn meyn ìlvi sê vâ si nyiṅ si ndù

a ma ntè' a Betlèhèm bòmta isas i ndo nì ghès i nin fu ìfu-i ichfi bèn sî Fiyini fi afu. ⁷ Wà kæ si bè tēyn, wu bê na mà nì kî nô ajûn a yi na dyēyn na ma bœ meyn. Mitì iton̄ n̄weyn kæ si yaf a wà na kya samo' na wù n-kîñ si zue ma. ⁸ Mi n-chwotî và na wà dyeyn atem ajuṅà sî mà bòmta ghesivà yi meyn mîkâyn asi nì Bôbo. Mitì wà kæ si nà kfâ' na ma bebsi meyn iwo wa zue ma kî nô si a wa ngeñ. Ka wa n-lì ndù nì mà sî bò vâ.

⁹ Jònatàn i bèynsì i bè sî Devit na, “ Mâ kâ' ma bú mòm. Mi nà n-kya samo' na bò wom ba'ti meyn si zue vâ ma ma fe'ti meyn sî và.”

¹⁰ Devit i bif sî Jònatàn nâ, “Bò vâ ti kæ si bèynsi vâ nì iton̄ i yafini wa fè'ti ti sî mà-a?”

¹¹ Jònatàn i bè sî n̄weyn na wù gvi n̄eyn n̄weyn fvi ndù itwa'. Ta wù bè tî àṅena i fvi ndù afu.

¹² Jònatàn i bè sî Devit na, “Mi n-chfînì sî và si iziyn nì Bôbo i Fiyini fi gheli Isilæ na à làè nà ghi ilvi a chwò libis a mà keli iwo zì-ì a bò wom nin ba'ti. Wù kæ si nà keli ìkfâ'ti ijuṅi kûm và, a mà tum ì fè'ti sî và. ¹³ Mitì mà kæ si yeyn na wù n-kîñ si zue vâ, fañ tì fè'ti sî và si gâmti na wà le' kî nô nì mbôynì, Bôbo Fiyini i fu nge' sî mà nô si a ṅañ. Mi n-jêm na Bôbo na ghi zî n̄weyn kî ighel ta wu na n-ghi n̄eyn bò wom. ¹⁴ Mi n-chwotî na wà na dyeyn kî àtem a juṅà sî mà nô ta ka mà lâ kfi kî ighel ta Bôbo nin dyēyn sî ghesivà, ka ghi n-zuè ghesivà. Mitì ma kæ kfi, ¹⁵ wa nà tô'nì kî to'ni nì isas i ndo nì mà-i nô mi ilvi ta Bôbo zueti mèsì

mbàynì syasi.”

¹⁶ Jònatàn i yi mikây nêyn Devit nì isas i ndo nì nweyn i bè na, “Mi n-jêm na Bôbo zueti mbàynì syasi nô sîjîm.” ¹⁷ Wù n-bê meyn kimi na Devit jemti ichfînì i nweyn na wù n-kôn zì bòmta Jònatàn nà n-kôn Devit kî ighel ta wù n-kon ngên nweyn. ¹⁸ Jònatàn i fi bè na, “À làe nà ghi a libis a ghi na keli àyi a njon ìfi. Alê’ à kya làe nà ghi ki ayum, a nô mi ndà yeyn kèli na wà n-ghi wi. ¹⁹ À làe nà ghi alej ilvi ikfa ilvi a chwò libis wa lù i ndù alè’ ghè a wà tí lèytì ateyn tì i dù’i a ngùn ìku’ i ngò’sì i nà chîtì mà afu mà gvi. ²⁰ Mi n-làe gvi-à ì tim awon à tal iku’ i ngò’sì nà ghè, tim tèyn ta mi n-tim àfo. ²¹ Mà làe tim mi ilvi gha ì tum wayn ilûmnì na wù ndu bônji gvi nì àwon ateyna. Wà kæ si yvi ma bê sî nweyn na, ‘Awon ateyna nin ghi abàs ghàyn’, wa nà kya si iziyn nì Bôbo na wà boe meyn i fvi gvi. ²² Mitì wà kæ si yvi ma bê sî wayn àteyn na, ‘Awon ateyna nin ghi ma ki ndû meyn ndèyn, wa nà kya na wà n-keli si le’ si lù ki ilvi nà ghè, bòmta Bôbo nin kin na wà lu. ²³ Mi n-jêm na Bôbo gamti ghesivà lem ichfînì i ghesivà bòmta ghesivà lè m ichfînì nà yèynì a nweyn asi.”

²⁴ Devit i lu ndu lèytì itwa’, achi ayi a njon ìfi ki gvi, fòyn Sôl i dù’i si yi. ²⁵ Wu n-dù’i ki alè’ ghè a wu nà n-lum du’i ateyn i ye’ti iwuyndò, Jònatàn i dù’i i kè’nì nweyn, Abnà i dù’i a ngùn nì Sôl. Mitì achi a Devit a nà ghi ki ayum. ²⁶ A nà ghi achi nà ghè, Sôl i faj tì bè iwo kûm Devit. Wu nà n-kfâ’ ki si a nweyn a ngen na, “Devit na ghi tèyn ma wù ni meyn iwo ì nà layn kfeynî wì si

gvi alè' ayi.” ²⁷ A nà ghi a ànkùmtì achi ayi, ale' a Devit a bu ghi ki ayum. Sôl i bif sî wâyn ηweyn Jônatan nâ, “À gâyn ghà wayn Jesi wèyn faṅ tì gvi alè' ayi si zìtì iyonì si chem layn a?”

²⁸ Jônatan i bèynsì i bè na, “Wù ti meyn chwòti mà na mà visi yì kwo ndù a Betlàhêm. ²⁹ Wù tî chwòti bè na mà visi yì ndu a Betlàhêm bòmta isas i ndo nì àṅena nin keli ìfu, woyn nà ηweyn i kiṅ nà wu na ghi afu. Wù chwoti na mà visi yì kwo ndù afu ì yèyn woyn nà ηweyn. À ti iwo zì-ì a wù faṅ tì gvi ale' ayi afèyn.”

³⁰ Sôl i yvi tî itoṅ ηweyn i yaf sî Jônatan nô si a ṅaṅ wu bè sî ηweyn na, “Wà n-ghi ki nô àfo a ma'i ni-a, to nì àtu a kì ta nà vâ. Mi n-kya na wà timi meyn abàs nì Devit zi ηweyn kê' mà. Iwo nâ yèynì a wà mòmm tēyn gvi meyn nì ìwumi sî vâ nô nì nì vzî a wù bzi vâ. ³¹ Wâyn Jesi nâ wèyn kæ si nà bu chi atu nse afèyn wà bù là sa' ifôyn. Tum wul wù li gvi nì ηweyn sî ma lvîyn, wù n-keli si kfi.”

³² Mitì Jônatan i bif sî ηweyn nâ, “Bòm ghà ta wà n-kiṅ si zue ηweyn a? Wù bì bebsi nô ghà?”

³³ Itoṅ Sôl i yaf bòmm dzi zì a Jônatan bèynsì ateyn, wu tim ηweyn nì ìwoṅi kiṅ ki nô si zue ηweyn. Jônatan i yeyn ki nô samo' na wù n-kiṅ si zue Devit.

³⁴ Itoṅ Jônatan i yaf wu làlì i lù si a alè' ayini-a. A nà ghi a ànkùmtì achi ayi nâ ghè wu faṅ tì yi bòmta wu nà n-saṅlì wi kûm dzi zì a bò ηweyn nà n-wumsi nyâblì nì Devit ateyn.

³⁵ Itu' i layn Jônatan i ndù itwa' si yeyn Devit afu, kì ta àṅena nà

n-si ghi ma ghi tisi meyn. Wu n-se si ndu tî i lî fifoyñ filûmnî fi lifi ñêyn ìnfeyñfi i ndù amo'. ³⁶ Wu ndù tî i bè sî wâyn lûmnî àteyn na, "Ma na tim ìwoñ wa nyiñ ndu boñ gvî nî ìnyeyni." Wayn àteyn i sesi nyiñ si ndù Jònatàn i tim iwoñ yi chwò ñweyn. ³⁷ Wâyn àteyn i ndu ba'si alè' ghè a iwoñ ateyni chèm ateyn Jònatàn i jañ bè sî ñweyn na iwoñ ateyni bu ghi asi, ³⁸ i fi byal bè na, "Yànysi ndu, ka fi tîmti." Wâyn àteyn i nyiñ ndu boñ iwoñ ateyn i gvî nî ìnyeyni sî Jònatàn. ³⁹ A nà n-kya ki Jònatàn ñêyn Devit iwo zî-ì a yi n-chwô, wâyn nâ vzi kya wi. ⁴⁰ Jònatàn i fu ifwo iwoñ nî ñweyn sî wâyn nâ vzi i bè na wù li nà kfâ nî ñweyn.

⁴¹ Wâyn lûmnî nâ vzi i lù, Devit i fvi gvî si ibàm iku' i ngò'sì afi a wù nî leytî ateyn i ngvîmti asi ni Jònatàn ìngal ìtal. Àjena ba'ni ngenji àjena i dzî nô si a ñañ mitî Devit i dzi chwò Jònatàn.

⁴² Jònatàn i bè sî Devit na, "Ndu ki nî mbôynî, bòmta ghesivà chfini meyn asi nî Bôbo na ghesivà na ghi suyñsi nô ta ka ghi lê ghi. Bôbo nin ghi nchwò nsa' ichfinî nî ghesivà, ghesivà nî àsas a ndosi nî ghesivà a i keli si lèm ichfinî ateyn." Devit i lù, Jònatàn i kasi kfa si a ntè'.

21

Devit i le' Sôl

¹ Devit nin lu meyn i ndu yeyn nfè'tî ìgha'ni zî a ghi nà n-tonji na Ahimelèk a ntè' Nôb. A nà si ghi ta wù yèyn Devit i nà si

faynà, i bif sî Devit nâ, “Bòm ghà ta wà n-jeli ki vâ nì nyiṅ a? Gheli iwoṅ nì và ba?”

² Devit i bè sî ṅweyn na, “Mi n-jeli ki ninyiṅ bòmta fòyn ghesinà tùm ma na mà ni iwo sî ṅweyn. Wù bè na mi n-keli wi si fè’ti alê’ kî a mi ndû ateyn sî wùl, keli wi mi si fè’ti iwo zì a mi n-dû si nì. Ma fe’ti meyn àlê’ kî a ka gheli iwoṅ nì mà koli ma ateyn. ³ Devit i taṅi tì i bif sî Ahimelèk na wà n-keli àfo a yini-a si fu mà a? Wà na keli tìghef ti abayn tìtâyn kèsa nô mi ghà ta ghi kà’ a ghi yi wa fu.”

⁴ Mitì nfè’ti àteyn i bè sî Devit na, “Mi n-keli wi àmbîmlì abayn ta nô mi ndà kà’ a wù yi. Mi n-keli ki ìfwo i yini ma ghi fu meyn sî Bôbo. Mitì yi kà’ a yi yi ilvi ta zî gheli ghya bû chi nì ghîki ghi a mîchi ghàyn.”

⁵ Devit i bè sî ṅweyn na, “Ghesi bû chi nì ghîki ghes a mîchi ghàyn. Ghès nin sesi se’ nô mi ifêl ìkà ghesi ba’ti ngêṅ seysi i nà layna, ghèsi nà n-ka’ ghi bû faṅ ti tì bà’ti ateyn ni iyeynì layn.”

⁶ Wu taṅi tì nô mi ilvi gha Ahimelèk i fu abayn nâ kî sî ṅweyn. Wù n-fu tî bòmta abayn ali-a nà n-ghi wi a bu kî akî a ghi fù meyn sî Bôbo. Abayn ateyn a nà n-ghi ma ghi kù’ti lisi kî lisi asi nì Bôbo ì tòm alumni-a.

⁷ À nà n-ghi tì wùl ì fèlini nì Sôl ìlvi ghi toṅtî na Duwèk a ghi wulì Edòm i ghi afu achi nâ ghè bòmta wu nà n-keli iwo si ni sî Bôbo. À nà n-tô’nè ṅweyn nì njîsi Sôl sî ba’sî nì gheli ghi a ghi nà n-kini njî si ateyn.

⁸ Devit i bif sî Ahimelèk nâ, “Wà n-keli iwouj kèsa finyuè afeyn a? Ma bù gvi nì ìfwo iwouj nì mà, nô mi finyuè bòmta mà nì nà jelì a ntum nì fòyn luḡ luḡ.”

⁹ Ahimelèk i bè na, “Finyuè fi Gòliyàt, i wulì Fìlisiyà vzi a wà tí zuè ibal i Elà nin ghi afêyn. Fi n-ghi ma ghi lim meyn nì ìbyâs i ndzisi ì lèm ibàm awaf nì nfè’ti ì ngaḡtini. Wà nà koḡà a wà li. Ghèsì nin keli wi finyue afêyn a bu ki ifi nâ fifi.” Devit i bè sî ḡweyn na, “Gvi nì ìnfeynfi sî mà. Nô finyuè filifi nin jofi chem wi ta ìnfeynfi.” ¹⁰ A nà ghi ki achi nâ ghè Devit i lù si afu bu le’ ki Sôl i ndu yeyn Akìsh i fòyn Gât, ¹¹ mitì nchìsi ḡweynsi i yeyn Devit i nà si bif sî ḡweyn nâ, “Ìwêyn nìn ghi wi Devit i fòyn gheli Isilæ tèyn a? Ba a n-ghi ḡweyn a gheli Isilæ nà n-yem njàḡsì kûm ḡweyn, saḡlì kûm tìwouj tìtì a wù tim yi bê na,

“Sôl zueti meyn mbàynsì ḡweyn nkam, mitì Devit zueti nkamsi ìvim ìvim.”

¹² Devit i yvi ta ghi n-taḡi kûm ḡweyn tì iwo ateyni nà fu nge’ sî ḡweyn, wu nà si fayn na fòyn Gât nâ vzi nin zue zì. ¹³ A nà si ghi mi ìlvi gha ta Devit nìn ghi ḡêyn fòyn Akìsh nì nchìsi ḡweyn si wu nà si kem ni ki na yi n-ja’ ja’, àḡena nà si mômsì si tisi ḡweyn wu to nî ki ta wul ì ja’nì dyôyntì ìfwo ichfi mbàyn, mìnchya fvi kali a ḡweyn a nyuḡsi idyèl.

¹⁴ Akìsh i bè sî nchìsi ḡweynsi na, “Wulì wèyn si ja’ ja’. Yi n-gvî nì ḡweyn na mà ni gha nì ḡweyn a? ¹⁵ Gheli ghi ja’ni si ghi ma ghi dvî meyn chwòsì ila’ afêyn. Yi fi li gvî nì ìlvi na wù na ja’ a

ma asi bòm gha? Mi n-kôn wì na wù zì a ma ndo.”

22

Sôl i zueti nfè'ti si a Nôb

¹ Devit nìn fi meyn lù si a ntè' Gât i le' ndu lèytì ifò ili a ngùn ntè' Adulàm. Woyn nà ñweyn nì isas i ndo nì bò ñweyn nô ìjìm i yvi alê' kì a wù lèytì ateyn, i lu ndù si yeyn ñweyn. ² Gheli ghili nìn læ meyn boñ ndu kimi si yeyn ñweyn chem ndû ighi ìkæ. À nà n-ghi gheli ghi sa' ye'tî àñena, ghili ghi ateyn keli ìkwo si là', ghili gvî kì nô bòmta àñena nà n-sañli wi. Ghi gvi kì tî Devit i nà si ghi àtu sî àñena.

³ Devit i fi lù si afu i ndù a ntè' Misbà ila' i Muwàb i bè sî fòyn na, “Mi n-chwotî na wà visi bò wom nì nà wom gvi nà chî afèyn zî àñena si chem ta ka mà keli iwo zì a Fiyini fi nìn kiñ si ni sî mà.” ⁴ Fòyn Muwàb i bimi, Devit i visi àñena sî ñweyn. Àñena fañ kì afu nô taka Devit læ kàsi fvì si alè' ghè a wù nà n-lèytì ateyn.

⁵ A nà ghi achi ali-a, Gâd i Nfè'ti ìgha'ni i ndu bè sî Devit na, “Yi n-jofî wì na wà na fî chî alè' ghàyn. Kwo lu ndu ila'i Judà.” Devit i kæ lù si ndù si nà chi akù ali-a a ngùn ntè' Helèt. ⁶ A læ nà ghi achi ali-a Sôl i yvi na ghi yeyn meyn àlê' kì a Devit nìn lèytì ateyn ñèyn gheli ñweyn. Ghi n-læ fè'ti iwo ateyn sî ñweyn wu du' isas i fîkà' fi tamalìs atu kfîyn a Gibiyà nì ìwoñi si awu, ma gheli ñweyn timi meyn jìñ kàli ñweyn. ⁷ Sôl i bè sî àñena na, “Gheli isas i ndo nì Benjamìn, yì yvìti a woyn nà ghem. A ti bè na wâyn

Jesì wèyn kà' a wù fu gveyinsi sî zì ta mà si ghi ma ma fu meyn a? A wù ti kà' a wù fu michi ìngàntinî na yì na tisî gheli iwòn a? ⁸ A ti iwo zì a yì kulî mìnàn si su'si ma si a yi a fòyn. Wayn wom tî yì mikây nêyn Devit nô wùl sî zì fañ tì fè'ti sî mà. Wùl sî zì i keli wi ilvi kûm mà. Nô wùl bû timi fè'ti sî mà na Devit nìn ba'tî si zue ma. Wây n wom Jònatan nìn tô' iwo nâ yèynì miti wùl sî zì i fè'ti wì sî ma." ⁹ Wu nâ n-tañ tì Duwèk i wul ì Edòm i ti nêyn nchì si Sòlsì wu bè na, "Ma ti meyn yèyn wây n Jesì nâ vzi ta wù gvì si yeyn Ahimelèk i wây n Ahitùb a ntè' Nôb. ¹⁰ Wây n Jesì nâ vzi tî gvì tì Ahimelèk bif iwo zi-ì sî Bôbo a wù n-kiñ na wù ni, ì fu ifwo i yini i fi fu kîmi fînyuè fi Gòliyàt i wulì Fìlisiyà vzi sî nweyn."

¹¹ A nâ si ghi ta Sôl yvi iwo ateyn, wu tum jàn Ahimelèk i wây n Ahitùb nêyn gheli isas i ndo nì bò nweyn ghi a ghi nâ n-ghi ngànsi ndô Fiyini a Nôb nô ghjîm, ànena gvì a nweyn asi. ¹² Sôl i kæ bè sî Ahimelèk na, "Yviti a wây n Ahitùb." Ahimelèk i beynsì na, "Mì yvitî a mbæ."

¹³ Sôl i bif sî nweyn nâ, "Bòm ghà ta zî wây n Jesì wèyn nìn cho' avi àkema a? Zî nweyn yini meyn wà fu àbayn nì fînyuèfi sî nweyn. Wà fi meyn bif iwo zì sî Fiyini fî a ka wù ni. Awo nâ kèynà a wà nì tēyn, gamti meyn si nì na wù ke' ma. À n-ghi lvîyn wu ki ki fibû'nì tēyn si zue ma."

¹⁴ Ahimelèk i bèynsì i bè sî fòyn na, "Devit nìn ghi wul ì fèlini nì và vzi a wù n-yvini vâ chwô nô mi ndà. Ba wù n-ghi lûm wayn

vâ, ghi kimi àtu a gheli ghi a ghi n-chî vâ? Ba nô gheli ghèjìim a wa isas i ndo nin gvimlî ñweyn nô si ajûñ? ¹⁵ À bu tî nà ghi àchi a ki asi-a ta mà bîf iwo kûm ñweyn sî Fiyini fî. Mi n-chwotî vâ a mbàe na ka wà na kfà' na ghesi gheli isas i ndo nì bò wom nin kya iwo kûm iwo nâ yèyni a wà n-bê.”

¹⁶ Mitì foyñ be ki sî Ahimelèk na, “Mi n-bê sî vâ samo' na zî gheli isas i ndo nì bò vâ nô ghèjìim nìn kfiti-à.” ¹⁷ Wu tañi tì i bè sî nchì sîsî a si nà n-ti a ñweyn a ngùn na, “Yì zueti ngàñsi Bôbo Fiyini sèynsî nô sîjìim bòmta àñena nin boñ tò' Devit. Àñena ti meyn nà kya na wù n-le' le' ì fañ tì fè'ti sî mà.” Mitì nchì si ateyn si nà kôñ wì si zueti ngàñsi Bôbo Fiyini.

¹⁸ Wu n-tàñi tî i bè sî Duwèk na, “Zueti ngàñsi ndô Fiyini nâ sèynsî.” Nô mi ìlvì gha Duwèk i beynlì i zueti nô sîjìim. Wù n-tsiynti zueti àñena ta ghi n-mà' ndzisi ngàñ si ndô Fiyini mivim mfama njvàsì tâyn achi nâ ghè. ¹⁹ Wù n-zueti meyn kimi gheli ntè' Nôb ghi a ngàñsi ndô Fiyini si nà n-chi afu nì finyuèfi. Wù n-fi meyn zueti kimi ghilûmnì nì ghiki a ntè' afu nì woynda ba'sî nì nyamsi mbolo'si nì njàkàsì nì njìsi ajenasi.

²⁰ Wu n-zuèti mitì wâyn ilûmnì ìlvì i le' ndu yeyn Devit iziyn i ñweyni ghi Abiyatà i wâyn Ahimelèk. Ahimelèk nà n-ghi wâyn Ahitùb. ²¹ Wu ndù tì i fè'ti sî Devit na Sôl zueti meyn ngàñsi Bôbo Fiyini. ²² Devit i bè sî ñweyn na, “À tî nà ghi achi ghè a mà yeyn Duwèk i wul ì Edòm vzì afu i keli ki keli na wu n-fè'ti sî Sôl na yi yeyn meyn mà ghesi bò vâ. Yi ti n-dyèyn na ghi zue bò vâ nì isas

i ndo nì ñweyni bòm mà. ²³ Dù'i ki afêyn ghesivà. Ka wa n-fi fàyn. Sôl nìn kiñ si zueti ghesivà ki ghìjìm. Iwo i nìn gàyn wì sî và ma ghi.”

23

Devit i bèsì gheli Kelà

¹ À n-læ meyn nà ghi achi ali-a wùl i gvi fè'tì sî Devit na gheli Fìlisiyà nìn nù gheli Kelà be'ì lù nì àsaña si a ilwè' ghè a ghi n-leñ ateyn. ² Devit i bif sî Fiyini fi na, “Mà ndu nù gheli Fìlisiyà ghèyn a?” Bôbo bèynsì i bè na, “Ndu nu àjena i bèsì gheli Kelà.” ³ Mitì gheli Devit i bè sî ñweyn na, “Ghesinà ti kæ nà ghi afêyn a Judà faynà a yi na ghi ti-a ilvi ta ghesinà ndù si nu gheli Fìlisiya a Kelà a?”

⁴ Devit i fi bif sî Bôbo na yì ni gha? Bôbo bè sî ñweyn na, “Ndù a Kelà bòmta mi n-fu gheli Fìlisiyà a wa awu.” ⁵ Devit i lù ñèyn gheli ñweyn i ndù a Kelà i nù gheli Fìlisiyà i bè'i lù nì nyamsi àjenasi. Wù n-læ meyn zueti gheli Fìlisiyà nô si idvì i bèsì gheli Kelà. ⁶ À nà n-ghi tì ma Abiyatà i wâyñ Ahimelèk vzi nìn læ meyn sesi le' si ndù a ngùñ nì Devit a Kelà, i li àghansi a ngàñ ndô Fiyini.

Sôl i nyiñ ibàm nì Devit

⁷ Ghi fè'tì sî Sôl na Devit ndu meyn a Kelà wu bè na, “À ti n-ghi na Fiyini fi fu meyn ñweyn a ma awu bòmta wù zi meyn fò ngèñ

ņweyn a ntè' yi keli mbàyn ghi fô àchfî ateyn.”⁸ Ta wù bè tí i jàntì gheli iwoņ nìn ņweyn nô ghìjìm na àņena ndu i jìņ kal Devìt ņêyn gheli ņweyn a Kelà.

⁹ Devìt i yvi nô mi ìlvi gha na Sôl nìn ba'tî si nu ņweyn, wu bè sî Abiyatà i ngàņ ndô Fiyini na wù gvi nì àghaņsi kì. ¹⁰ Devìt i jèm sî Fiyini fì i bè na, “O Bôbo Fiyini fì gheli Isilàè, mà wul ìfelini nì và yvi meyn samo' na Sôl nìn ba'tî si gvi si bebsi ntè' Kelà yèyn bòm mà. ¹¹ A gheli ntè' Kelà ghèyn ti n-ghali mà fù sî Sôl a? A Sôl ti n-gvi-à kì ighel ta wul ìfelini nì và yvì-a? O Bôbo Fiyini fì gheli Isilàè, fè'ti sî wul ìfèlini nì và.” Bôbo bè na, “Wu n-gvì-à.”

¹² Devìt i fi kumti bif nâ, “Ba à ti n-ghi na Gheli Kelà ghèyn nìn ghali ghesì ghelì ghem fù sî Sôl ma?” Bôbo Fiyini i bè na, “Àņena nìn fu-a.”

¹³ Bôbo i bè tì Devìt i fvì si a Kelà ņêyn gheli ņweyn ghi chem ndû ighi ntufa i faņ nà ndû kì alê' nì àle' à. A nà ghi ta ghi fè'ti sî Sôl na Devìt le' meyn fvì si a Kelà wu faņ tì fì ndù afu.

¹⁴ Wù n-læ meyn chi ìlwè' i leyntini a nse ìyum i fi ndù i chi a Zîf ìla'i kfiynsi a nse ìyum. Sôl i nà kiņ Devìt kì achi nì achi-a mitì Fiyini fì faņ ti visi na Sôl yeyn ņweyn.

¹⁵ Devìt i nà bu ghi kì a Holès a nse ìyum a Zîf i yvi na Sôl gvi meyn nà kiņ ņweyn si zue. ¹⁶ Jònatàn i wâyn Sôl i ndu yeyn Devìt a ntè' Holès i tebti ņweyn na wù na ye'tî kì iwùyn nì Fiyini fì. ¹⁷ Wu n-bè sî ņweyn na, “Ka wà na faynà. Bò wom nìn kùm wì awu a wa iwùyn. Wà na ghi fòyn Isilàè, ma ghi ànkùmtì sî và. Nô

bò wom Sôl nin kya tèyn. ¹⁸ Àņena ghìbò i yi mikâyn asi nì Bôbo. Jònatàn i lu kfa mitì Devìt i faņ ki a Holès.

¹⁹ Gheli Zìf i ndu yeyn Sôl a Gibiyà i bè sî ŋweyn na, “Wà n-kya na Devìt nin leytì kal ki a ghès a ngùŋ a Holès a? Wù n-chî a kfiyn Hakilà isas i Jeshimòn. ²⁰ Ghès nin chwotî a mbàe na yi na boynî-à wa gvì nô mi ilvi gha ta wà n-kôŋ ghèsì ghal ŋweyn fù sî vâ.”

²¹ Sôl i bèynsì i bè sî àņena na, “Bôbo nin boysî zì bòm ikfâ’tì zì a yi n-keli sî mà. ²² Yi kasi kfa ndù tò’ bibti àwo kûm ŋweyn. Yi bibti ì yvi alê’ kì a wù nî wu na nyaŋsì ndû ateyn, fi yvi na à yèyn nda ŋweyn afu a. Wù n-ghi tì ma ghi fe’ti meyn sî mà na wù n-kunlî-à. ²³ Yi fayti bìbti ìlwê’ vzî a wù nî wu nà lêytì ateyn nô ìjìm. Yi bìbti ì yvi yi gvì fè’tì sî mà ta ka ghesìnà ndu kì amo’. Wù kæ si nà ghi nô mi alè’ àkà afu a mà ghal ŋweyn kôŋ wu fi nì mi ghà.

²⁴ Wu taņi tì àņena lù si a ŋweyn asi i ndù a Zìf. A nà n-ghi tì Devìt ŋeyn gheli ŋweyn i ghi a nse iyum a ntè’ Mawûn ibal ili isas Jeshimòn. ²⁵ Sôl ŋeyn gheli iwonj nì ŋweyn i lu ndù si kiņ Devìt. Ghi fè’tì sî Devìt nô mi ilvi gha wu lù i ndu lèytì a iwu ili a nse iyum a ntè’ Mawûn. Sôl i yvi na wù n-ghi afu i jùmti ndù nì ŋweyn.

²⁶ Sôl nà n-jêl abàs a kfiyn ali-a, Devìt ŋeyn gheli ŋweyn i jêl ateyn nì ali-a filî le’ ndû nì Sôl. A nà si ghi ta Sôl ŋeyn gheli iwonj nì ŋweyn jêl nà si ba’si gvî sî Devìt ŋeyn gheli ŋweyn si ghayti

àņena, ²⁷ kî tēyn wùl i gvi bè sî Sôl na, “Kasi wa nyiņ kfâ! Gheli Fìlisiyà zi meyn nî ìnû-ì ila’. ²⁸ Nô mi ìlvi gha Sôl i faņ tî fi nyiņ ibàm nî Devit i kasi kfa si nu gheli Fìlisiyà. À ti iwo zì a ghi n-tonṭi alê’ nâ kî na Sela Hamalekòṭ^f. ²⁹ Devit i lù si afu i ndu nà leytì chî a En Gedì.

24

Devit i le’ na yi n-zue wi Sôl

¹ À nà n-ghi ta Sôl nyiņ ibàm nî gheli Fìlisiyà kàsi kfa, wu yvi na Devit nìn ghi a nse ìyum a En Gedì. ² Sôl i yvi tî i cho’ti gheli iwòņ ghito a Isilæ nkamsì tal ñēyn àņena i fvì i ndu nà kiņ Devit ñēyn gheli ñweyn a ñuņ tìwù afî a bzisi twa’si nà n-chi ateyn.

³ Sôl i jêl i ndu chem alè’ ali-a, mbàynsi njìsi i ghi a mbàe dzì, ifò ili i ghi afu, wu zi ìkffìl ateyn. A ghi tî ma Devit ñēyn gheli ñweyn ni meyn zi lèytì kîmi ifò nâ ghè nô antēynì. ⁴ Gheli Devit i yeyn Sôl i bè sî Devit na, “Layn nìn ghi ki nô àchi kî a Bôbo tî nà bê. Wù tî bè na, “Mì n-fu mbàynì zya a wa awu a wà ni iwo zì a wà n-kôņ nî nyeyn. Àņena bè tî Devit i nya’ti ñàņlì i ndu teyn ighaņ i ndzisi nî Sôl.

⁵ Ta Devit tēyn tî iwo ateyni nà si fu nge’ sî ñweyn. ⁶ Wu bè sî gheli ñweyn na, “Mì n-jêm na ka Bôbo visi mà ni ìnkì iwo nâ zì-ì

---

^f**23.28** Iziyn nâ yèynì nìn kfâ’tì na, iwu zì a ghès nìn læ le’ mbàynì seysi ateyn.

kèsa iwo ibzi-i ili sî bò ìfèl nì mà a ghi ivzî a wù chò' meyn si a fòyn.” ⁷ Wu tanj tì i chiyli gheli nweyn na ka àjena nu Sôl. Sôl i fvì si a ifò nâ ghè i nà si ndu-à.

⁸ Devit i fvì si ifò nâ ghè i byal i jàn Sôl i bè na, “Mbàè, bò ìfèl nì mà.” Sôl i bèynsì si ki Devit i su'i ngu'ti i k fisi ikê' i nweyn a nse, ⁹ i bè sî Sôl na, “À n-ghi bôm ghà ta gheli nin bê na mi n-kfaynti si ni iwo ibzi-i sî và wa yvitî-a? ¹⁰ Wà yeyn meyn kî nô layn nì àsi à kya na Bôbo we meyn và a ma awu antêyni ifò afêyn. Gheli ghili ni meyn nâ tusî mà na mà zue vâ, ma le' ì bè sî àjena na mà kà' ma bû nì iwo ibzi-i sî bò ìfèl nì mà bômta wù n-ghi ma à chò' Bôbo. ¹¹ Yeyn ki ighañ i dâla nì và a ma awu a mbàè! Ma ni meyn si teyn ighañ i dâla nì và miti fàn ti zue vâ. Wà kà' a wà yeyn kî nô samo' lvîyn na iwu iwom nì n-ghi àzì-azi miti wa byem mà si zue. ¹² Mi n-jêm na Bôbo ki antêyni nì ghesivà yeyn wul vzi a wù jas, ì sîsì awo abi-a kî a wà nì sî mà, miti awu à kema ghi wi si kum vâ. ¹³ Ngàyn ìlì nin ghi na, “Fikâ' fi bifì nin kolâ ki mitam ìnbî.” À ti iwo zì a awu à kema nin kùm wì vâ.

¹⁴ Fòyn Isilèè ti fvì si nu nô ndà? Wà nyiñ nô ibàm nì ndà? Wà n-nyiñ ibàm nì àkfi a bi-a? Kî nô nkàyn mbù' ta ma têyn? ¹⁵ Mi n-jêm na Bôbo ki antêyni nì ghesivà yeyn wul vzi a wù jas. Mi n-jêm na wù ki ànjìñ à kema gàmti ghal fsi ma si a wa awu ì nì mà layn nsa'.

¹⁶ Devit i tanj mèsì, Sôl i bif sî nweyn nâ, “A à n-ghi kî nô gyâ zyâ tì a wâyn wom Devit? Ta wù bif tî ì byal dzì i bè na, ¹⁷ “Wà

n-ghi ki nô wul àtì-ati chwô mà. Wà to'ni meyn nì mà mitì ma nyablì nì và. ¹⁸ Wà fe'ti meyn ìwo i junjì zì a wà nì sî mà kî lvîyn tèyn. Bôbo ni meyn we mà kî nô iwu nì và mitì wà faṅ ti zue ma. ¹⁹ A wùl ti kà' a wù yeyn mbàynì ṅweyn ì vîsi a yì lu bula wù nî ìwo ibzi-i sî ìnyeyn a? Mi n-jêm na Bôbo ma'ti vâ nô ajûṅ bôm dzi zì a wà tò'ni nì mà ateyn layn. ²⁰ Mi n-kya samo' na wà na ghi fòyn Isilè, ifôyn vâ i ghi si faṅ ki samo'. ²¹ Chfîni lâ mà lvîyn si iziyn nì Bôbo Fiyini na wa n-zuetî wì woyn ghem si nì na iziyn iyemi le si isas i ndo nì bò wom.

²² Sôl i taṅi tì Devit i chfîni si ni iwo zì a Sôl bè. Nô mi ìlvi gha Sôl i kasi kfa mitì Devit ṅèyn gheli ṅweyn i kasi ndù ki alè' a leytina ni àṅena afî.

25

Devit ṅèyn Nabàl nì Abigèl

¹ Samwèl nìn læ meyn kfi gheli Isilè nô ghijîm i yvîṅti si dzì ikfi i ṅweyn. Ghi n-læ gvîmi ṅweyn a ṅweyn abe a Lamà. Devit i lu ndù si nà chî a nse iyum a Balàn.

² Wul ìtwo ìlvi nà n-ghi a ntè' Màwûn keli ìfwo a ntè' Kamèl. Wu nà n-keli bzisi ndoṅ nkam nì njîsî nkam sî tal. Wù nà n-teyntî ìwî ateyn a ntè' Kamèl. ³ Iziyn i ṅweyni nà n-ghi Nabàl, iziyn i wî ṅweyni ghi Abigèl. Abigèl nà n-jofa fî tofa mitì lûm ṅweyn i ghi atem a ṅweyn a befa, wu fî bema ma wù fvî intweṅ ndo nì Kalèb.

⁴ A nà ghi ta Devit nìn ghi a nse iyum wu yvi na Nabàl nìn

teyntî iwî i njîsî nî nweyn. ⁵ Ta wù yvî tî i tum woyn da tîkùŋ ghili ìvim i bè sî àŋena na, “Yì ndu a Kamèl ì tonŋti Nabàl sî mà. ⁶ Yì bè sî nweyn na, mi n-jêm na Fiyini fi fu michi ìndyà sî và ì boysi và nî ìsas i ndo nî và-i nô ìjîm ba’sî nô mi nî ghà vzî a và n-keli. ⁷ Ma yvi meyn na và n-teyntî iwî i njîsî nî và lvîyn. A nà n-ghi ta nchîsi nyâmsî nî vâsi nà n-kini njîsî a ghès a ngùŋ a Kamèl, ghès nin bu læ nyàbli nî àŋena. Afo a àŋena nin bu læ lè nô àmò’. ⁸ Bif sî gheli ghi felini nî và ka àŋena fe’ti sî và na iwo nâ yèyni a mà bè tèyn nin ghi samo’. Bòm tèyn, dyèyn atem ajuŋà sî gheli ghem ta atu-a jòf ghès i gvî ilvi ayi nî và afèyn. Mi n-chwotî na và fu nô mi ghà vzî a và kà’ a và fu sî gheli ghi felini nî và nî wâyn và Devit.

⁹ A nà ghi ta gheli Devit jèl ndu chem a Kamèl, àŋena là’i ntùm Devit sî Nabàl i nà si chîti-à.

¹⁰ Nabàl i bèynsî i bif sî àŋena na, “Devit nâ wèyn nin ghi nô nda? Wâyn Jesi nâ wèyn nin nkfâ’ nô na yi n-ghi ghà? Wù n-ghi ki ta gheli ghi felini ghèyn a ghi n-le’ni ghìbo ifèl nî àŋena a mîchi ghàyn. ¹¹ A ti bè na mà kà’ a mà li abayn à kema, nî mu mêm, nî njwò ma mà kfè sî gheli ghi felini nî mà nà fu sî gheli kya wi mi na ghi lù wo a?

¹² Ta wù tànŋi tî gheli Devit i kasi kfa i ndu fè’ti nô mi ghà sî Devit ta Nabàl bè. ¹³ Devit i bè sî gheli nweyn na, “Nô mi ndà kul fînyue fi nweyn.” Wu n-bè tî i boŋ kul i fi nweynfi i lù nêyn gheli ghi chem ndû ighi ìkàè, gheli ighi ìbò i faŋ i nà chî ìfwo iwòŋ.

¹⁴ Wùl ìfelini nì Nabàl ìlvì i fè'tì sî Abigèl i wî Nabàl na, “Devìt ti meyn tùm gheli a nse ìyum na ghi gvi tòn̄ti bò ifèl nì ghès sî ñweyn, ghi gvî wù teli k̄i teli àṅena. ¹⁵ A ghi tì ma gheli nâ ghi nin læ meyn tò'n̄nì nì ghès nô ajûṅ. Àṅena nin bu læ nyàbli nì ghès, nô àfo à kesa àmò' i faṅ ti lè nô ta ka ghèsì chi a àṅena ngùṅ læ lù. ¹⁶ Àṅena nà n-ghi k̄i sî ghès tēyn ta mbàyn a yì n-k̄iṅtì ghes n̄inchuè nì n̄intu' a m̄ichi ghè a ghès nà n-kini n̄jì seysi a aṅena ngùṅ. ¹⁷ Fayti kfà'ti i yeyn iwo z̄i a wà kà' a wà ni lv̄iyn bòm̄ta nge' ìbemni nin ghi si koli bò ifèl nì ghès ba'sî nì gheli ndo nì ñweyn nô gh̄j̄im. Wù n-ghi tì atem a befa ma wùl kà' wu bù bè ìwo sî ñweyn wù yvi.

¹⁸ Wù n-taṅi t̄i Abigèl i làli k̄i lali i l̄i t̄ighef ti abayn ighi ìbò n̄in nsalsi m̄l̄lù' s̄i bò. Wù n-li meyn kimi n̄j̄is̄i t̄ayn ma ghi si meyn f̄ayti ba'sî nì asaṅ a kaṅna si chem ìkfaṅ ìbwò. Wù n-fi meyn li kimi ntu'si les̄ins̄i ivi, nì ntu'si figs̄i ta ghi m̄em̄ti ighi ì bò i ch̄iynti ko'si ìfwo nâ w̄eyn at̄u n̄jàk̄ays̄i. ¹⁹ Ta wù kò'si t̄i i bè sî gheli ghi felini nì ñweyn na, “Yì na ndoyn asi, mi n-ngv̄i-à.” Wu nà n-n̄i mi tì bula wù bê ìwo sî lum ñweyn Nabàl.

²⁰ A nà ghi ta wù kò' at̄u n̄jàk̄as nì ñweyn ì j̄èl ch̄em afoṅli ali-a a kfiyn, wu yeyn ta Devìt ñēyn gheli ñweyn nin kalì gv̄i, wu ndù kòyn̄n̄i ñēyn àṅena. ²¹ À nà n-ghi tì ma Devìt ku'ti meyn t̄aṅi sî gheli ñweyn bè na, “Yi ti ndyēyn na ifèl ì yemi ta mà t̄i nà t̄o'ni nì ìfwo ba w̄eyn a nse ìyum na ka nô afo a ñweyn àmò' a le t̄i nà ghi k̄i si al̄u t̄eyn? Wù la' meyn n̄j̄uṅ yem n̄i mbi. ²² Mi n-bê samo' na

itu' kæ sesi layn wul ìlûmnî i bu ghaynî a ndo nî Nabâl bula ma zueti ki ghîjîm, Fiyini fi fu nge' ìgha'ni sî ma!"

²³ Abigèl i yeyn Devît nô mi ilvi gha i nyànsi su'i si atû njâkâs nî ñweyn i ndu ngu'ti asi nî Devît i kfisi ìkê' i ñweyn a nse. ²⁴ Ta wù ngu'ti tî i bè sî Devît na, "Mi n-chwotî và a bô, lèsi fu wul ìfelini nî và. Visi mà fayti fè'ti iwo zî a yi tî gàyn. ²⁵ Mi n-chwôtî và a bô ka n-zi iwo nî Nabâl wèyn a atem nin bef tēyn. Wù n-ghi tēyn iziyn i ñweyni i ghi "Àngù", wu nî àwo ki fisî ki iziyn i ñweyn. Sî mà wul ìfelini nî và, ma bu tî yèyn gheli ghî a wà tî tum. ²⁶ Ta Bôbo bù'si meyn na ka wà zue wul, fi gàmtî na ka wà sisi si a wa ngeñ. Ta Bôbo Fiyini nîn chi wa bu ghi, mi n-jêm na mbàynî shyasi ba'sî nî gheli ghî a ghi n-kfâ'tî si ni mbi sî và nô ghîjîm, keli nge' zî a Nabâl nin keli. ²⁷ Lî lâ ìfwo wèyn a mà gvî nî ñweyn sî và i fu sî gheli ghèyn a zî àjena nin jeli amo' tēyn.

²⁸ Mi n-chwotî a bô, lèsi fu nô mi ghà ta mà nî bèbsi sî và. Mi n-kya samo' na Bôbo Fiyini nin lèm và si a fòyn Isilæ a nô woyn ghya lâ ko' kî si a tîfòyn. Yi na ghi tēyn bômta và n-tim tìwoñ ti Bôbo. Wà làè nî wî iwo ibzi-i nô ta ka wà lâ kfi. ²⁹ Wùl kæ si nà kiñ mi và si zue, a Bôbo Fiyini fyafi kiñti và kî ta wùl nî wu nà kîñti àfo kî a kî n-ko'ni sî ñweyn. Mitî sî mbàynî syasi wu nî tim mà'ì àjena kî ta wùl nî wu tim ngò' a fam. ³⁰ A làè nà ghi ta Bôbo nî meyn mèsì àwo ajuñà kî a wù chfîni sî và, ì lem và si a fòyn Isilæ, ³¹ a ikfâ'tî ìzæ na fu wi nge' sî và na wà timi meyn zuè wul salû kèsa sîsî si a wa ngeñ. Ma na chwotî a bô na Bôbo Fiyini lâ

nì àwo ajuṅà nâ kèynà sî và, ka wa n-lèysì mà wul ì felini nì và.

³² Devit i bè sî Abigèl na, “Mi n-fu àyòṅnì sî Bôbo Fiyini fi Isilè ta wù tum na wà gvi ì yèyn ma layn. ³³ Mi n-jêm na Fiyini fi boysi vâ bôm itof ìzæ. Wà gamti meyn mà na ka mà zueti gheli si sîsi si a ma ngeṅ. ³⁴ Mi n-bê sî và asi nì Bôbo Fiyini fi gheli Isilè fifi a fi n-chi, ma fi ni meyn na ka mà ni iwo ibzi-i sî và, wà nà n-faṅ tì nyàṅsì tì gvi si yeyn ma, a itu’ sesi layn a libis nô wul ìlûmnì ìmò’ i bu kali wi a ndo nì Nabàl, ma ma zueti meyn nô ghìjìm.”

³⁵ Devit i taṅi tì i fsi ifwo vzì a wù gvi nì ṅweyn i bè sî ṅweyn na, “Kfa ki nì mbôynì. Ma yvi meyn iwo zì a wà bè ghi si ni ki tî.”

³⁶ A nà ghi ta Abigèl kàsi kfa wu yeyn ma Nabàl jaṅti meyn gheli kì si idvì nà yisi-à. Wù nà n-si ghi ma mîlù’ ku meyn nô si a ṅaṅ wù na si ghi ki iwùyn iwùyn. Abigèl i faṅ ti bê iwo sî ṅweyn nô ta ka itu’ layn. ³⁷ A nà si ghi nì ìbisì bisì ta asi a Nabàl à lànì meyn, wî ṅweyn i fè’tì nô mi ghà sî ṅweyn ta yi tî gàyn. Wu nà yvi gvî tèyn, alima-alima i bàsà ṅweyn wu fe i kèblì i to ki ta ngò’. ³⁸ Mìchi chwò ki si chem ìvim Bôbo nì Nabàl i kfi.

³⁹ Devit i yvi na Nabàl kfi meyn wu bè na, “Mi n-fu àyòṅnì sî Bôbo. Wù dyeyn meyn na Nabàl ti meyn nì iwo i bzi-i ta wù tî tèli ma. Bôbo bu’si meyn na ka mà ni jas, ì fù nge’ sî Nabàl bôm iwo i bzi-i zì a wu tî mòm sî mà.” Ta wù taṅi mèsì tî i tum gheli na ghi ndu bè sî Abigèl na wù gvi nà ghi wî ṅweyn. ⁴⁰ Gheli ghi felini nì Devit i ndù a ntè’ Kamèl i bè sî Abigèl na, “Devit tum ghes na ghès gvi bè và si a wi (na yi n-kôṅ si mala vâ).

⁴¹ Abigèl i ngvimti i chfiñsi àtu a nse i bè na, “Ma bimi meyn. Mi n-kôn si nà ghi nô mi wul ìfelinì sî zì gheli ghi felini nì Devit, sù nô mi ìvi ì vzi.” ⁴² Wu n-tànji tî i nyanji ko’ ki ko’ atû njàkàs nì nweyn i lì gheli ghi felini nì nweyn ghiki ghitàyn àjena lù nêyn gheli ghi felinì nì Devit. Wu ndu i nà si ghi wî Devit. ⁴³ Devit nà n-ghi ma wù n-læ meyn mala Ahinòm i wâyn wùlì Jezlèl, àjena ghìbò i nà si ghi ghiki nweyn. ⁴⁴ À nà n-ghi tì ma Sôl si ghi ma wù lî meyn wî Devit i Mikàl fù sî Baltèl i wâyn Layish ma wù lù a Galim.

26

Devit i fi le’ na yi n-zue wi Sôl.

¹ À n-læ nà ghi achi ali-a gheli Zîf ghili i fi ndù i yeyn Sôl a Gibiyà i bè sî nweyn na, “Wà n-kya na Devit nìn lêytì a kfiyn Hakilà afi a yì n-ke’ni nì Jeshimòn a?”

² Sôl i lu ki ilvi nâ ghè i lì gheli iwòn ghito a Isilàè mkamsi tal nêyn àjena lu i ndù si kiñ Devit a nse iyum a Zîf. ³ Sôl nêyn gheli nweyn i ndu fayti àlê’ kî a ka àjena bi ateyn a mbàè dzì a kfiyn Hakilà ta yì n-kê’nì nì Jeshimòn miti Devit i fañ kî a nse iyum. A nà si ghi ta wù yeyn na Sôl jumti meyn gvì nì nweyn afu, ⁴ wu tum gheli àjena nya’ti ndu ki yeyn samo’ ma Sôl gvi meyn.

⁵ Devit i fvi ndù ale’ ghè a Sôl bì ateyn, i yeyn alê’ kî a nêyn bò ndo iwòn nì nweyn Abnà i wâyn Nê nà n-nyin ateyn. Wù nà n-nyin antêynì ma gheli iwòn nì nweyn nyinji meyn jìn kàli

ηweyn. ⁶ Devit i bif sî Ahimelèk i wulî Hît ηêyn Abishà i waynà Jowàb nà àηena i ghi Zeluwà na, “A n-kàlî ndà ghesì ηweyn alè’ ghè a Sôl bì ateyn a? Abishà i bè na, “Ghesivà nin kàlî amo.”

⁷ A ni nà ghi nîntu’ Devit ηêyn Abishà i lu ndù alè’ ghè a Sôl bì ateyn ηêyn gheli ηweyn. Àηena ndù tî i yeyn Sôl wu nyiηa buni-a antêynî àlè’ nâ ghè ma wù su meyn iwòη i ηweyn a nse a ngùη àtu nî ηweyn. Abnà ηêyn gheli iwòη ghili i ghi ma ghi nyiηi meyn jìη kàlî Sôl nà boη buni-a.

⁸ Abishà i chîmtî i bè sî Devit na, “Fiyini fi fu meyn mbàynî zyâ awu nî và layn. Wà kæ bîmi a mà tím ghàηtî ηweyn a nse nî iwòη i ηweyn yèynî ki ilvi ìmò’ a ghi wi ingal ìbò.”

⁹ Devit i bè sî ηweyn na, “Ka n-zuè ηweyn. Wùl kà’ wu bù zuè wùl ma à cho’ Bôbo ì faη tî keli nge’.” ¹⁰ Bôbo nin chi-à. À làè zue ki Bôbo zuè ηweyn. Wù kæ faη tî kfi iwòη a ilvi ηweyn lâ kfeyn a wù kfi. ¹¹ Mî n-jêm na Bôbo gamtî ma na ka mà zue wul ma à chò’ ηweyn ì lèm sî a fòyn. Cho’ iwòη i ηweyn zî a ngùη àtu nî ηweyn i lì àtem a mu kî afu i gvî ghi lu.”

¹² Devit i cho’ iwòη ateyn i lì àtem a mu kî a ngùη àtu nî Sôl àηena lù. Àηena nin lì ifwo nâ vzî nô wùl i faη tî yeyn i nà kya wi iwo zî-i a yi gàyn i faη mî tî nùli sî a mbunisi. Àηena nô ghìjîm na n-bunî ki buni bòmtà Bôbo nà n-ghi ma wù ma’ meyn mbunisi asi nî àηena nô sî a ηaη.

¹³ Devit i dyaη ndu timi atû kfîyn injiyn izi-i i nà sî ghi nô a ndyèyn sî mbàynî sî ηweynsi (i nà sî ghi nô àghaf a dyâ sî). ¹⁴ Wu

n-tîmi tî i nà jâŋ bê sî Abnà i wâyn Nê ñeyn gheli iwòŋ ghili na, “Mî n-jâŋ và wa bimî wî-a? Abnà i bèynsî na, “À n-ghi và ndà a và n-jaŋ fòyn tèyn a?” ¹⁵ Devît i bif sî ñweyn na, “Ba và n-ghi kî nô wul ìlûmnî a ba? Wùl ìlvî nin fi ghi ta vâ a Isilâe afèyn a? Wà nî nà chî wî bò ìfèl nî và, i fòyn ta ghî ghà? Ba wùl ni meyn gvi ma wu nà n-ka’ a wù zue bò ìfèl nî và, i fòyn?” ¹⁶ Wà mom meyn ìwo yi jofî wî. Mî n-bê sî và si iziyn nî Bôbo vzi a wù nchi na zî gheli iwòŋ nî và nin keli si kfîti bômta yi bú nî nà fayti chî bò ìfèl nî zî i fòyn vzi a Bôbo chò’ meyn lèm. Ki kal i yeyn na iwòŋ i fòynî nî àtem a mu nî ñweyn kî a kî nî nà ghi a ngùŋ atu nî ñweyn nin ghi afu-a?”

¹⁷ Sôl i yvi keli gyâ Devît i jaŋ bè na, “Wâyn wom Devît, a ti n-ghi kî nô gyâ zyâ tî? Devît i byal bè na, “À n-ghi gyâ yem a bô.” ¹⁸ Devît i fi bif na, “Bòm ghà ta và nyiŋ ibàm nî mà i wul ì felini nî và si zue-a? Mà bèbsi ghà sî và na và na kiŋ si zue ma a?” ¹⁹ Mî n-chwotî na và yvîti ìwo zî a wul ìfelini nî và nin bê a bôbo i fòyn wom. À kæ si nà ghi ma à nî Bôbo na và na ghi mbàynî yem, ma fu ìfu Bôbo fsi. Mitî à kæ si nà ghi ma à nî gheli Bôbo te àŋena. Àŋena saŋ meyn fvîsî mà si a ila’ nî ghès ghê a Bôbo tî fu nà kiŋ na mà ndu ila’ atum nà ko’sî mîyîni mî ìtum. ²⁰ Mî n-chwotî na ka wa n-vîsi ghi zue ma ila’ i yilu-ì a bu kî asi nî và. Mî n-ghi kî ta mbù’ mitî Fòyn Isilâe i nyiŋ a ma ibàm tèyn ta wùl ni wu nà byem àwum-awum atû kfîyn si zue.

²¹ Sôl i bèynsî i bè na, “Ma jas meyn, kasi gvi a wayn wom

Devit. Mi n-bu fi nî wî iwo ibzi-i sî và bòmta và visi meyn mà faṅ tî zuè layn. Ma ni meyn jas nô si a ṅaṅ kî ta àngù.

²² Devit i bè na, “Iwoṅ ìzæ yèynì afêyn, tum wul ìwoṅ nî và ìlvi wù dyaṅ gvì fsi. ²³ Bôbo nin mâ'tî nô mi ndà vzî a wù nî iwo zî a yi n-ghi àtî-ati fî yvini ṅweyn. Bôbo ni meyn fù và a ma awu layn mitî ma le' na mi n-ni wî iwo i bzi-i ili sî wùl vzî a wù chò' meyn ì lèm. ²⁴ Kî ighel ta mà dyèyn meyn àtem a juṅà sî và layn, mi n-jêm na Bôbo bôṅ ndyèyn àtem a juṅà sî mà fvìsì mà si a nge'si nô sîjîm.

²⁵ Sôl i bè sî Devit na, “Mi n-jêm na Bôbo boysi và a wâyn wom Devit. Mi n-kya na awo àkya nô àjîm na jèlî ki ajûṅ.” Ta Sôl taṅi tî, Devit i lù i nà si ndû si a ṅweyn alè', Sôl i kasi kfa.

27

Devit i ndu nà chî ṅêyn gheli Fìlisiyà.

¹ Devit nîn kfa'ti meyn ki si a ṅweyn a ngeṅ na, “Sôl kà' a wù zue ma nô mi achi àkà (nô mi ìlvi gha). Yi n-jôf na mà le' ndù nà chî a Fìlisiyà. Mà kæ nî têyn, Sôl kiṅ ma a Isilæ fàṅ ti yeyn a mà bœ si a ṅweyn awu.

² Devit i taṅi tî i lî gheli iwoṅ nî ṅweyn ighi ntufa ṅêyn àṅena dyaṅ ndu yeyn Akîsh i fòyn Gât a ghi wâyn Môk. ³ Àṅena dyàṅ tî i nà si chî a ntè' Gât alè' ghè a Akîsh nà n-chi ateyn. Àṅena nin læ ndù a ntè' Gât ki nî àsas a ndosi nî àṅena. Devit i ndù ṅêyn ghîki ṅweyn ghî bò a ghi Ahinòm i wâyn wùl Jeslèl nî Abigèl i wâyn

wùlì Kamèl a ghi wî nkfi Nabàl. ⁴ A nà ghi ta Sôl yvì na Devit le' meyn ndù a Gât, wu faṅ i nà bu kiṅ wi ṅweyn.

⁵ A læ nà ghi achi ali-a Devit i bè sî Akish na, “Mi n-chwotî và, wà kæ si nà kôṅ mà wa dyèyn àlê' nô mi a ntè' ikà ila' afèyn sî mà, ghesì ghelì ghem ndu nà chî ateyn. Yi n-jofi wì na wùl ìfelini nì và na chî a nto' ṅèyn fòyn amo'.

⁶ Akish i kæ fu ntè' Ziklàk sî Devit a na si lum ghi ntè' tìfoyn ti Judà si zìtì achi nâ ghè si chem layn. ⁷ Devit i chi a Fìlisiyà si a bèṅ nì njonsì kæ. ⁸ Devit nà n-faṅ wi tì ndù tì nu gheli ntè' Geshù nì gheli Gilzì, nì gheli Amalèk. Gheli nâ gheyn nà n-ghi gheli ghi a ghi nà n-chi ila' afu kì si zìtì itu' i mu. Ila' ateyni nà n-kalì ndu chem a Shû nì Ijìb. ⁹ Devit nà n-se' nû nô mi alè' àkà wù bù vîsi nô wul ìmò' afu tì zue kèsa ghìlûmnì ma ghìkì a. Wù nà n-zuetî gheli wu lî njìsì nì nyamsi mbolo'si nì njàkâysì, nì kàmelsì ba'sî nì ndzisi àṅenasì. Wù nà n-lî tì wu kasi kfa i ndu yeyn Akish.

¹⁰ Akish nà n-bif nô mi achi àkà na, “Wà nì se' nù ghì ndà layn a? Devit i bè na ghès nì se' nù gheli Negèf a Judà bùla tì wu bè na ghès nì se' nù gheli Negèf a Jèlamìl faṅ tì be tî wù be na ghès nì se' nù gheli Negèf a Kên. ¹¹ Devit nà n-visî wì wul tì zue kèsa ghìlûmnì ma ghìkì-a. Wù nà n-nî tì ta wù kfâ'tì na wùl si ateyn kà' a wù le' ndù fè'tì a ntè' Gât na à ti iwo zì-ì a Devit ṅèyn gheli ṅweyn nì. À ti dzi zì a wu nà nû ateyn kì si itu' ta wù zìtì si nà chî a Fìlisiyà. ¹² À ti iwo zì a Akish nà n-ye'ti iwuyn nì Devit bòmta wu nà n-kfâ'tì na, “Devit ni meyn na gheli Isilàè na kwo

bâyn ηweyn nô si a ηaη. Mi n-ni-à a wù faη nà felì ki sî mà nô ta ka wù læ kfi.

28

¹ À n-læ nà ghi itu' nâ ghè, gheli Fìlisiyà i ba'ti gheli iwoη nì àηena si nu gheli Isilæ. Akish i bè sî Devit na, "Wa kya na zî gheli iwoη nì và nin n-gvì-à a ghesinà chiynti sè' iwoη." ² Devit i bè na, "Yi n-ghi ajûη wa n-yeyn nì isi izæ iwo zì a wul ifelini nì và kà' a wù ni." Akish i bè na, "Wà taηi meyn kì nô ajûη. Mi n-lèm và a wà na chí mà kì mîlvi ìnjîm.

Sôl i taηi sî nkfi nse Samwèl

³ A nà n-ghi tì ma Samwèl kfi meyn gheli Isilæ dzî ηweyn ì gvìmì ηweyn a ηweyn a ntè' a Lamà. A ghi tì ma Sôl nìn saη meyn fvìsì gheli minya' nì gheli ghi fiyntini si a Isilæ. ⁴ Gheli Fìlisiyà i yvìηtì i gvi kini àlê' a ntè' Shunèm i bì ateyn. Sôl i yvìηtì gheli iwòη nì Isilæ i kini àlê' a ntè' Gilbùwa i bì ateyn. ⁵ À nà n-ghi ta Sôl yèyn gheli iwoη nì Fìlisiyà ifaynì i ku ηweyn wu kfi sayn, ⁶ i bif iwo zì sî Bôbo a wù kà' a wù ni. Mitì Bôbo faη tì bè iwo sî ηweyn a jem kèsa ifwo ghè a ngàηsi ndô Fiyini si ni si ghal ilvi ta ghi n-bif iwo sî Fiyini fì ghi toηtî na ulîm i faη mî tì bè si toyni a nfè'tì si gha'nisi. ⁷ Sôl i kæ be sî nchìsi nto'si na, "Yì kiη wul iwi sî mà ta wù kà' a wù taηi sî nkfi nse ta ka mà ndu bif iwo zì a mà kà' a mà ni. Àηena bè na, "Ilvì nin ghi a ntè' Endò."

⁸ Sôl i bìl asi a ghêl i mà' ifwo ta ka wùl na yeyn kelî wì ηweyn i

ni lù nìntu' ñèyn gheli ghìbò i ndu yeyn wul iwi àteyn. Àjena ndù tì wu bè na, “Mi n-kiñ na wà kini ì jàñ àyvis a nkfi nse zì a ka mà tonji iziyn i ñweyn.”

⁹ Mitì wul iwi àteyn i bè sî ñweyn na, “Wà n-faytî kya na Sôl sañ meyn fvìsì nô mi ndà ta wu n-tañi sî nkfisi nsesi ila' afèyn, nì ighî a ghi n-fsi adya' sî iyvisi si nà fe'tì awo kî a kî làè jæ gàyn. Bòm ghà ta wa n-benà atam na mà kfi ateyn a?

¹⁰ Sôl i chfînì ñweyn iziyn nì Bôbo i bè na, “Mi n-bê sî và samo' si iziyn nì Fiyini fifi a fi n-chi na, wùl nin fu wi nge' sî và bòm iwo nâ yèynì.”

¹¹ Wùl iwi àteyn i bif na, “Mà jañ nda sî và a?” Sôl i bè na, “Jañ Samwèl.”

¹² A nà ghi ta wùl iwi àteyn yèyn Samwèl, i byal i dzì nô nì gyà ìto i bè sî Sôl na, “Bòm ghà ta wà lisi ma a? À n-ghi và Sôl.”

¹³ Fòyn i bè sî ñweyn na, “Ka n-fàyn, fè'ti sî mà na wà yèyn gha. Wul iwi àteyn i bè na, “Mà yèyn afo kî fvî ko' gvî a nse ghi ta nkfi nse.

¹⁴ Sôl i bif sî ñweyn na, “Kî n-kê' ti-a? Wu bè sî ñweyn na, “Kî n-kê' ta adviyn a wùl ilûmnì ma wù ma' meyn dàla. Sôl i keli na à n-ghi Samwèl nô mi ilvi gha i su'i nyiñi a nse àkfi-akfi.

¹⁵ Samwèl i bif sî Sôl na, “Bòm ghà ta wà n-jâñ tâysì ma na mà kasi gvì afeyna? Sôl i bè na, “Nge' ìgha'ni koli meyn mà. Gheli Fìlisìyà nì nû mà, ma Fiyini fi keni meyn mà. Wù bu fi bêynsì wì ma toynî a Nfè'tì si gha'nisi nì jemsi ta wù tî nà bêynsì si asi. Ma

na si jâŋ và na wà fe'ti iwo zì a ka mà ni.

¹⁶ Samwèl i bif nâ, “Wà n-kyà ki nô tèyn na Bôbo kenì meyn và nà si ghi mbàynì zyâ, nà si kiŋ na mà tebti ti vâ lviyn a? ¹⁷ Bôbo nì kì iwo zì a wu n-læ bè sî và toynî a ma. Bôbo jif meyn fsì ifôyn si và ì fù kìmì sî waynà vâ Devit. ¹⁸ Wù nì tèyn bòmta và n-bu læ yvini ŋweyn, si zueti gheli Amalèk nô ghìjìm. ¹⁹ Bôbo nin fu gheli Isilæ ba'sî nì và iwu nì gheli Fìlisiyà. À lè na ghi a libis a zî woyn ghya gvi bà'si sî mà ila' i nkfisi nse. Bôbo nin fu kimi gheli ndo ìwoŋ nì Isilæ iwu nì gheli Fìlisiyà.

²⁰ Sôl i yvi mesi gvì nì àwo kì a Samwèl tàŋi, i kfì sayn i fe àtèl-atel bòmta wu nà n-ghi ma wu n-yìsi kì si a jêŋ i kfa chi.

²¹ Wùl iwi vzi i kiŋti bà'si sî ŋweyn i yeyn na ifayni ku meyn ŋweyn nô si a ŋaŋ i bè sî ŋweyn na, “Mà nì kì iwo zì a wà nì bè na mà ni a bô. Ma ni meyn bimi si kfì kì si nì iwo zì a wà nì bè na mà ni. ²² Mi n-chwotî và, visi mà gvi nì àfo-a và yi tònì làlì nà ndû si a wa alè'.”

²³ Sôl i tuynsi i bè na, “Mi n-yi wi.” Mitì gheli ŋweyn i chiyntì ŋèyn wul iwi àteyn i chwoti na wù yi, wu bimi i làlì si a nse i du'ì ikuyn.

²⁴ Wùl iwi àteyn nà n-keli àchô' a nyâm, wu nyaŋsi si fayti, i lî ìnkfîŋ i fayti àbayn a kfaŋ bula fìshìk ateyn, ²⁵ i tom ifwo yini ateyn asi nì Sôl ŋèyn gheli ŋweyn, àŋena yi. Àŋena yi tî i lu kì nìntu' achi nâ ghè.

29

Gheli Fìlisiyà i mo Devit

¹ A nà ghi achi ali-a, gheli Fìlisiyà i yvìnti gheli iwòn nì àjena a Afèk. Gheli iwòn nì Isilæ i yvìnti a mbæ isi ilimàlimà a Jeslèl.

² Tifòyn ti Fìlisiyà ti lù nà jelì ndu-à nì inòyn i gheli iwòn nì àjena. Inòyn ili nà n-ghi gheli ivi, ili ghi nkamsi. Devit nêyn gheli nweyn i jelì ndû ibam nêyn fòyn Akish. ³ Ghìbo ndo iwòn nì gheli Fìlisiyà i bif nâ, “Gheli Hibìlù ghèyn nin ndû wo a ghesinà ibàm a?” Akish i bèynsi i bè na, “Ba à n-ghi Devit ti ta wu nà n-ghi bò ndo iwòn nì fòyn Sòl a Isilæ. Ghesi nweyn si ghi ma ghi chi meyn chwò bèñ. Si achi ta wù lè’ Sòl si ko’ si chem layn ma bù yèyn njas sî nweyn.”

⁴ Ghìbo ndo iwòn nì Fìlisiyà i nà nyô’si iton sî Akish i bè na, “Sàña wù kasì ndù alè’ ghè a wà tî fù sî nweyn. Wù kà’ wu bù sè’ ghesinà nì àjena bu tì a ghi ndu sesi nù a wù kasi kè’ ghesinà. Wà n-kfâ’ na wù kà’ a wù ni gha ta ka Sòl na fì sanlî sî nweyn a bu ki na wù zueti gheli Fìlisiya?” ⁵ Ba iwêyn nin ghi Devit vzi a ghi n-læ nà yem njànsi kûm nweyn chejà bê na,

“Sòl zuèti mbàynisi nkam miti Devit zueti nkamsi ivim?”

⁶ Akish i kæ jànti Devit si be sî nweyn na, “Mi n-bê si vâ si iziyn nì Bôbo na, wà n-ghi ki nô wul àti-ati ma kôn na ghesivà tim

iwoŋ yèyni amo'. Kì si ziti si achi ta wà gvì, ma bù timi yeyn iwo i soeni sî và miti tifôyn ti Fìlisiyà ti kôŋ wì na wà na ghi zî àŋena. ⁷ Kasi wa kfâ ki nì mbôyni. Ka wa n-ni iwo ta ka tifôyn nâ tèynti na nyô'si itoŋ sî và."

⁸ Devit i bèynsi i bif na, "Mà bèbsi ghà? Si achi ta mà ziti si chi ghesivà ma timi meyn nì jas iwo sî và si chem lvîyn à? Bòm ghà ta ghi n-le' na ka mà se' nù mbàynisi fòyn i bò ifèl nì mà a?"

⁹ Akish i bèynsi i bè na, "Mi n-kya na wà n-ghi sî mà kì tèyn ta nchi Fiyini keli wi njas miti ma ghìbo ndo iwoŋ nì Fìlisiyà kayn meyn na wa n-se' wi ghesinà amo'. ¹⁰ Yi ti ndèyn na zî gheli ghya nin bisi nyànsi làli-à i lù nà kfâ jæ ta ka abe-a lani."

¹¹ Itu' nà layn gvì ki tèyn Devit nêyn gheli nweyn i làli i lù i nà kasi kfa ila' i Fìlisiyà, gheli Fìlisiyà i lu ndù a ntè' Jeslèl.

30

Devit i tim yi gheli Amalèk

¹ Devit nêyn gheli nweyn nin jeli meyn si a michi in bò a nà ghi a michi ìntal àŋena chem a Ziklæk. À nà n-ghi ti ma gheli iwoŋ nì Amalèk zi meyn i sàs ila' i Negèf, i fi nù gheli Ziklæk i nyò' ila' ateyn nô ìjim. ² Àŋena nin ghayti meyn ghiki nì woyn da ba'si nì ghilema nô mi nì nda ìlvì a ntè' afu. Àŋena bu læ zue nô wul ìmò' ateyn miti i li lù nì àŋena si ikòs.

³ A nà ghi ta Devit nêyn gheli nweyn gvì meyn chèm a ntè' Ziklæk àŋena yeyn ma ghi nyo' meyn ntè' àŋena, li lu nì ghiki nì

woyn àṅena nô ghìjìm si ikòs. ⁴ Devit ṅêyn gheli ṅweyn i yeyn tî i bìsà nì idzi-i i dzì nô si a ṅaṅ tēyn i boli nô fīdya'nî fī nà bu ghi wi si dzì. ⁵ À nà n-ghi tì ma ghi li meyn kìmì ghìki Devit ghìbò a ghi Ahinòm i wāyn wùlì Jeslèl, nì Abigèl i wî nkfi Nabàl a Kamèl. ⁶ Iwo ateyni i fu nge' sî Devit nô si a ṅaṅ bòmta itoṅ gheli ṅweyn nà n-si ghi ma wu baṅ meyn bòm woyn nì ghìki àṅena, àṅena na bê na ghi n-timli zue ṅweyn nì ngò'sì. Mitì Bôbo Fiyini i fu atem ato-a sî Devit.

⁷ Devit i bè sî Abiyatà i ngàṅ ndô Fiyini i wāyn Ahimelèk na, “Li gvi nì àfo kì a ghi n-sesi bif iwo sî Fiyini fī ghi ghal tî.” Abiyata i gvi nì ànkeyna i fu sî ṅweyn. ⁸ Devit i bif sî Bôbo Fiyini na, “Mà nyiṅ ibam nì gheli ghèyn a ghi gvi lî lù nì ghelì ghes tēyn a? A mà ti nyiṅ a mà koli àṅena a? Bôbo bè na, “Nyiṅ ibam nì àṅena. Wa n-kolî àṅena ì ghal fsi gheli ghya nâ ghì.”

⁹ Devit ṅêyn gheli ṅweyn ghì ighi ntufa i lù i jel ki tēyn i ndu chem afoṅli a Besò gheli iwòṅ ghili i faṅ afu. ¹⁰ Gheli nin faṅ ighi ìbò ma ghi boli meyn nà ghi ma ghi kà' ghi bù fī dyàṅ àfoṅli. Mitì Devit ṅêyn gheli ighi ikàè i faṅ nà ndû ki ibàm nì gheli ghì a ghi n-lì gheli àṅena tî.

¹¹ Àṅena sesi ndù i yeyn wulì Ijìb ìlvì wu ghi a gvêyn. Ghi lî i gvi nì ṅweyn sî Devit. Àṅena fu mu wu nyvi i fu ifwo i yini wu yi.

¹² Àṅena nin fu meyn kimi àbayn ali-a ma ghi fàyti nì mìtam mì figsì ba'sî nì ntu'si lesins sè bòsì, wu yi iwuyn ṅweyn i toni bòmta a nà n-ghi tì bula wù yi afo, bula wù nyvi nô mì mu si a mîchi

ìntal.

¹³ Devìt i bif sî ñweyn na, “Wà n-ghi wul ìfelini nì ndà, ma wà lù nô wo? Wu bè na, “Mì n-ghi wulì Ijìb, felì sî wulì Amalèk. À n-ghi mìchi ìntal layn ta bò ìfèl nì mà le’ vîsi mà ta mà zìtì si ko’i. ¹⁴ Mà tî sesi zìtì iko’i ma ghesi zi meyn nù Negèf zì a gheli Kelèt nin chi ateyn fì nù Judà kìmì nì àbàs a Negèf kì a isas i ndo nì Kalèb ì nin chi ateyn. À tî nyò’ ghès ntè’ Ziklàk.

¹⁵ Devìt i bif sî ñweyn na, “Wà kà’ a wà li ma a ghesivà ndù alè’ ghè a gheli nâ ghèyn nin ghi ateyn a? Wu bè na, “Chfìni sî mà si iziyn nì Fiyini fì na wa n-zue wi ma ì fañ tì fù ma sî bò ìfèl nì mà. Wà kæ si chfìni a mà ndu dyèyn àñena sî vâ.

¹⁶ Wu lì Devìt ñèyn ñweyn ndù alè’ ghè a gheli Amalèk nâ ghi nà n-ghi ateyn. À nà n-ghi tì ma àñena gwozi meyn kì alè’ ateyn àjìm nà yi-a, nyvi-a fì sanlî bòm ìfwo vzi a àñena nà n-ghi ma ghi be’i meyn a Fìlisiyà nì Judà. ¹⁷ Itu’ nà bisì layn gvî kì tèyn, Devìt i zìtì si nu àñena i nu kì tēyn itu’ ni nà jì ndu-à ankùmtì achi, wu bu nû kì nu. Nô wul ìmò’ nin bu læ le’ a àñena antēyni abu kì woyn ghilumnì ghili ighi ikàè ta ghi n-læ ko’ atû kàmelsì i nyiñ le’ni.

¹⁸ Devìt nin kasi meyn fsiti nô mì ghà ta gheli Amalèk ghi nin læ lì, ba’sî nì ghìki ñweyn ghi ghìbò. ¹⁹ Nô àfo-a nin bu læ lè. Devìt nìn kasi meyn fsiti ghìlema nì woyn da i ghìki nì ghilûmnì ba’sî nì ìfwo vzi a àñena nin læ li lu nì ñweyn nô ìjìm. ²⁰ Wù n-ghal meyn fsi kìmì bzisi njì nì bzisi ndonji. Gheli ñweyn i nà leñ kfâ nì nseyinsi asi a nyâmsì nì ñweyn si lisi. Àñena nà n-leñ ndû tì bê na,

“À n-ghi sæsì iwòn nì Devit tèyn.”

²¹ Devit i sesi kfa i gvi chem afoṅli a Besò alè' ghè a gheli ghì ighi ìbò tî dù'ì ateyn ta ghi bol. Gheli ateyn i fvì si koyni nì Devit ṅèyn gheli ghili ghì. Devit i gvi ba'si i fayti toṅti àṅena. ²² Gheli mitem ìmbî nô ghìjìim ta àṅena nà n-ghi ṅèyn ghì Devit i bè na, “Ka ghesinà nin fu afo sî àṅena antèyni sæsì iwòn afèyn a ghesinà kàsi fsiti tèyn bòmta ghesinà nì àṅena bù tî sè' amo'. Nô mi ndà gvi lî wî ṅweyn nì woyn ṅweyn lù ì nà kfâ.”

²³ Devit i bè na, “Ìngan a woynà ghem, ghesinà kà' ghi bù nà mi gheli nì ìfwo ma à fù Bôbo sî ghesinà. Wù gamti meyn ì nì ghesinà tim yi mbàyni si ghesinà. ²⁴ Wùl kà' wu bù bìmi ìwo nâ yèyni a yi n-bê tèyn. Wùl vzi a wù tî faṅ a ṅùṅ ìfwo iwòn nin ghi ki ighel ta wul vzi a wù tî se' iwòn. Nô mi ndà nin kelî ki ighel. ²⁵ Devit i taṅi tì i lèm ìwo ateyn si isa' sî gheli Isilè si ziti ki achi nâ ghè si chem layn.

²⁶ A nà n-ghi ta Devit kfa ì chèm a Ziklàk, wu lî sæsì iwòn si lisi i tum na ghi ndu fù sî chye'si Judà sîsì a si nà n-ghi suyinsi ṅweyn ì bè sî àṅena na, “À ti sæsì iwòn sîsì a si lù sî mbàynisi Bôbo.”

²⁷ Wu n-tum ìfwo ateyn sî chye'si a Betèl nì Lamot Negèf nì Jati, ²⁸ i fi tum sî chye'si Alò nì i si Sifmòtsi kîmi nì Eshtemò, ²⁹ nì i si Lakàlsi ni i si ntè'si Jelamèl nì Kên, ³⁰ ni i si Homàsì nì Bo Ashàn nì Atàk, ³¹ nì i si Heblònsi ba'sî ni chye'si ilwè' ghè a Devit ṅèyn gheli ṅweyn nìn tèyni ateyn nô ìjìim.

31

Sôl nêyn woyn nweyn i kfiti

¹À nà n-ghi ta Devit nèn nu gheli Amalèk, gheli Filisiyà i nù gheli Isilà. Gheli Filisiya i zueti gheli Isilà a kfyn Gilbùwà nô si idvè ghili le'ni. ²Gheli Filisiyà i nyiņ ibàm nì Sôl nêyn woyn nweyn nô si adya' i zue Jònatan nì Abinadàb nì Malki Shùwà i woyn nweyn. ³Àņena nèn læ meyn nù Sôl nô nì àdya'a i tim lemsi nweyn nô si a njan nì fınchyafi.

⁴Sôl i bè sî wùl vzi a wu nà n-be'i ifwo iwòn nì nweyn na, "Cho' fınyuè fyafi i zue mesi ndù nì mà a bu tì a gheli Filisiyà ghèyn a ghi n-kya wi Fiyini tèyn gvi wùmsi zuè ma na dyal a. Mitì iwo ateyni i bem gha' wul àteyn wu le' na yì kà' yi bù mòm ìnkì iwo tì. Sôl i cho' Fınyuè fi nweyn i zue ngêņ nweyn. ⁵Wùl nâ vzi a wu nà n-be'i ifwo iwòn nì Sôl i yeyn na Sôl kfi meyn i cho' fınyuefi nweyn i boņ chu' ngêņ nweyn ateyn i kfi. ⁶À ti ta Sôl nêyn woyn nweyn ghì tal nì wùl vzi a wu nà n-be'i ifwo iwòn nì nweyn, ba'sî nì gheli iwòn nì nweyn nô ghìjìm nin chiynti kfiti ki achi àmò'.

⁷Gheli Isilà ghî a ghi nà n-chi a ibal i Jeslèl ni ighî a ghi nà n-chi injiyn i Jodàn i yeyn na gheli iwòn nì àņena le'ni meyn, Sôl nêyn woyn nweyn kfiti, àņena le'ni i fvì si a àņena ntè'si gheli Filisiyà i gvi zi i nà chî ateyn. ⁸Itu' layn gheli Filisiyà i kasi ndù si

kumti ifwo gheli Isilæ ghi a àņena tî zuèti, i kæ si yeyn Sôl a kfiyn Gilbùwà ņeyn woyn ņweyn ghital ma àņena kfiti meyn. ⁹Àņena teyn atu a Sôl i cho'ti ifwo iwòņ nì ņweyn si a ņweyn iwùyn i tum gheli na ghi jel fè'ti ìwo ateyn ki ila' i Filisiyà ijìm ì fi fè'ti a ndosi ìnfè'si miyìnì nì àņena. ¹⁰Àņena nin læ meyn li ifwo iwòņ nì ņweyn i lèm a ndô fiyìnì fi Ashtolèt i ghaņsi igviyn i ņweyn iwuyn mbàyn Bet Shàn.

¹¹A nà si ghi ta gheli Jabèsh abàs a Gilèt yvi iwo zì a gheli Filisiyà mòm sî Sôl, ¹²gheli ghi nuni nì àņena nô ghijìm i lù i chi jelì ki tēyn i ndù a Bet Shàn. Àņena nin ndù tî i su'si ìgviyn i Sôl ņeyn woyn ņweyn si iwuyn mbàyn nâ ghè i ndu nyò' a Jabèsh. ¹³Àņena nin nyò' tî i li ìvif i gvìmì isas i fìkà' fi tamalìs a ntè' Jabèsh i bam ichfi si a michi nsòmbo, dzî ìkfi i Sôl.